

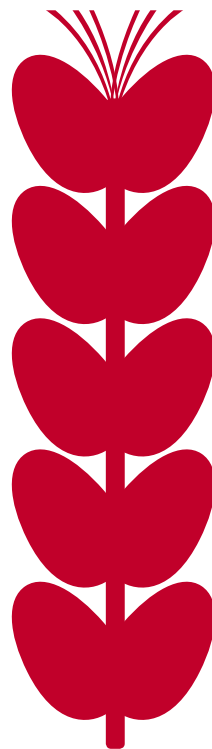
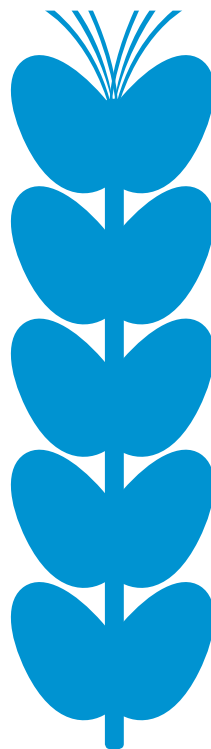
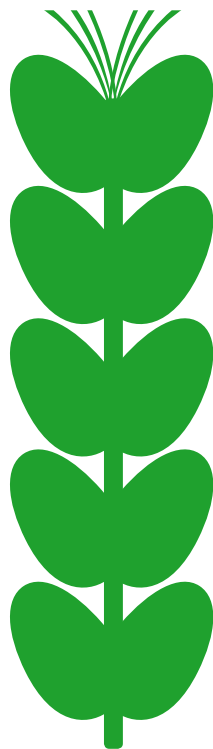
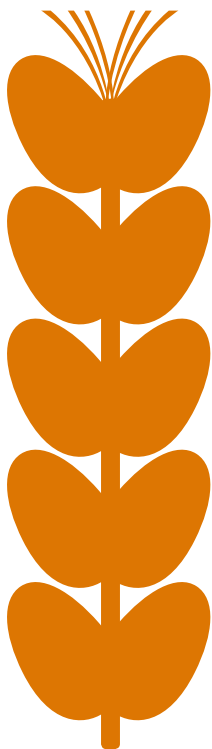

IJHARS

2023

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI INSPEKCJI
JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW
ROLNO-SPOŻYWCZYCH W 2023 R.

Warszawa, czerwiec 2024 rok

© Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

OPRACOWANIE
Zespół Kontroli Wewnętrznej

TEJMACZENIE
Biuro Współpracy Międzynarodowej

REDAKCJA
Joanna Narożniak

Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych
Aleje Jerozolimskie 98
00-807 Warszawa
www.ijhars.gov.pl
sekretariat@ijhars.gov.pl

Warszawa, czerwiec 2024 rok

Zdjęcia: Depositphotos.com, GJIHARS, Pexels.com, Pixabay.com

REALIZACJA
OMIKRON Sp. z o.o.

Drodzy czytelnicy, ...	7
Dear Readers	8
I. CELE, ZADANIA I ORGANIZACJA IJHARS W 2023 ROKU/ AIMS, TASKS AND ORGANISATION OF AFQI IN 2023	9
1. NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE O IJHARS/ MAIN INFORMATION ABOUT AFQI	10
2. ZADANIA IJHARS/ TASKS OF AFQI	12
3. ORGANIZACJA IJHARS/ ORGANISATION OF AFQI	19
3.1 Struktura organizacyjna/ The organisational structure	19
3.2 Baza laboratoryjna/ Laboratories	20
3.3 Zarządzanie jakością/ Quality management system	24
3.4 Zarządzanie projektami/ Project management	26
3.5 Rozwój zawodowy pracowników/ Professional development	27
II. REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2023 ROKU/ PERFORMANCE OF AFQI TASKS IN 2023	28
1. PODSTAWOWE DANE LICZBOWE/ KEY FIGURES	29
2. NAJWAŻNIEJSZE USTALENIA Z REALIZACJI ZADAŃ/ MAIN FINDINGS FROM TASKS' COMPLETION	33
2.1 Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Marketing quality control of agricultural and food products	33
2.1.1 Zmiany w przepisach dotyczących jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Changes to the provisions concerning quality control of agricultural and food products	33
2.1.2. Urzędowa kontrola na rynku krajowym/ Official control on the domestic market	35
• Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control	35
• Tematyka czynności kontrolnych określona w Rocznym ramowym planie kontroli/ Area of inspection activities identified in Annual Framework Control Plan	36
• Wyniki planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Results of planned marketing quality inspections of agricultural and food products	38
• Wyniki planowych kontroli w zakresie wymagań jakościowych dla świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków/ Inspection results of the marketing quality requirements for fresh fruit, vegetables and potatoes	40
• Wyniki planowych kontroli jakości handlowej pasz dla zwierząt domowych/ Results of planned marketing quality inspections of feed for pets	41
• Wyniki planowych kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu i oznakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością/ Results of planned inspections on the marketing and labelling of materials and food contact materials	42
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspector of Agricultural and Food Quality	42
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez wojewódzkich inspektorów JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality	43
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora i wojewódzkich inspektorów JHARS w związku z rozpatrzeniem skarg i wniosków na podmioty/ Scope and results of ad hoc inspections related to complaints and requests, as commissioned by the Chief Inspector of Agricultural and Food Quality and Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality	43

2.1.3	Urzędowa kontrola w obrocie z zagranicą/ Official control at import and export stage.....	44
•	Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control	44
2.2	Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej/ Tasks performed in the framework of the Common Agricultural Policy	46
2.2.1	Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification of organic farming.....	46
•	Zmiany przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego/ Changes to the provisions on organic farming	46
•	Przepisy UE dotyczące rolnictwa ekologicznego/ EU provisions on the organic farming.....	47
•	System kontroli w rolnictwie ekologicznym/ Control system of organic farming.....	49
•	Wyniki audytów przeprowadzonych w jednostkach certyfikujących/ Results of audits carried out in control bodies.....	51
•	Wyniki kontroli sprawdzających w ekologicznych gospodarstwach rolnych/ Results of follow up checks in organic holdings.....	53
•	Wyniki kontroli sprawdzających w przetwórnictwach ekologicznych, u importerów produktów ekologicznych oraz producentów wprowadzających do obrotu/ Results of follow up checks carried out in organic processors premises, importers of organic products and operators placing organic products on market.....	54
•	Dopuszczanie do swobodnego obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich/ Release for free circulation of organic products imported from third countries	55
•	Zezwolenia na odstępstwa od zasad produkcji metodami ekologicznymi/ Granting of exceptions from the organic production rules	55
•	Prowadzenie rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego/ Keeping records of organic farming inspectors.....	56
•	Inne zadania realizowane na rzecz rolnictwa ekologicznego/ Other tasks related to organic farming	56
•	Postępowania wyjaśniające dotyczące notyfikacji o niezgodnościach zgłaszanych przez państwa członkowskie UE na polskie produkty ekologiczne i notyfikacje zgłaszane przez Polskę/ Investigation proceedings following notifications of irregularities reported by the EU Member States on Polish organic products and notifications reported by Poland	57
•	Spotkania z jednostkami certyfikującymi/ Meetings with control bodies.....	58
•	Inne spotkania/ Other meetings	58
2.2.2	Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych/ Control of regional and traditional products	58
•	Zmiany przepisów dotyczących produktów regionalnych i tradycyjnych/ Changes to the provisions on regional and traditional products	58
•	Zasady kontroli i certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych/ Rules for control and certification of regional and traditional products.....	59
•	Nadzór nad jednostkami certyfikującymi/ Supervision of authorised certifying bodies	60
•	Kontrole zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją/ Verification of compliance with specifications of the production processes of regional and traditional products	61
•	Kontrole urzędowe produktów regionalnych i tradycyjnych/ Official controls of regional and traditional products	64
2.2.3	Kontrola ex-post/ Ex-post control.....	64
2.2.4	Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa z bydła w wieku do 12 miesięcy/ Control of marketing of bovine meat from cattle aged less than twelve months.....	65
2.2.5	Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny/ Control of prices reporting on the beef market	65
2.2.6	Wydawanie opinii w sprawie przyznania znaku jakości Poznaj Dobrą Żywność (PDŻ)/ Issuing opinions on products to be awarded with the Try Fine Food Quality Mark (TFF)	66
2.3	Zadania w ramach nadzoru sprawowanego przez IJHARS/ Tasks within AFQI's supervision.....	67
2.3.1	Nadzór nad rynkiem wina/ Supervision of wine market.....	67
•	Certyfikacja wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli/ Certification procedure for particular vintage year and wines from specific grape varieties.....	68
2.3.2	Nadzór nad rynkiem chmielu/ Supervision of the hops market	69
2.3.3	Nadzór nad rynkiem mięsa – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP/ Supervision of meat market – Classification of carcasses in the EUROP system.....	69
•	Klasyfikacja tusz wołowych/ Classification of bovine carcasses	70
•	Klasyfikacja tusz wieprzowych/ Classification of porcine carcasses.....	73

2.3.4	Nadzór nad rynkiem mięsa drobiowego/ Supervision of poultry meat market.....	75
2.3.5	Warunki chowu i tuczu gęsi oraz jakość handlowa gęsi/ Rearing conditions and fattening geese and commercial quality of goose meat	75
2.3.6	Nadzór nad wykonywaniem czynności przez rzeczoznawców uprawnionych do pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych oraz ustalenia klas jakości świeżych owoców i warzyw/ Supervision of the performance of activities by assessors authorised to take samples of agri-foodstuffs and to determine quality classes of fresh fruit and vegetables	76
2.4	Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy/ Control tasks related to entrepreneur's business activity	77
2.4.1	Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Evaluation of marketing quality of agricultural and food products	77
2.4.2	Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj kierowanych bezpośrednio z miejsca produkcji do zakładów przemysłu spożywczego/ Granting of exemptions from the marking obligations for eggs delivered directly from production site to the food industry	78
2.4.3	Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom/ Licencing quality assessors	79
3.	WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI I INSTYTUCJAMI/ COOPERATION WITH ORGANISATIONS AND AUTHORITIES	81
3.1	Współpraca z organizacjami międzynarodowymi/ Cooperation with international organisations	81
3.1.1	Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego (KKŻ) FAO/WHO/ Cooperation with the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission (CAC)	82
	• Najważniejsze wydarzenia na forum KKŻ/ Significant events at the CAC forum.....	84
3.1.2	Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą Organizacji Narodów Zjednoczonych/ Cooperation with the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE)	86
3.1.3	Współpraca w ramach Systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw/ Cooperation with the OECD within the Scheme for the Application of International Standards for Fruit and Vegetables	88
3.1.4	Współpraca z organami Unii Europejskiej/ Cooperation with the European Union bodies.....	89
3.1.5	Współpraca z Komisją Europejską w ramach Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych/ Cooperation with the European Commission in the frame of the Food Fraud Contact Points' Network.....	90
3.1.6	Współpraca dwustronna i wielostronna/ Bilateral and multilateral cooperation.....	92
	• Międzynarodowy Dzień Bezpieczeństwa Żywności/ World Food Safety Day.....	93
	• Światowy Dzień Żywności/ World Food Day	93
	• Inne wydarzenia/ Other activities	94
3.2	Współpraca z instytucjami krajowymi/ Cooperation with Polish authorities and institutions	94
	• Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)/ The Ministry of Agriculture and Rural Development	94
	• Ministerstwo Finansów (MF)/ The Ministry of Finance	96
	• Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA)/ The Ministry of the Interior and Administration	96
	• Ministerstwo Infrastruktury (MI)/ The Ministry of Infrastructure	97
	• Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)/ The National Center for Agriculture Support	97
	• Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)/ The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture	98
	• Inspekcja Transportu Drogowego (ITD)/ The Road Transport Inspection	99
	• Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego – Państwowy Instytut Badawczy/ The Institute of Agricultural and Food Biotechnology – National Research Institute	99
	• Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy/ The Institute of Plant Protection – National Research Institute	100
	• Polski Komitet Normalizacyjny (PKN)/ The Polish Committee for Standardization.....	100
	• Polskie Centrum Akredytacji (PCA)/ The Polish Centre for Accreditation.....	101
	• Inspekcja Weterynaryjna (IW)/ The Veterinary Inspection.....	101
	• Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS)/ The State Sanitary Inspection	102
	• Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN)/ The State Plant Health and Seed Inspection.....	102
	• Komenda Główna Policji / Police Headquarters	102
	• Inne instytucje/ Other institutions.....	102

III. FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2023 ROKU/ FUNCTIONING OF AFQI IN 2023 104

1. NADZÓR GŁÓWNEGO INSPEKTORA IJHARS NAD REALIZACJĄ ZADAŃ/ THE CHIEF INSPECTOR SUPERVISION OF TASKS PERFORMANCE	105
1.1 Kontrola wewnętrzna/ Internal control.....	105
1.2 Audyt wewnętrzny/ Internal audit	106
1.3 Rozpatrywanie skarg, wniosków i petycji/ Complaints, requests and petitions handling	107
1.4 Rozpatrywanie skarg i wniosków na podmioty kontrolowane/ Considering complaints and requests regarding controlled entities	107
2. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO-EDUKACYJNA/ INFORMATION, COMMUNICATION AND EDUCATION	111
2.1 Zmiany struktury organizacyjnej GIJHARS i nowa polityka informacyjna IJHARS/ Changes to the organisational structure of the Office and new AFQI information policy	111
2.2 Jubileusz 20-lecia powstania Inspekcji/ Celebration of the 20th anniversary of the Inspection	112
2.3 Źródła informacji o działalności IJHARS/ Sources of information about activities of AFQI.....	113
• Strona internetowa IJHARS/ Website of AFQI.....	113
• Media społecznościowe/ Social media.....	114
• Współpraca z mediami/ Cooperation with the media	114
2.4 Monitoring mediów/ Media Monitoring	116
2.5 Wydawnictwa i publikacje firmowe/ AFQI publications.....	116
• Biuletyn „Wiedza i Jakość”/ „The Knowledge and Quality” Bulletin	116
• Sprawozdanie roczne z działalności IJHARS/ Annual Report of activities of the Agricultural and Food Quality Inspection (AFQI)	117
• Polskie tłumaczenie najnowszej, międzynarodowej edycji „Ogólnych zasad higieny żywności” z rozdziałem obejmującym system HACCP/ Polish translation of the latest edition of the international “General Principles of Food Hygiene” with a chapter covering the HACCP system	117
• Raport o Stanie Rolnictwa Ekologicznego w latach 2021-2022/ Report on the State of Organic Agriculture in 2021-2022.....	117
• Przewodnik o znakowaniu miodu/ Honey marking guide	117
• Poradniki dla konsumenta/ Guide for consumer	117
2.6 Działalność edukacyjna/ Educational activities	118
2.7 Konkurs Maskotka IJHARS/ Competition for AFQI mascot.....	119

IV. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2024 ROKU/ COURSE OF ACTIONS FOR 2024.....120

• Realizacja zadań kontrolnych wskazanych w Rocznym ramowym planie kontroli/ Implementation of control activities indicated in the Annual Framework Control Plan.....	121
• Realizacja pozaplanowych zadań kontrolnych Inspekcji/ Implementation of ad hoc control tasks.....	122
• Wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym i nadzoru na produkcją ekologiczną/ Strengthening control system of certification bodies in organic farming and supervision of the organic production.....	122
• Wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS/ Strengthening of protection for products with names registered as PDO, PGI and TSG.....	123
• Kontynuacja aktywności na forum międzynarodowym/ Continuation of activities on the international forum	123
• Działalność laboratoryjna GIJHARS/ Activities of AFQI laboratories	125
• Cele IJHARS na rok 2024/ AFQI targets for 2024	125

Drodzy czytelnicy,

oddaję w Państwa ręce „Sprawozdanie z działalności Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) w 2023 roku”, roku jubileuszu 20-lecia naszej pracy, jak również czasu nowych wyzwań, jakim poddawani jesteśmy w związku z wojną, która toczy się za naszą wschodnią granicą.

Niezmienne kluczowym celem działalności IJHARS są urzędowe kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na wszystkich etapach obrotu w kraju oraz w obrocie z zagranicą. Kontrole mają z jednej strony zapobiegać wprowadzaniu do obrotu produktów niespełniających wymagań w zakresie jakości handlowej, ale również gwarantować bezpieczeństwo ekonomiczne przedsiębiorców przestrzegających prawo, zaś konsumentom umożliwić wybór dobrego jakościowo i prawidłowo oznakowanego produktu.

Rok 2023 był czasem zmian organizacyjnych w przedmiocie przekazania zadań z zakresu kontroli ex-post Krajowej Administracji Skarbowej, ale również tworzenia zrębów nowoczesnego sposobu realizacji zadań statutowych, poprzez wprowadzenie kolegalności w podejmowaniu strategicznych decyzji, zmianę sposobu koordynacji pracy laboratoriów, powołania struktur organizacyjnych umożliwiających prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej, także w mediach społecznościowych, usprawnienie systemów teleinformatycznych, przygotowanie i wdrożenie inicjatyw projektowych, uwalniających potencjał tkwiący w pracownikach IJHARS.

Niestety cieniem na światowej gospodarce żywnościowej w 2023 roku położył się trwający konflikt zbrojny na Ukrainie, powodując wzmożony i trudny do kontroli import artykułów rolno-spożywczych do Unii Europejskiej poprzez polskie przejścia graniczne. Sytuacja wymusiła konieczność ponadprzeciętnego zaangażowania w ochronę polskich i europejskich konsumentów przed napływem żywności niespełniających standardów jakościowych określonych przepisami prawa, jak również narastającą dezinformacją dotyczącą jakości artykułów spożywczych produkowanych w Polsce.

Przekazując Sprawozdanie, dziękuję wszystkim, którzy przyczyniają się do rozwoju i wzmocnienia naszej Instytucji. Dziękuję wszystkim pracownikom IJHARS, którzy pomimo niesprzyjających okoliczności profesjonalnie realizują powierzone im zadania. Mam nadzieję, że nasza publikacja stanie się cennym źródłem wiedzy dla instytucji publicznych, ośrodków naukowych, mediów oraz każdego, kto jest zainteresowany tematem żywności w naszym kraju. Głęboko wierzę, że dzięki codziennej pracy i zaangażowaniu pracowników IJHARS, możemy wspólnie, z producentami i konsumentami, wpływać na poprawę jakości żywności, zarówno produkowanej, jak i dostępnej na polskim rynku.

Dear Readers,

Let me provide you with the 2023 Report on activities of the Agricultural and Food Quality Inspection. This was the year of celebrating 20 years of our works, as well as facing new challenges arising from the war beyond the Eastern border of Poland.

Official controls of agri-food products marketing quality, at all stages of domestic trade, as well as border controls, remain key task of the AFQI. The inspections are to prevent the marketing of products which do not meet the requirements of marketing quality, but also to assure economic security of food business operators complying with the law, and to enable consumers to choose a properly labelled product of good quality.

2023 was a year of organisational changes related to handing over ex-post inspection tasks to the National Revenue Administration and creating the modern framework of carrying out statutory tasks. We introduced collegiality in strategic decision-making, changed the way laboratories coordinate their work, established organisational structures to conduct an active information policy, covering social media. At the practical level we improved ICT systems, as well as prepared and implemented project initiatives in order to take more advantage of the potential of the AFQI employees.

Unfortunately, the shadow on the global food economy in 2023 year was cast by the ongoing armed conflict in Ukraine, resulting in increased and difficult to control imports of agri-food products into the European Union through Polish border crossings. The situation demanded above-average involvement in protecting Polish and European consumers from an influx of foodstuffs that do not meet the quality standards set by law, as well as required addressing growing misinformation about the quality of foodstuffs produced in Poland.

In publishing this report, I would like to thank all involved in constant development and strengthening of the AFQI. I would like to thank all employees who, despite unfavorable circumstances, professionally carry out their tasks. I hope that our publication is a valuable source of knowledge for public institutions, scientific centers, the media and everyone interested in the subject of food in our country. I strongly believe that by the everyday work and commitment of our employees, we can together, as producers and consumers, foster the improvement of food quality, both produced and available on the Polish market.

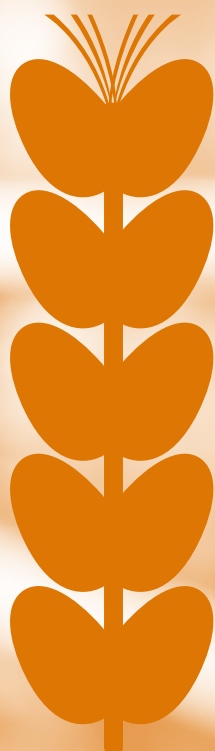

I.

**CELE, ZADANIA
I ORGANIZACJA IJHARS
W 2023 ROKU**

**AIMS, TASKS AND
ORGANISATION OF AFQI
IN 2023**

1. NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE O IJHARS/ MAIN INFORMATION ABOUT AFQI

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) realizuje zadania określone w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz w innych ustawach i rozporządzeniach, zarówno krajowych jak i unijnych.

Celem działania IJHARS jest:

- ochrona konsumentów i producentów, poprzez zapewnienie dostępu do rzetelnych informacji na temat artykułów rolno-spożywczych,
- zapobieganie nieuczciwym praktykom rynkowym,
- ułatwienie wymiany handlowej – zarówno z państwami trzecimi jak i na obszarze jednolitego rynku wewnętrznego UE.

Zakres działania IJHARS obejmuje:

- nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych,
- kontrolę warunków składowania i transportu artykułów rolno-spożywczych,
- kontrolę prawidłowości wprowadzania do obrotu i oznakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- współpracę z właściwymi organami administracji rządowej w województwie, organami innych inspekcji, urzędami celno-skarbowymi, Policją, jednostkami samorządu terytorialnego oraz państwowymi jednostkami organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa,
- współpracę z jednostkami organizacyjnymi pełniącymi funkcje agencji płatniczych w zakresie realizacji Wspólnej Polityki Rolnej,
- współpracę z jednostkami organizacyjnymi uczestniczącymi w realizacji operacji współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+),
- współpracę lub uczestnictwo w międzynarodowych organizacjach zajmujących się jakością handlową artykułów rolno-spożywczych oraz międzynarodowym obrotem artykułami rolno-spożywczymi,
- wykonywanie badań laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych na potrzeby realizacji: mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej dotyczących organizacji rynków rolnych, operacji współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, operacji współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) przeznaczonych na zwalczanie deprawacji materialnej,

- udzielanie informacji i szkolenie w zakresie przepisów i wymagań dotyczących jakości handlowej lub ustalania klas jakości handlowej oraz metod i badań artykułów rolno-spożywczych,
- współpracę z urzędowymi jednostkami kontrolnymi w innych państwach w zakresie kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym wymianę informacji lub próbek artykułów rolno-spożywczych.

Organami IJHARS są:

- Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu JHARS,
- wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora JHARS jako kierownika wojewódzkiego inspektoratu JHARS, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

W strukturze IJHARS prowadzi działalność Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (w tym w 2023 roku w ramach GIJHARS funkcjonowało 7 laboratoriów) oraz 16 wojewódzkich inspektoratów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zatrudnienie w IJHARS – według stanu na 31 grudnia 2023 roku – wyniosło 791 osób, w tym: 519 osób zatrudnionych w wojewódzkich inspektorach JHARS, 156 w laboratoriach GIJHARS oraz 116 osób w centrali GIJHARS.

Budżet IJHARS w 2023 roku wyniósł ogółem 119 567,8 tys. zł

Gwarancją wiarygodności, bezstronności i rzetelności IJHARS jest działanie w oparciu o:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 roku w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG,
- rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 roku ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności,
- normę PN-EN ISO 9001:2015 „Systemy zarządzania jakością. Wymagania”, której wdrożenie pozwala na utrzymanie wysokiego poziomu jakości pracy na wszystkich etapach realizowanych zadań przez IJHARS.

2. ZADANIA IJHARS/ TASKS OF AFQI

1) Zadania w ramach nadzoru nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym:

- **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz warunków składowania i transportu**¹ polega na sprawdzeniu czy artykuły rolno-spożywcze spełniają wymagania jakości handlowej określone w przepisach oraz dodatkowe wymagania, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta, a także czy ich składowanie lub transport zapewnia zachowanie właściwej jakości handlowej,
- **kontrola w rolniczym handlu detalicznym**² dotyczy żywności pochodzącej w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu podmiotu działającego na rynku spożywczym,
- **nadzór nad rynkiem owoców i warzyw**³ obejmuje kontrolę jakości handlowej świeżych owoców i warzyw na rynku wewnętrznym, importowanych lub eksportowanych do państw trzecich, w zakresie ich zgodności z wymaganiami jakościowymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej; IJHARS zobowiązana jest także do przekazywania Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli w zakresie świeżych owoców i warzyw na wszystkich etapach obrotu,
- **nadzór nad rynkiem wina**⁴ obejmuje kontrolę jakości handlowej wyrobów winiarskich w obrocie międzynarodowym oraz nadzór nad produkcją i jakością handlową tych wyrobów na rynku krajowym, sprawowanie nadzoru nad procesami enologicznymi (wzbogacaniem), prze-

1 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1980).

2 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

3 ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu (Dz. U. z 2023 r., poz. 1318 ze zm.), rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw (Dz. Urz. UE. L 157 z 15.6.2011, str. 1, ze zm.).

4 ustawa z dnia 2 grudnia 2021 r. o wyrobach winiarskich (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 550), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE. L 2013 nr, str.671, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. UE. L 2012 nr 343, str. 1, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 251/2014 z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji i etykietowania aromatyzowanych produktów sektora wina oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 1601/91 (Dz. Urz. UE. L 2014 nr 84, str. 14, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 247/2006 (Dz. Urz. UE. L 2013 nr 78, str. 23, ze zm.), rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/33 z dnia 17 października 2018 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do wniosków o objęcie ochroną nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych i określeń tradycyjnych w sektorze wina, procedury zgłaszania sprzeciwu, ograniczeń stosowania, zmian w specyfikacji produktu, unieważnienia ochrony oraz etykietowania i prezentacji (Dz. Urz. UE. L 9 z 11.1.2019, str. 2–45).

prowadzenie kontroli wycofywania produktów ubocznych powstałych przy wyrobie wina uzyskanego z winogron pochodzących z upraw krajowych oraz certyfikację wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli,

- **kontrola jakości oliwy z oliwek⁵** oraz przekazywanie Komisji Europejskiej, za pośrednictwem MRiRW, danych analitycznych dotyczących badań jakości handlowej oliwy z oliwek i informacji o liczbie i rodzaju stwierdzonych nieprawidłowości i zastosowanych sankcjach,
- **nadzór nad jakością mięsa drobiowego⁶** obejmuje kontrolę jakości handlowej, w tym oznakowania mięsa drobiowego pod kątem stosowania środków zatrzymujących wodę oraz przekazywanie Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli,
- **certyfikacja chmielu i produktów chmielowych⁷** obejmuje kontrolę chmielu i produktów chmielowych w zakresie spełnienia minimalnych wymagań jakościowych określonych w przepisach, to jest wymagań w zakresie wilgotności, zaziarnienia, obecności liści i łodyg, oraz obecności odpadów chmielu, w wyniku której producentowi wydawany jest certyfikat,
- **nadzór nad krajowym systemem klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP⁸** obejmuje kontrolę prawidłowości klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych przez rzeczoznawców, a także przekazywanie raportów do Komisji Europejskiej w zakresie liczby tusz uzyskanych z uboju bydła w poszczególnych klasach uformowania i otluszczenia oraz kontroli klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych,
- **nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych w obrocie detalicznym⁹** obejmuje kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wprowadzanych do obrotu w sklepach i hurtowniach, na targowiskach, w placówkach gastronomicznych/ cateringu, w sklepach internetowych itp.,
- **kontrola używania w oznakowaniu produktu języka polskiego¹⁰** polega na sprawdzeniu czy artykuły rolno-spożywcze wprowadzane do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej znakowane są w języku polskim,

5 rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 roku, str. 671, ze zm.), rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/2104 z dnia 29 lipca 2022 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do norm handlowych dotyczących oliwy z oliwek oraz uchylające rozporządzenie Komisji (EWG) nr 2568/91 i rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 29/2012 (Dz. U. L 284 z 4.11.2022, s. 1), rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/2105 z dnia 29 lipca 2022 r. ustanawiające przepisy dotyczące kontroli zgodności norm handlowych w odniesieniu do oliwy z oliwek oraz metod analizy właściwości oliwy z oliwek (Dz. U. L 284 z 4.11.2022, s. 23).

6 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego (Dz. Urz. WE L 157 z 17.06.2008 r. str. 46, ze zm.).

7 ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu..., rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 1850/2006 r. z dnia 14 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady certyfikacji chmielu i produktów chmielowych (Dz. Urz. WE L 355 z 15.12.2006 r., str. 72, ze zm.).

8 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/1184 z dnia 20 kwietnia 2017 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do unijnych skal klasyfikacji tusz wołowych, wieprzowych i baranich oraz raportowania cen rynkowych niektórych kategorii tusz i żywych zwierząt (Dz. U. UE L 171 z 04.07.2017 roku, str. 103-112, ze zm.), rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/1182 z dnia 20 kwietnia 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do unijnych skal klasyfikacji tusz wołowych, wieprzowych i baranich oraz raportowania cen rynkowych niektórych kategorii tusz i żywych zwierząt (Dz. Urz. L 171 z 04.07.2017, str. 74-99, ze zm.).

9 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

10 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U z 2021 r. poz. 672 ze zm.).

- **nadzór nad obrotem detalicznym paszami przeznaczonymi dla zwierząt domowych¹¹** obejmuje kontrolę pasz przeznaczonych dla zwierząt domowych (w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. f rozporządzenia (WE) 767/2009), które są wprowadzane do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpłatnie lub nie,
- **kontrola oznakowania żywności GMO oraz wprowadzanych do obrotu produktów GMO¹²** – zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. j) i k) ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych IJHARS prowadzi wyłącznie kontrole oznakowania wprowadzanych do obrotu produktów genetycznie zmodyfikowanych (produkty GMO) w rozumieniu art. 3 pkt 16 ustawy o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych oraz kontroluje wyłącznie oznakowanie genetycznie zmodyfikowanej żywności w zakresie wymagań określonych w rozporządzeniu (WE) 1829/2003 oraz rozporządzeniu (WE) 1830/2003,
- **kontrola żywności i paszy dla zwierząt domowych w zakresie znakowania wolne od GMO¹³** – Główny Inspektor IJHARS odpowiedzialny jest (we współpracy z Głównym Lekarzem Weterynarii) za sporządzenie rocznego programu kontroli podmiotów wprowadzających na rynek żywność lub pasze oznakowane jako wolne od GMO, z uwzględnieniem kontrolowanych produktów i liczby planowanych kontroli, a następnie sporządzenie rocznego raportu z przeprowadzonych kontroli,
- **kontrola prawidłowości wprowadzania do obrotu i oznakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością¹⁴** obejmuje kontrolę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, do których ma zastosowanie między innymi rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 1935/2004.

11 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., rozporządzenie (WE) nr 183/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wymagania dotyczące higieny pasz (Dz. U. WE L 35 z 08.02.2005 roku, str. 1-22, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2009 z 13 lipca 2009 r. sprawie wprowadzania na rynek i stosowania pasz, zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1831/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady i uchylające dyrektywę Rady 79/373/EWG, dyrektywę Komisji 80/511/EWG, dyrektywy Rady 82/471/EWG, 83/228/EWG, 93/74/EWG, 93/113/WE i 96/25/WE oraz decyzję Komisji 2004/217/WE (Dz. U. WE L 229 z 01.09.2009 r., str. 1-28, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. U. WE L 300 z 14.11.2009 roku, str. 1, ze zm.).

12 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 546), rozporządzenie (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy (Dz. U. UE L 268 z 18.10.2003 r., str. 1, ze zm.), rozporządzenie (WE) nr 1830/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. dotyczące możliwości śledzenia i etykietowania organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz możliwości śledzenia żywności i produktów paszowych wyprodukowanych z organizmów zmodyfikowanych genetycznie i zmieniające dyrektywę 2001/18/WE (Dz. U. UE L 268 z 18.10.2003 roku, str. 24, ze zm.).

13 ustawa z dnia 13 czerwca 2019 r. o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów genetycznie zmodyfikowanych jako wolnych od tych organizmów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 763).

14 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., ustawa z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1448), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia (WE) nr 1935/2004 w sprawie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz uchylające dyrektywy 80/590/EWG i 89/109/EWG (Dz. U. WE L 338 z 13.11.2004 roku, str. 4-17, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 282/2008 z dnia 27 marca 2008 r. w sprawie materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2023/2006 (Dz. U. WE L 86 z 28.03.2008 r., str. 9-18, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 450/2009 z dnia 29 maja 2009 r. w sprawie aktywnych i inteligentnych materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. U. WE L 135 z 30.05.2009 roku, str. 3-11, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 1895/2005 z dnia 18 listopada 2005 r. w sprawie ograniczenia wykorzystania niektórych pochodnych epoksydowych w materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. U. WE L 302 z 19.11.2005 r., str. 28-32, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 10/2011 w sprawie materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. U. WE L 12 z 15.01.2011 r., str. 1-89, ze zm.), rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie wykazu substancji, których stosowanie jest dozwolone w procesie wytwarzania lub przetwarzania materiałów i wyrobów z innych tworzyw niż tworzywa sztuczne przeznaczonych do kontaktu z żywnością (Dz. U. z 2008 r. nr 17, poz. 113).

2) Zadania w ramach kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą:

- **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)¹⁵** polega na: sprawdzeniu dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu oraz świadczących o jego jakości handlowej, sprawdzeniu opakowania, oznakowania, prezentacji, warunków przechowywania towaru i jego transportu, dokonaniu oględzin, pobraniu próbek oraz ich ocenie organoleptycznej i badaniach laboratoryjnych, ustaleniu klasy jakości handlowej,
- **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wywożonych za granicę¹⁶** dotyczy świeżych owoców i warzyw objętych standardami UE; jakość handlowa pozostałych artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na eksport sprawdzana jest na wniosek przedsiębiorcy w ramach oceny jakości handlowej.

3) Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej:

- **nadzór w rolnictwie ekologicznym obejmujący nadzór nad jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym oraz nadzór nad produkcją ekologiczną¹⁷**

Do zadań realizowanych w ramach nadzoru nad rolnictwem ekologicznym należy:

- przeprowadzanie audytów i inspekcji jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym, przekazywanie jednostkom certyfikującym zaleceń poaudytowych, wydawanie wytycznych i wiążących poleceń w celu zapewnienia prawidłowej realizacji wykonywanych przez jednostki certyfikujące zadań, w szczególności w celu stosowania wspólnego katalogu środków,
- sprawdzanie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez inspektorów jednostek certyfikujących u producentów ekologicznych,
- przeprowadzanie kontroli zgodności produkcji z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego oraz eliminowanie bezprawnego oznakowania produktów jako ekologicznych,
- kontrola graniczna produktów ekologicznych importowanych z państw trzecich, w tym koordynacja w systemie TRACES odpowiednich zadań niezbędnych do realizacji importu produktów ekologicznych,
- gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym,

¹⁵ ustawa z dnia 12 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

¹⁶ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu..., rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworów owoców i warzyw...

¹⁷ ustawa z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 1235), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L 150 z 14.06.2018 roku, str. 1-92, ze zm.) oraz inne przepisy Unii Europejskiej wydane w trybie przepisów tego rozporządzenia.

- rozpatrywanie wniosków o pozwolenie na zastosowanie przewidzianych prawem odstępstw od zasad produkcji ekologicznej,
  - wykonywanie zadań jednostki certyfikującej, której cofnięto decyzję o przekazaniu zadań, do dnia objęcia producenta ekologicznego systemem kontroli urzędowej przez inną jednostkę certyfikującą (na okres nie dłuższy niż 90 dni),
  - informowanie producentów żywności ekologicznej, objętych kontrolą przez daną jednostkę certyfikującą, o cofnięciu decyzji o przekazaniu zadań tej jednostce,
  - przeprowadzanie egzaminów na inspektorów rolnictwa ekologicznego oraz prowadzenie rejestrów tych inspektorów,
  - przyjmowanie zgłoszeń działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego.
- **nadzór nad systemem ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych**¹⁸ obejmuje: audyty i inspekcje jednostek certyfikujących, sprawdzanie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez inspektorów jednostek certyfikujących u producentów oraz przeprowadzanie kontroli u producentów w celu sprawdzenia zgodności procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami ze specyfikacją, jak również dokonywanie urzędowej kontroli tych produktów,
  - **kontrola ex-post** obejmowała beneficjentów otrzymujących płatności z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) na rynku krajowym w obszarze mechanizmów WPR administrowanych przez agencję płatniczą (ARiMR) – zadanie przeniesione do Krajowej Administracji Skarbowej (KAS) z dniem 1 kwietnia 2023 roku,
  - **kontrola mięsa wołowego pochodzącego z dorosłego bydła płci męskiej**¹⁹, w wyniku której wydawane jest świadectwo, będące dokumentem uprawniającym do otrzymania refundacji wywozowych, zgodnie z przepisami UE,
  - **kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy**²⁰ polega na sprawdzaniu w zakładach ubojowych prawidłowości oznakowania tusz wołowych kategoriami wiekowymi, a w zakładach przetwórczych – sprawdzeniu prawidłowości oznaczenia mięsa wołowego informacją o wieku zwierzęcia w chwili uboju, posługiwania się właściwym opisem handlowym, pod którym mięso jest sprzedawane oraz prowadzenia przez te zakłady rejestrów bydła i mięsa (odpowiednio), zgodnie z wymaganym zakresem informacji,
  - **kontrola raportowania danych rynkowych**²¹ polega na sprawdzeniu rzetelności informacji przekazywanych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez zakłady ubojowe w zakresie poziomu cen oraz wielkości obrotów na rynku wołowiny i cielęciny.

18 ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (t.j. Dz. U. z 2022 roku poz. 2268). Od dnia 28 kwietnia 2023 roku obowiązuje ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o rejestracji i ochronie nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych oraz gwarantowanych tradycyjnych specjalności produktów rolnych i środków spożywczych, win lub napojów spirytusowych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 288).

19 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 566/2008 z dnia 18 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasad wprowadzania do obrotu wołowiny pochodzącej z bydła w wieku do dwunastu miesięcy (Dz. Urz. WE L 160 z 19.06.2008, str. 22, ze zm.).

20 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 roku o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych..., rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 566/2008 z dnia 18 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasad wprowadzania do obrotu wołowiny pochodzącej z bydła w wieku do dwunastu miesięcy...

21 ustawa z dnia 30 marca 2001 r. o rolniczych badaniach rynkowych (Dz. U. z 2015 r. poz.1160).

4) Zadania związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy:

- **ocena jakości handlowej**²² artykułów rolno-spożywczych w obrocie krajowym wykonywana jest na wniosek przedsiębiorcy; pozytywny wynik kontroli jest podstawą wydania przez IJHARS Świadectwa jakości handlowej, potwierdzającego jakość ocenianego artykułu rolno-spożywczego,
- **uczestnictwo w Programie „Poznaj Dobrą Żywność”**²³, którego celem jest promocja produktów wysokiej jakości handlowej oraz zwiększenie różnorodności żywności na rynku wewnętrznym; opinia Głównego Inspektora JHARS, odnosząca się do specyficznych cech lub wymagań jakościowych artykułu rolno-spożywczego zgłoszonego do programu, jest jednym z elementów niezbędnych do przyznania znaku PDŻ przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- **zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj w przypadku ich kierowania do przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji**²⁴ dokonywane jest w drodze decyzji administracyjnej na wniosek przedsiębiorcy; Główny Inspektor JHARS informuje właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich UE o podmiotach, które uzyskały zwolnienie z obowiązku znakowania jaj,
- **nadawanie uprawnień rzeczoznawcom**²⁵ polega na sprawdzeniu wiedzy praktycznej i teoretycznej w zakresie pobierania próbek, ustalania klas jakości określonych artykułów rolno-spożywczych osób starających się o uzyskanie uprawnień lub potwierdzających okresowo (co 3 lata) nabyte uprawnienia – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych.

5) **Powiadamianie podpunktu krajowego punktu kontaktowego w ramach sieci systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach RASFF (systemu iRASFF)** o podjętych działaniach dotyczących niebezpiecznych artykułów rolno-spożywczych²⁶.

6) **Prowadzenie w GIJHARS Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych funkcjonującego w ramach ogólnounijnego systemu iRASFF (AA i FF)**, którego głównym celem jest współpraca oraz wymiana informacji pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej w celu kompleksowego przeciwdziałania zafałszowaniom żywności.

7) **Prowadzenie w GIJHARS Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski**, do zadań którego należy szeroko rozumiana koordynacja współpracy z KKŻ w Polsce – międzyresortowa i międzyinstytucjonalna – w zakresie między innymi opiniowania dokumentów Komisji i formułowania stanowisk Polski oraz udziału przedstawicieli naszego kraju w pracach i spotkaniach KKŻ i jej ciał pomocniczych.

8) Współpraca z instytucjami:

- **międzynarodowymi:**
  - Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
  - Europejską Komisją Gospodarczą ONZ,
  - Systemem OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw,

22 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

23 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

24 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

25 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

26 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych...

- **zagranicznymi:**
    - urzędowymi jednostkami kontrolnymi w innych państwach w zakresie kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym wymieniając informacje lub próbki artykułów rolno-spożywczych,
  - **krajowymi:**
    - wojewódzkimi organami administracji rządowej,
    - organami innych inspekcji,
    - urzędami celnymi,
    - Policją,
    - sądami,
    - uczelniami,
    - jednostkami samorządu terytorialnego,
    - państwowymi jednostkami organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa,
    - Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa (KOWR) uczestniczącym w realizacji operacji finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym,
    - Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- oraz **organami Unii Europejskiej.**

3. ORGANIZACJA IJHARS/ ORGANISATION OF AFQI

3.1 Struktura organizacyjna/ The organisational structure

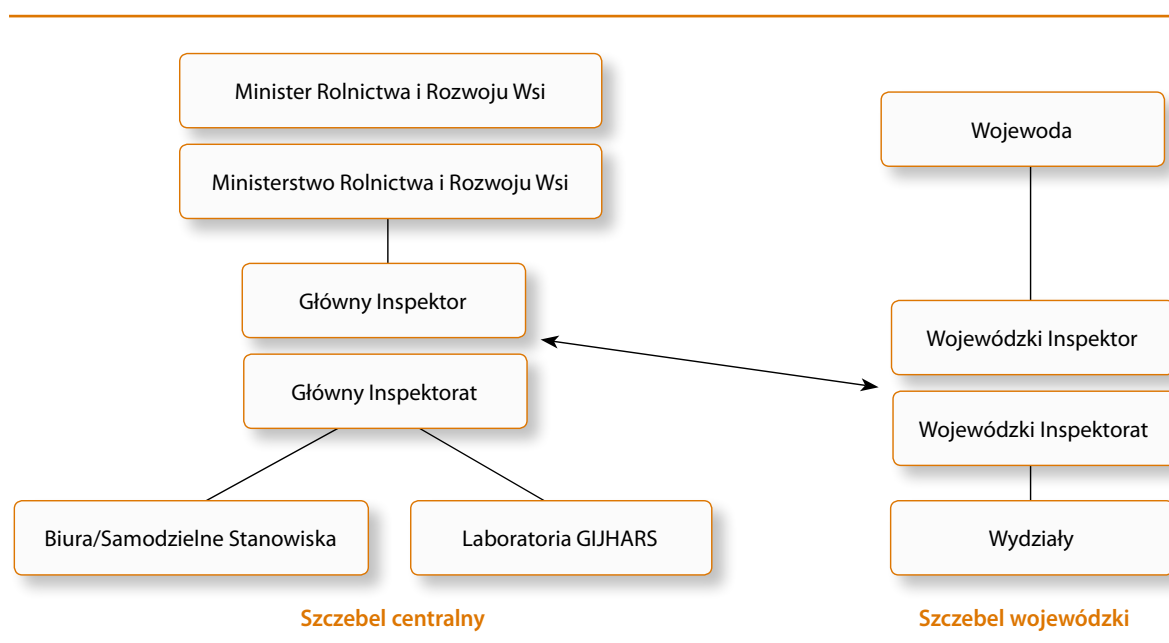
Organizację Głównego Inspektoratu JHARS określa Zarządzenie nr 9 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 marca 2023 roku w sprawie nadania Statutu Głównemu Inspektoratowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (Dz. Urz. MRiRW z 2023 roku poz.11) oraz Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Głównego Inspektora JHARS z dnia 29 marca 2023 roku.

Zadania IJHARS wykonują następujące organy (rysunek 1):

- Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych; Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych jest centralnym organem administracji rządowej, podległym ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych; Głównego Inspektora powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rynków rolnych,
- wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora JHARS, jako kierownika Wojewódzkiego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

Rysunek 1. Schemat organizacyjny IJHARS

Graph 1: The organisational structure of AFQI

3.2 Baza laboratoryjna/ Laboratories

Rok 2023 był czasem reorganizacji funkcjonowania laboratoriów i koordynacji ich pracy.

Na początku 2023 roku bazę laboratoryjną stanowiło 8 laboratoriów, wśród których funkcjonowało Laboratorium w Katowicach. W wyniku zmiany statutu a następnie regulaminu organizacyjnego z dniem 30 kwietnia 2023 roku laboratorium w Katowicach zostało wygaszone ze względu na duże koszty wynajmu powierzchni. Warto podkreślić, że aparatura w większości wzmocniła możliwości pozostałych laboratoriów a pracownicy znaleźli zatrudnienie w innych instytucjach.

Obecnie baza laboratoryjna GIJHARS to 7 nowoczesnych, wysoko wyspecjalizowanych i doskonale wyposażonych jednostek badawczych, które swoim zakresem analitycznym obejmują wszystkie grupy towarowe artykułów rolno-spożywczych.

Na mocy zmienionego statutu i regulaminu organizacyjnego z dnia 1 kwietnia 2024 roku zadania z zakresu koordynacji laboratoriów przekazano z Biura Orzecznictwa i Legislacji do Zespołu Koordynacji Laboratoriów Biura Strategii i Kontroli Wewnętrznej.

Nadzór merytoryczny nad pracą Zespołu Koordynacji Laboratoriów pełni powołany w kwietniu 2023 roku pełnomocnik do spraw koordynacji laboratoriów.

Przekazaniu zadań towarzyszyły także zmiany personalne oraz strukturalne w Laboratorium w Poznaniu oraz Biurze Orzecznictwa i Legislacji.

Mapa lokalizacji laboratoriów GIJHARS

Centralne Laboratorium w Poznaniu oraz laboratoria specjalistyczne zmieniły nazwę na Laboratorium w Białymstoku, Gdyni, Kielcach, Lublinie, Olsztynie, Poznaniu i Warszawie.

Odpowiedni potencjał analityczny i szeroki zakres wykonywanych badań umożliwia realizację ustawowych zadań nałożonych na IJHARS. Laboratoria Głównego Inspektoratu JHARS spełniają wymagania stawiane przez rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/625 z dnia 15 marca 2017 roku, w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin.

Laboratoria GIJARS przeprowadzają badania cech artykułów rolno-spożywczych w ramach urzędowej kontroli na podstawie kwartalnych planów kontroli, kontroli na granicy oraz kontroli doraźnych, w ramach współpracy z państwowymi jednostkami organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa oraz na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy. Badania laboratoryjne artykułów rolno-spożywczych obejmują ich właściwości organoleptyczne, fizykochemiczne i mikrobiologiczne w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagań wynikających ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania.

Jak co roku, wszystkie laboratoria GIJHARS zostały w 2023 roku poddane ocenie w nadzorze przez Polskie Centrum Akredytacji, wg normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02. W wyniku przeprowadzonych ocen, auditorzy PCA potwierdzili kompetencje techniczne laboratoriów, w tym w zakresie zarządzania elastycznym zakresem akredytacji, jak również spełnienie wymagań akredytacyjnych właściwych dla zakresu ich działalności.

Zgodnie z art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 roku w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin wszystkie laboratoria wykonujące badania w ramach urzędowej kontroli żywności mogą przeprowadzać badania tylko przy użyciu metod akredytowanych. Mając na uwadze powyższe laboratoria GIJHARS w 2023 roku uzyskały akredytację lub zaktualizowały zakres akredytacji w odniesieniu do 237 metod badawczych.

Zgodnie z wymaganiami zawartymi w normie PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 oraz dokumentach PCA, laboratoria GIJHARS monitorują swoje działania oraz weryfikują biegłość analityczną uczestnicząc w porównaniach międzylaboratoryjnych ILC, zarówno krajowych, jak i zagranicznych oraz w licznych badaniach biegłości PT.

Laboratoria GIJHARS organizowały porównania międzylaboratoryjne (ILC) oraz uczestniczyły w porównaniach międzylaboratoryjnych zorganizowanych przez Melisopalinologiczną Grupę Roboczą Międzynarodowej Komisji do spraw Miodu (International Honey Commission) oraz J.S. Hamilton Poland S.A.

W ramach porównań międzylaboratoryjnych przeprowadzonych przez laboratoria GIJHARS zbadano 389 próbek w zakresie 1 033 parametrów.

Laboratoria GIJHARS brały również udział w badaniach biegłości (PT) weryfikujących kompetencje techniczne laboratorium do przeprowadzania badań. W ramach tych badań sprawdzono 159 próbek w zakresie 822 parametrów. Przedmiotem zarówno porównań międzylaboratoryjnych jak i badań biegłości były praktycznie wszystkie grupy towarowe artykułów rolno-spożywczych.

Organizatorem badań biegłości dla laboratoriów GIJHARS były między innymi: Food Analysis Performance Assessment Scheme (FAPAS), LGC Standards UK, DGF, DLA – Proficiency Testing, BIPEA, International Olive Council, DRRR i Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego – Państwowy Instytut Badawczy.

Odsetek pozytywnych wyników badań PT i ILC uzyskanych przez laboratoria GIJHARS to 98,4%.

Badania biegłości oraz porównania międzylaboratoryjne potwierdziły, że laboratoria GIJHARS są w pełni przygotowane do rzetelnej oceny jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 grudnia 2014 roku w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz rozporządzeniem Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 wprowadzającym szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego, w strukturach GIJHARS znajdują się 4 laboratoria właściwe dla określonych przedmiotów i rodzajów badań, pełniące funkcję referencyjnych (tabela 1).

Tabela 1. Wykaz krajowych laboratoriów referencyjnych właściwych dla określonych przedmiotów badań w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych dotyczących laboratoriów GIJHARS

Table 1: List of national reference laboratories relevant for specific research subjects in the field of commercial quality of agricultural and food products regarding AFQI laboratories

Lp.	Nazwa laboratorium	Przedmiot badań
1.	Laboratorium w Poznaniu	tuszki drobiowe
		elementy tuszek drobiowych mrożone i schłodzone
		soki i nektary
		wyroby winiarskie i produkty uboczne
		fermentowane napoje winiarskie
		spirytus i napoje spirytusowe
		cukier
2.	Laboratorium w Gdyni	mleko i przetwory mleczne, w tym masło
		rolnictwo ekologiczne – artykuły rolno-spożywcze o niskiej zawartości tłuszczu
		oliwa z oliwek
		tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce
		tłuszcze roślinne
		ryby mrożone
3.	Laboratorium w Lublinie	chmiel
4.	Laboratorium w Kielcach	artykuły rolno-spożywcze
		przetwory mięsne z mięsa rozdrobnionego

Przedstawiciele laboratoriów są także członkami komitetów technicznych w Polskim Komitecie Normalizacyjnym. Jeden z pracowników Laboratorium w Poznaniu pełni funkcję przewodniczącego KT nr 235 do spraw analiz żywności. Ponadto spośród pracowników laboratoriów GIJHARS zgłoszono nowych członków do prac w 8 Komitetach Technicznych w Polskim Komitecie Normalizacyjnym: Nr 35 do spraw Mleka i Przetworów Mlecznych, Nr 36 do spraw Zbóż i Przetworów Zbożowych, nr 37 do spraw Ryb i Przetworów Rybnych, nr 93 do spraw Mięsa, Jaj i ich Przetworów, Nr 92 do spraw Nasion Roślin Oleistych, Tłuszczów Roślinnych i Zwierzęcych oraz ich Produktów Ubocznych oraz nr 110 do spraw Surowców i Przetworów Zielarskich.

Laboratoria uczestniczyły w pracach Komitetu Technicznego Krajowej Unii Producentów Soków i w corocznym spotkaniu Grupy Ekspertów KE do spraw monitoringu wody w mięsie drobiowym.

W listopadzie 2023 roku Laboratorium w Poznaniu, jako krajowe laboratorium referencyjne (NRL), rozpoczęło działania związane z badaniami zawartości wody fizjologicznej w elementach drobiowych w ramach projektu zorganizowanego przez Komisję Europejską. Zorganizowano spotkanie przedstawicieli IJHARS, producentów drobiu, Krajowej Rady Drobiarstwa – Izby Gospodarczej i pracowników Laboratorium w Poznaniu (NRL) dotyczące ustalenia sposobu pobierania próbek filetów z piersi kurczaka bezpośrednio w uboju, przed procesem rozbioru i chłodzenia.

Pierwszą partię próbek elementów drobiowych pobrano w listopadzie 2023 roku. Wyniki badań zawartości wody i białka oraz współczynnika zawartości wody/zawartości białka wykonanych w Laboratorium w Poznaniu raportowano do Komisji Europejskiej.

W okresie od 26 września do 20 grudnia 2023 roku pracownik Laboratorium w Poznaniu wziął udział w 20-stej edycji kursu eksperckiego dla oliwy z oliwek („Title of Expert in Virgin Olive Oils Tasting” 20th Edition). Kurs został sfinansowany przez Międzynarodową Radę Oliwy z Oliwek (IOC) oraz przeprowadzony przez Uniwersytet w Jaén w Hiszpanii w postaci zajęć akademickich (teoretycznych i praktycznych) w wymiarze 360 godzin, zakończonych egzaminem.

Zakres stażu obejmował ocenę sensoryczną oliwy z oliwek (między innymi panel sensoryczny i kontrola jakości, regulacje prawne związane z oceną sensoryczną) oraz produkcję oliwy z oliwek (między innymi procesy biochemiczne i technologiczne w produkcji oliwy z oliwek i ich wpływ na jakość, regulacje prawne związane z produkcją oliwy z oliwek). Wiedza pozyskana w czasie kursu eksperckiego wesprze działania IJHARS oraz pozwoli na rozwój bazy laboratoryjnej. Po raz pierwszy w stażu brał udział przedstawiciel kraju niebędący producentem oliwy z oliwek.

W 2023 roku przedstawiciel Laboratorium w Kielcach został zaproszony jako ekspert do prac Kapituły IX Edycji Ogólnopolskiego Konkursu Pszczelarz Roku organizowanego przez Fundację Akademii Pszczelarstwa i Zrównoważonego Rozwoju.

Pracownicy laboratoriów brali również udział w szkoleniach z zakresu zarządzania projektami, sfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i pozyskanych dzięki wygranej pracy konkursowej złożonej w programie Synergia (Sieć współpracy i wymiany doświadczeń urzędników wysokiego szczebla z Europy Środkowej i Wschodniej).

3.3 Zarządzanie jakością/ Quality management system

W roku 2023 Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych została poddana audytowi recertyfikującemu, który został przeprowadzony przez niezależną jednostkę certyfikującą DEKRA Certification Sp. z o.o. Podczas audytu poddano ocenie system zarządzania jakością na zgodność z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2015. Wyniki audytu potwierdziły, że system zarządzania jakością działający w Inspekcji jest zgodny z wymaganiami międzynarodowej normy. W związku z tym jednostka certyfikująca postanowiła przedłużyć certyfikat na kolejne 3 lata. Certyfikacja systemu zarządzania jakością w Inspekcji JHARS istnieje nieprzerwanie od 2005 roku.

Obecny zakres certyfikacji:

- nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych w tym wywożonych i sprowadzanych z zagranicy,
- kontrola materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz wykonywanie zadań wynikających z polityki rolnej państwa,
- przeciwdziałanie zagrożeniom korupcyjnym w IJHARS.

W ramach monitorowania zgodności systemu zarządzania jakością z ustaleniami oraz skuteczności jego utrzymywania, przeprowadzono 9 audytów wewnętrznych w GIJHARS przy czym 1 z zaplanowanych audytów został przeprowadzony w styczniu 2024 roku.

Dodatkowo przeprowadzono 5 krzyżowych audytów wewnętrznych w wojewódzkich inspektoratach JHARS, przy czym 2 odbyły się w styczniu 2024 roku. Były one realizowane zgodnie z Programem krzyżowych audytów wewnętrznych dla IJHARS na lata 2019-2023. Audyty są odpowiedzią na wymagania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2017/625, z dnia 15 marca 2017 roku w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin...” oraz normy PN-EN ISO 9001:2015.

Na podstawie wyników audytów podejmowano działania doskonalące realizowanych procesów angażując pracowników z różnych komórek organizacyjnych. Ustalenia co do zmian w przebiegu poszczególnych procesów, realizacji zadań przydzielonych Inspekcji, były odwzorowywane w systematycznie uaktualnianych procedurach, instrukcjach i innych wewnętrznych dokumentach. Liderzy poszczególnych procesów na bieżąco monitorowali je pod względem przebiegu zgodnego z wymaganiami oraz pod względem wystąpienia nowych zagrożeń korupcyjnych.

Najwyższe Kierownictwo przeprowadziło przegląd systemu zarządzania jakością w tym systemie przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym za 2022 rok. Oceniono jego skuteczność i zweryfikowano stopień osiągnięcia celów jakości wyznaczonych na rok ubiegły. Politykę jakości IJHARS, zawierającą aspekty przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym, uznano za aktualną. Została ona podpisana przez nowo powołanego Głównego Inspektora oraz pozostałych człon-

ków Najwyższego Kierownictwa. Podczas przeglądu zarządzania potwierdzono, że działania podejmowane w ramach procesów wpływają pozytywnie na osiągnięcia standardów kontroli zarządczej.

Ponadto odbyło się spotkanie pełnomocnika Głównego Inspektora JHARS do spraw systemu zarządzania jakością z pełnomocnikami wojewódzkich inspektorów JHARS do spraw systemu zarządzania jakością w celu omówienia wyników audytu jednostki certyfikującej i wymiany doświadczeń.

W celu zapewnienia, że personel jest świadomy istoty i ważności swoich działań, które mają wpływ na jakość, prowadzono szkolenia wewnętrzne dla nowych pracowników GIJHARS w zakresie podstawowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania jakością w tym przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym. Przeprowadzono również szkolenie dla audytorów wewnętrznych w GIJHARS w zakresie doskonalenia umiejętności audytorskich w oparciu o normę ISO 9001:2015. Szkolenie zostało ocenione przez uczestników pozytywnie.

W związku z funkcjonowaniem systemu zarządzania jakością w całej Inspekcji, zorganizowano 2 tury szkolenia dla kandydatów z WIJHARS i GIJHARS na audytorów wewnętrznych według normy ISO 9001:2015.

3.4 Zarządzanie projektami/ Project management

W 2023 roku Inspekcja zwyciężyła w konkursie organizowanym przez Krajową Szkołę Administracji Publicznej na wsparcie projektu wdrożeniowego pod tytułem „Budowa wspierającej kultury pracy w IJHARS, poprzez zarządzanie projektami, z apetytem na ewolucyjny turkus” w ramach IV edycji międzynarodowego projektu „Synergia – Sieć współpracy i wymiany doświadczeń urzędników wysokiego szczebla z Europy Środkowej i Wschodniej”.

Poprzez realizację projektu wdrożeniowego, którego celem było podniesienie kompetencji pracowników oraz budowanie wspierającej kultury pracy w IJHARS, przeszkolono pracowników IJHARS.

W efekcie podjętych działań Główny Inspektor JHARS powołał Zespół Wdrożeniowy w sprawie wprowadzenia innowacyjnych rozwiązań opartych na wypracowanych zaleceniach dobrych praktyk. Zgodnie z Zarządzeniem Głównego Inspektora JHARS w sprawie wprowadzenia metodologii zarządzania projektami oraz powołania Pełnomocnika do spraw Zarządzania Projektami w IJHARS stworzono przewodnik zarządzania projektami „Turkusowy efekt synergii w IJHARS”.

Przewodnik stanowi zbiór przydatnych narzędzi i praktyk, które pomogą skutecznie zaplanować oraz przeprowadzić projekty. Został zaprojektowany tak, aby każdy zainteresowany realizacją projektu mógł podążać krok po kroku i wykonywać wymagane zadania. Ma ułatwić wszystkim pracownikom dzielenie się pomysłami, które mogą stać się projektami doskonalącymi Inspekcję zaś zespołom projektowym wskazać proste i efektywne narzędzia, których zastosowanie umożliwi sprawne zaplanowanie i realizację poszczególnych etapów projektowych i ich bieżący monitoring.

Realizując Zarządzenie Głównego Inspektora rozpoczęto w usystematyzowanej formie wprowadzać w życie zarządzanie projektami w Inspekcji.

Rozpoczęto realizację 2 projektów:

- „Ankieta satysfakcji pracownika”,
- „Doskonalenie umiejętności pracowników WIJHARS w zakresie opracowywania decyzji administracyjnych wydawanych przez organ I instancji”.

Zgłoszono 40 inicjatyw projektowych, z których wyodrębniono 6 projektów do realizacji w kolejnym roku.

3.5 Rozwój zawodowy pracowników/ Professional development

IJHARS zapewnia swoim pracownikom możliwość stałego doształcania i doskonalenia zawodowego prowadzonego w formie szkoleń, seminariów i kursów języków obcych.

Szkolenia krajowe organizowane były głównie przez GIJHARS, inne jednostki, a także wojewódzkie inspektoraty JHARS. Ogółem umożliwiono pracownikom IJHARS udział w 579 szkoleniach.

Struktura szkoleń obejmowała:

- 35 szkoleń centralnych (261 miejsc szkoleniowych) dotyczących etyki dla osób podejmujących po raz pierwszy pracę w Służbie Cywilnej, przeciwdziałania korupcji, skutecznej komunikacji oraz działania urzędu w sytuacji kryzysowej,
- 226 szkoleń powszechnych (1 834 miejsca szkoleniowe) obejmujących: zarządzanie projektami w administracji publicznej, kadry i finanse, audyt i kontrolę, stosowanie prawa, zarządzanie zasobami ludzkimi, rozwój interpersonalny, prowadzenie czynności kancelaryjnych w jednostkach administracji publicznej, podstawy BHP oraz zadania obronne,
- 318 szkoleń specjalistycznych (1 348 miejsc szkoleniowych) służących pogłębieniu i uaktualnieniu wiedzy z zakresu prawa żywnościowego i technologii produkcji żywności, ujednoczeniu zasad przeprowadzania i dokumentowania kontroli, metodyki badań laboratoryjnych.

Pracownicy IJHARS uczestniczyli również w:

- szkoleniach w ramach służby przygotowawczej w Służbie Cywilnej – 39 pracowników IJHARS: 21 pracowników WIJHARS i 18 pracowników GIJHARS,
- szkoleniach zagranicznych w ramach projektu szkoleniowego Komisji Europejskiej „Better Training for Safer Food” (BTSF) – 3 szkolenia,
- 8 targach, 5 seminariach, 34 konferencjach krajowych.

Pracownicy biur merytorycznych GIJHARS zorganizowali 8 szkoleń specjalistycznych dla pracowników Inspekcji (227 miejsc szkoleniowych) z zakresu:

- zasad przeprowadzania kontroli klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP,
- nowych przepisów o rolnictwie ekologicznym i imporcie produktów ekologicznych,
- podstaw systemu zarządzania jakością i przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym,
- wymagań normy PN-EN ISO 9001:2015 – szkolenie doskonalące dla audytorów wewnętrznych i szkolenie dla kandydatów na audytorów wewnętrznych.

II.

**REALIZACJA ZADAŃ IJHARS
W 2023 ROKU**

**PERFORMANCE OF AFQI
TASKS IN 2023**

1. PODSTAWOWE DANE LICZBOWE/ KEY FIGURES

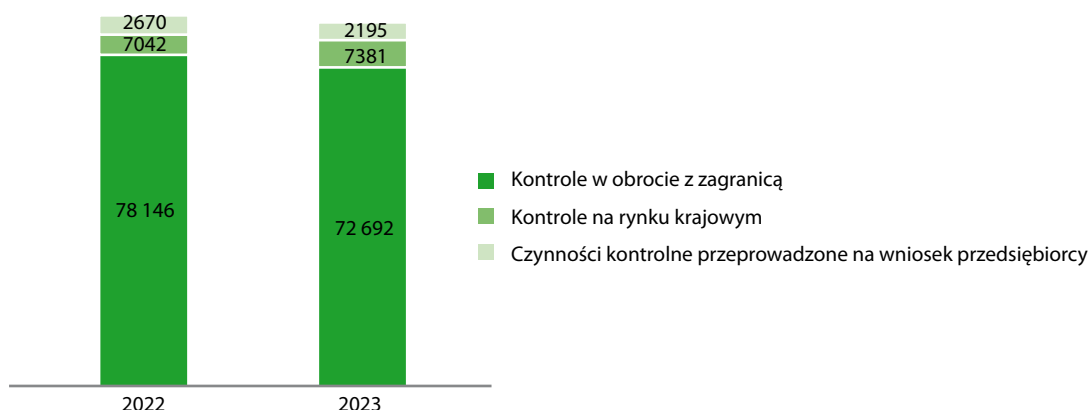
Realizując zadania ustawowe IJHARS w 2023 roku przeprowadziła ogółem 82 268 czynności kontrolnych, w tym:

- 72 692 kontrolei urzędowych jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą (co stanowiło 88,3% ogółu wykonanych czynności kontrolnych), w tym 27 107 kontrolei świeżych owoców i warzyw (co stanowiło 37,3% ogółu kontrolei jakości handlowej w obrocie z zagranicą),
- 7 381 planowych i doraźnych kontrolei urzędowych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym (co stanowiło 9,0% ogółu wykonanych czynności kontrolnych),
- 2 195 czynności kontrolnych wykonanych na wniosek przedsiębiorcy (co stanowiło 2,7% ogółu wykonanych czynności kontrolnych).

W porównaniu do 2022 roku (rysunek 2) liczba przeprowadzonych kontrolei ogółem zmniejszyła się o 5 590 (o 6,4%), co dotyczyło głównie liczby kontrolei jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą (o 5 454 kontrole, to jest o 7,0%) oraz liczby przeprowadzonych czynności kontrolnych wykonanych na wniosek przedsiębiorcy (o 475 kontrolei, to jest o 17,8%). Zwiększyła się natomiast liczba kontrolei przeprowadzonych na rynku krajowym – wzrost o 339 kontrolei (o 4,8%).

Rysunek 2. Liczba kontrolei przeprowadzonych przez IJHARS w latach 2022-2023

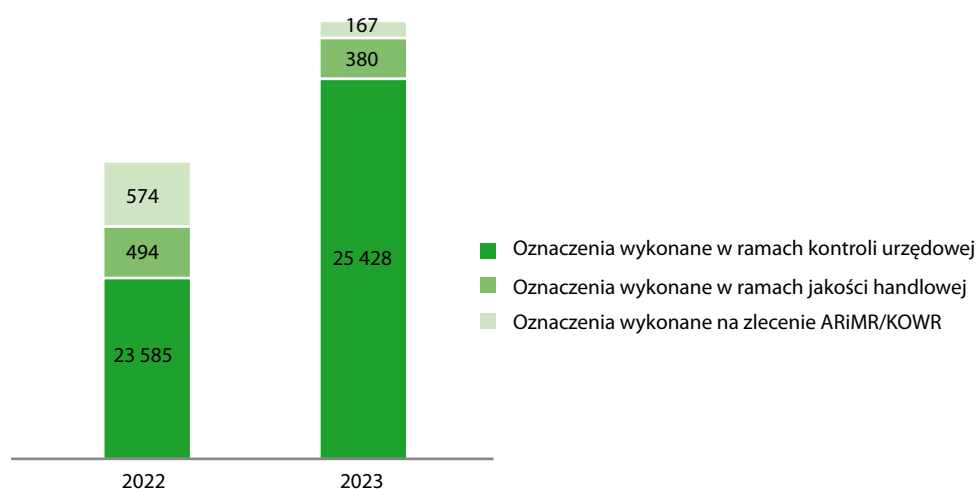
Graph 2: Number of inspections carried out by AFQI in 2022-2023

W laboratoriach Głównego Inspektoratu w 2023 roku zbadano ogółem 5 562 próbki artykułów rolno-spożywczych, wykonując 25 975 oznaczeń parametrów jakościowych (rysunek 3). Z ogólnej liczby próbek artykułów rolno-spożywczych 5 425 próbek zbadano w ramach urzędowych (planowych i doraźnych) kontroli jakości handlowej (25 428 oznaczeń), 86 próbek w ramach oceny jakości handlowej przeprowadzonej na wniosek producenta (380 oznaczeń) oraz 51 próbek w ramach zadań zleconych przez agencje płatniczo-wykonawcze – ARiMR/KOWR (167 oznaczeń).

Rysunek 3. Liczba oznaczeń artykułów rolno-spożywczych wykonanych przez laboratoria GIJHARS w latach 2022-2023

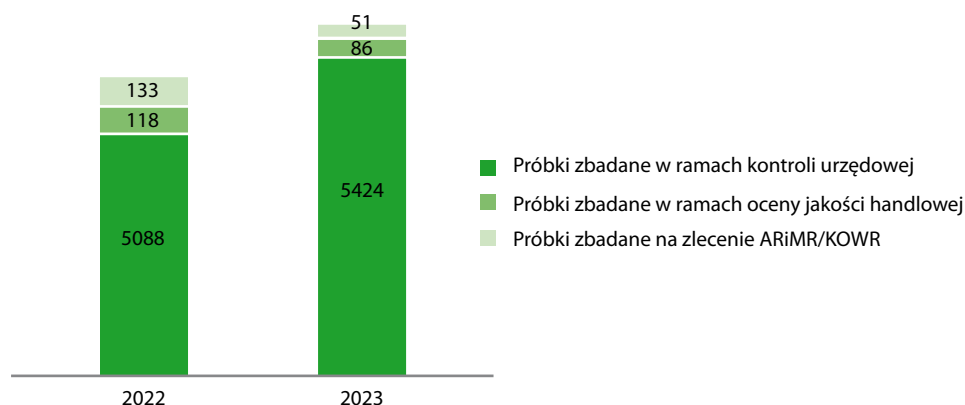
Graph 3: Number of markings of agri-food products made in AFQI's laboratories in 2022-2023

W porównaniu do 2022 roku (rysunek 4) liczba próbek artykułów rolno-spożywczych zbadanych ogółem przez laboratoria GIJHARS zwiększyła się o 223 próbki (o 4,2%), głównie w odniesieniu do próbek zbadanych w ramach kontroli urzędowych o 337 próbek (o 6,6%). Zmniejszyła się natomiast liczba próbek zbadanych w ramach oceny jakości handlowej – o 32 próbki (o 27,1%) oraz próbek dostarczonych przez agencje płatniczo wykonawcze – o 82 próbki (o 61,7%).

Rysunek 4. Liczba próbek artykułów rolno-spożywczych zbadanych w laboratoriach GIJHARS w latach 2022-2023

Graph 4: Number of samples tested in AFQI's laboratories in 2022-2023

W 2023 roku organy Inspekcji wydały ogółem 3 037 decyzji, w tym:

- 2 516 decyzji w wyniku przeprowadzonych kontroli:
  - 1 622 decyzje nakładające kary pieniężne na kwotę ogółem 6 581,5 tys. zł; średnia wartość kary pieniężnej wyniosła 4,1 tys. zł; z ogólnej liczby decyzji nakładających kary pieniężne 1 413 wydano na podstawie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, 201 decyzji na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3, 4 i art. 40a ust. 2 ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu, 7 decyzji na podstawie art. 24 ust. 1 pkt: 5, 6, 8, 9 ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej oraz 1 decyzję na podstawie art. 56 ust. 1 pkt ustawy o rejestracji i ochronie nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych oraz gwarantowanych tradycyjnych specjalności produktów rolnych i środków spożywczych, win lub napojów spirytusowych oraz o produktach tradycyjnych,
  - 174 decyzje odstępujące od wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy, w tym: 156 decyzji na podstawie art. 40a ust. 5c ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w związku z art. 40a ust. 1 pkt 3, 4, 5 i 8 oraz art. 40a ust. 3a, 14 decyzji na podstawie art. 40a ust. 10 ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu, w związku z art. 40a ust. 1 pkt 3 oraz 4 decyzje na podstawie art. 25 ust. 2 ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej, w związku z art. 24 ust. 1 pkt 5, 6 i 9,
  - 720 decyzji obejmujących artykuły rolno-spożywcze o jakości niezgodnej z wymaganiami lub deklaracją producenta; w ramach tych decyzji wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali ogółem 351 decyzji na podstawie art. 29 ust.1 i art. 29a ust. 1 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym: 224 zakazujące wprowadzenia do obrotu artykułów niespełniających wymagań jakości handlowej, 103 nakazujące poddanie kontrolowanych artykułów określonym zabiegom oraz 7 nakazujących poddanie kontrolowanych materiałów lub wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością określonym zabiegom, 9 nakazujących zniszczenie artykułu rolno-spożywczego niespełniającego wymagań jakości handlowej lub wymagań, w zakresie transportu lub składowania, 8 nakazujących wycofanie z obrotu całej partii artykułu rolno-spożywczego zafałszowanego, 303 decyzje na podstawie art. 30 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zakazujących wprowadzenia do obrotu importowanych artykułów rolno-spożywczych, 64 decyzje na podstawie art. 39 ust. 5 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych dotyczące ustalenia wysokości opłaty za czynności przeprowadzone w ramach kontroli, w przypadku niewniesienia przedmiotowej opłaty przez podmiot kontrolowany oraz 2 decyzje Głównego Inspektora JHARS utrzymujące w mocy decyzje wojewódzkiego inspektora JHARS wymierzające kontrolowanym podmiotom kary pieniężne na podstawie art. 24 ust. 1 pkt 6 ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej,
- 509 decyzji na wniosek przedsiębiorcy:
  - 267 decyzji zezwalających na zastosowanie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej,
  - 135 decyzji w sprawie nadania numeru identyfikacyjnego każdej partii wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli,

- 73 decyzje zwalniające podmiot z obowiązku znakowania jaj przeznaczonych bezpośrednio do produkcji,
- 21 decyzji dotyczących: wydania, przedłużenia lub cofnięcia zezwolenia na korzystanie ze specjalnego oznakowania opakowań świeżych owoców i warzyw,
- 5 decyzji odmawiających wydania zezwolenia na zastosowanie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej,
- 5 decyzji zezwalających na zastosowanie w przetwórstwie ekologicznym składnika nieekologicznego, w tym 1 decyzję umarżającą – wydaną przez Głównego Inspektora JHARS,
- 2 decyzje utrzymujące w mocy decyzję wojewódzkiego inspektora JHARS (odwołanie od decyzji dotyczącej odstępstwa w zakresie uznania z mocą wsteczną okresu konwersji),
- 1 decyzję odmawiającą udzielenia zgody na zmianę sposobu zabezpieczeń,
- 12 decyzji wydanych przez Głównego Inspektora na podstawie art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 roku o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej, dotyczących przekazania nadzorowanym jednostkom certyfikującym zadań określonych w art. 40 ust. 1 rozporządzenia 2018/848.

Ponadto wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 925 certyfikatów dla wina, w tym: 23 certyfikaty dla win z określonego rocznika, 12 certyfikatów dla win z określonej odmiany winorośli i 890 otrzymało certyfikat dla win z określonego rocznika oraz certyfikat dla win z określonej odmiany winorośli.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości były podstawą do:

- nałożenia 636 grzywien w drodze mandatu karnego na osoby fizyczne winne wystąpienia nieprawidłowości, na kwotę ogółem 153,6 tys. zł; średnia wartość grzywny wyniosła 242 zł,
- obciążenia 1 649 przedsiębiorców kosztami kontroli, w tym 712 przedsiębiorców kosztami badań laboratoryjnych na kwotę ogółem 443,1 tys. zł, w związku ze stwierdzeniem niewłaściwej jakości handlowej kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych,
- przekazania 1 367 przedsiębiorcom zaleceń pokontrolnych obligujących do usunięcia nieprawidłowości w określonym terminie,
- skierowania 11 wniosków do organów ścigania.

W wyniku realizacji 2 195 czynności kontrolnych wykonywanych na wniosek producenta składany do organów IJHARS, wydano:

- 1 457 certyfikatów na chmiel i produkty chmielowe, potwierdzających spełnienie określonych wymagań jakościowych; posiadanie certyfikatu jest warunkiem wprowadzenia chmielu lub jego produktów do obrotu handlowego,
- 1 126 świadectw jakości handlowej, potwierdzających spełnienie wymagań jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych; posiadanie świadectwa jakości handlowej ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne oraz ich obrót na rynku krajowym,
- 110 świadectw jakości dla produktów rolnych, środków spożywczych i napoju spirytusowego posiadających Chronione Oznaczenie Geograficzne, Chronioną Nazwę Pochodzenia lub będących Gwarantowaną Tradycyjną Specjalnością, potwierdzających zgodność procesu produkcji z deklarowaną specyfikacją.

2. NAJWAŻNIEJSZE USTALENIA Z REALIZACJI ZADAŃ/ MAIN FINDINGS FROM TASKS' COMPLETION

2.1 Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Marketing quality control of agricultural and food products

2.1.1 Zmiany w przepisach dotyczących jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Changes to the provisions concerning quality control of agricultural and food products

- **Zmiana przepisów dotyczących produktów winiarskich** – 8 grudnia 2023 roku weszły w życie zmiany dotyczące etykietowania produktów sektora wina. Wprowadzone zmiany to między innymi obowiązek podawania:
  - na etykiecie wykazu składników oraz informacji o wartości odżywczej,
  - na etykiecie informacji o dacie minimalnej trwałości w przypadku produktów sektora wina, które zostały poddane procesowi dealkoholizacji,
  - informacji o wykazie składników w dokumentach towarzyszących (VI-1 i VI-2).

Zmiany zostały wprowadzone przez:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2117 z dnia 2 grudnia 2021 roku zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych, (UE) nr 1151/2012 w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych, (UE) nr 251/2014 w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych aromatyzowanych produktów sektora wina i (UE) nr 228/2013 ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej,
- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/1606 z dnia 30 maja 2023 roku zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2019/33 w odniesieniu do niektórych przepisów dotyczących chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych dla wina oraz dotyczących przedstawiania obowiązkowych danych szczegółowych produktów sektora wina, a także przepisów szczegółowych dotyczących oznaczania i określania składników produktów sektora wina, oraz zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2018/273 w odniesieniu do certyfikacji importowanych produktów sektora wina.

- **Zmiany w zakresie kontroli prawidłowości przekazywania danych rynkowych**

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 lipca 2022 roku w sprawie kontroli prawidłowości danych rynkowych, kontrolą urzędową przeprowadzaną przez wojewódzkie inspektoraty JHARS zostały objęte dane raportowane na czterech rynkach: wieprzowiny, zbóż, drobiu i jaj.

Dotychczas Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych przeprowadzała kontrole urzędowe danych raportowanych tylko na rynku wołowiny (art. 8 ustawy z dnia 30 marca 2001 roku o rolniczych badaniach rynkowych).

Zakres danych raportowanych z poszczególnych rynków jest następujący:

- rynek wieprzowiny – ceny zakupu trzody chlewnej (cena tusz wieprzowych o masie 60-120 kg, które zostały sklasyfikowane w systemie EUROP); dane przekazywane są przez ubojnie trzody chlewnej,
- rynek zbóż – ceny zakupu ziarna następujących gatunków zbóż: jęczmień, kukurydza, owies, pszenica, pszenżyto i żyto; dane przekazywane są przez podmioty kupujące ziarno,
- rynek drobiu – ceny skupu następujących gatunków drobiu: kury, indyki, kaczk i gęsi z podziałem na grupy użytkowe; dane przekazywane są przez ubojnie drobiu rzeźnego,
- rynek jaj – ceny skupu i ceny sprzedaży jaj spożywczych klasy A wszystkich kategorii wagowych oraz jaj spożywczych przeznaczonych do przetwórstwa; dane przekazywane są przez zakłady przetwórstwa oraz zakłady pakowania jaj spożywczych.

Kontrole na nowych rynkach przeprowadzane będą z częstotliwością raz na trzy lata. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przekazało Głównemu Inspektorowi JHARS informacje o przedsiębiorcach, którzy zostali powiadomieni o obowiązku nieodpłatnego przekazywania danych rynkowych z wymienionych rynków do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej (ZSRIR).

2.1.2. Urzędowa kontrola na rynku krajowym/ Official control on the domestic market

Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control

Jakość handlowa to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Cele kontroli jakości handlowej artykuły rolno-spożywcze:

- sprawdzenie zgodności z wymaganiami określonymi w przepisach o jakości handlowej oraz deklarowanymi przez producenta lub wprowadzającego do obrotu,
- sprawdzenie warunków składowania lub transportowania.

Czynności kontrolne w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych obejmują

- sprawdzenie dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu rolno-spożywczego oraz atestów jakościowych, wyników badań laboratoryjnych i innych dokumentów świadczących o jego jakości handlowej
- sprawdzenie opakowania, oznakowania, prezentacji artykułu rolno-spożywczego oraz warunków jego przechowywania i transportu
- sprawdzenie cech organoleptycznych
- pobranie próbek oraz ich ocena lub badanie laboratoryjne, na zgodności z określonymi wymaganiami
- ustalenie klas jakości artykułu rolno-spożywczego
- sprawdzenie sposobu produkcji artykułu rolno-spożywczego lub prawidłowości przebiegu procesu technologicznego

Kontroli IJHARS nie podlegają artykuły rolno-spożywcze wytwarzane na własny użytek oraz materiał siewny roślin.

Kontrole jakości handlowej są realizowane w trybie:

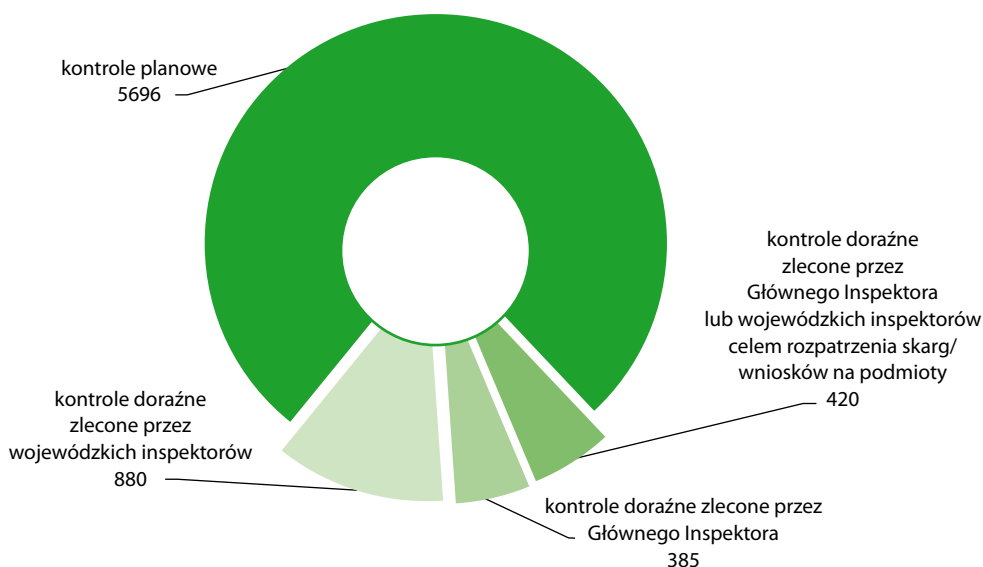
- planowym – zgodnie z tematyką i zakresem określonym w Rocznym ramowym planie kontroli na dany rok,
- doraźnym – wykonywane na polecenie Głównego Inspektora lub wojewódzkich inspektorów w celu skontrolowania jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych; kontrole doraźne podejmowane są na podstawie informacji uzyskanych z innych instytucji, mediów oraz na podstawie skarg/wniosków przekazywanych głównie przez konsumentów lub przedsiębiorców.

W 2023 roku IJHARS przeprowadziła na rynku krajowym ogółem 7 381 urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz zadań nałożonych innymi przepisami, w tym 5 696 kontroli (77,2%) zrealizowano w trybie planowym, a 1 685 (22,8%) w trybie doraźnym.

Z ogólnej liczby kontroli doraźnych 880 stanowiły kontrole przeprowadzone z inicjatywy wojewódzkich inspektorów (52,2%), 385 kontroli podjęto z inicjatywy Głównego Inspektora (22,8%), natomiast 420 kontroli przeprowadzono z urzędu w trybie doraźnym, w związku ze skargami i wnioskami na podmioty wpływającymi do organów IJHARS (25,0%).

Rysunek 5. Liczba urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym przeprowadzonych w trybie planowym i doraźnym przez IJHARS w 2023 roku

Graph 5: Number of official marketing quality inspections on domestic market carried out by AFQI in 2023 (planned and ad hoc)

**Tematyka czynności kontrolnych określona w Rocznym ramowym planie kontroli/
Area of inspection activities identified in Annual Framework Control Plan**

Tematy urzędowych kontroli planowych określa Roczny ramowy plan kontroli opracowywany co roku na podstawie analizy ryzyka uwzględniającej wyniki kontroli z poprzednich lat oraz propozycji zgłaszanych przez MRiRW, instytucje współpracujące z IJHARS i wojewódzkie inspektoraty JHARS. Szczegółowy zakres kontroli realizowanych przez wojewódzkie inspektoraty JHARS określany jest w Programach kontroli planowych zatwierdzanych przez Głównego Inspektora JHARS.

Tematyka planowych czynności kontrolnych w 2023 roku obejmowała:

- jakość handlową: produktów oferowanych luzem (różne rodzaje pieczywa nieopakowanego, w tym półcukiernicze, ciasta i wyroby ciastkarskie, cukierki, mięso, wędliny i sery, produkty rybołówstwa: ryby mrożone i owoce morza, wyroby garmażeryjne: uszka, krokiety, pierogi), paczkowanej bułki tartej, kebabów, świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków, przetworów owocowych i warzywnych (produkty importowane – owoce w zalewie, batony i przekąski owocowe, musy owocowe, dżemy, oliwki, warzywa konserwowe, mrożone owoce, kiszonki,

marynaty), przetworów grzybowych (grzyby leśne marynowane, suszone i w solance), soków i nektarów owocowych, mięsa drobiowego, mięsa czerwonego i przetworów mięsnych (mięso wieprzowe i wołowe, kiełbasy, pasztety), koncentratów spożywczych (majonezy, sosy majonezowe, musztardy), fermentowanych napojów winiarskich, piw smakowych (piwa smakowe zawierające w nazwie odniesienie do napojów spirytusowych) i gotowych drinków smakowych, napojów bezalkoholowych (napoje bezalkoholowe zawierające deklaracje odnoszące się do składu, na przykład bez konserwantów, bez barwników), tłuszczów do smarowania (innych niż tłuszcze mleczne) oraz tłuszczów do celów kulinarnych (margaryny, miksy, tłuszcze do celów kulinarnych przeznaczone do pieczenia, smażenia, gotowania lub do mas i kremów), produkty rybołówstwa, lodów w kulkach, dań i deserów oferowanych w parkach rozrywki i zoo (dania obiadowe, frytki, zapiekanki, pizza, desery w formie ciast i lodów), miodu (mieszanki miodów o różnym pochodzeniu, z uwzględnieniem miodów wprowadzanych do obrotu w ramach RHD), oliwy z oliwek oraz jaj,

- sprawdzenie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- jakość handlową pasz dla zwierząt domowych,
- certyfikację chmielu i produktów chmielowych,
- kontrole u producentów ekologicznych.

Pozostałe zadania ustawowe IJHARS, realizowane przez wojewódzkie inspektoraty, obejmowały:

- kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą,
- nadzór nad klasyfikacją tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP, prawidłowość raportowania przez zakłady ubojowe danych rynkowych dotyczących cen wołowiny, kontrole warunków wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła do 12 miesięcy,
- kontrole jakości handlowej wina produkcji krajowej i prawidłowość prowadzenia dokumentacji oraz certyfikację wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli,
- czynności kontrolne wykonywane na wniosek przedsiębiorcy, w tym ocenę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych,
- kontrole w ramach nadzoru nad produkcją ekologiczną oraz kontrole sprawdzające w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi i nadzoru nad produkcją ekologiczną,
- kontrole urzędowe produktów posiadających oznaczenia ChNP, ChOG, GTS,
- kontrole warunków chowu i tuczu gęsi owsianej,
- kontrole ex-post (zadanie przeniesione do Krajowej Administracji Skarbowej (KAS) z dniem 1 kwietnia 2023 roku),
- kontrole w ramach rolniczego handlu detalicznego,
- kontrole rzeczoznawców,
- kontrole warunków transportu artykułów rolno-spożywczych,
- kontrole wrywkowe w ramach specjalnego oznakowania,
- kontrolę wrywkową podmiotów wyłączonych spod weryfikacji bananów,
- kontrole jakości handlowej świeżych owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży – na wniosek ARiMR.

Wyniki planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Results of planned marketing quality inspections of agricultural and food products

W wyniku planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, przeprowadzonych na rynku krajowym stwierdzono:

- 8,4% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych nie odpowiadało deklarowanym cechom organoleptycznym; w porównaniu do 2022 roku udział partii nieodpowiadających określonym cechom organoleptycznym zwiększył się o 4,8 punktu procentowego (w 2022 roku wynosił 3,6%),
- 17,5% partii wyrobów zbadanych laboratoryjnie posiadało parametry fizykochemiczne niezgodne z przepisami o jakości handlowej lub z deklaracją producenta; w porównaniu do 2022 roku udział partii o parametrach niezgodnych zwiększył się o 5,2 punktu procentowego (w 2022 roku wynosił 12,3%),
- 32,0% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych; w porównaniu do 2022 roku udział partii nieprawidłowo oznakowanych zwiększył się o 6,9 punktu procentowego (w 2022 roku wynosił 25,1%).

Udział stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie poszczególnych elementów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (z wyłączeniem karmy dla zwierząt domowych, świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków) na różnych etapach kontroli łańcucha żywnościowego wskazano w tabeli 2.

Tabela 2. Udział nieprawidłowości z podziałem na etap kontroli/

Table 2: Participation of irregularities per control stage

Etap kontroli	Udział nieprawidłowości w 2023 roku (%)		
	Cechy organoleptyczne	Parametry fizykochemiczne	Znakowanie
Produkcja	3,4	15,5	28,9
Detal	15,9	16,4	24,9
Gastronomia	0,0	31,3	71,2
OGÓŁEM	8,4	17,5	32,0

Cechy organoleptyczne kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych kwestionowano najczęściej w przypadku takich grup towarowych jak:

oliwa z oliwek – nieprawidłowości stwierdzono w 76,0% skontrolowanych partii i dotyczyły wad organoleptycznych, które są niedopuszczalne w przypadku najwyższej kategorii oliwy z oliwek, braku aromatu owoców,

przetwory grzybowe – nieprawidłowości stwierdzono w 37,1% skontrolowanych partii i dotyczyły obecności grzybów z widocznymi objawami pleśni i grzybów zaczerwionych, nieprawidłowej barwy kapeluszy oraz obecności w opakowaniu innego gatunku grzybów niż zadeklarowano w oznakowaniu,

bułka tarta – nieprawidłowości stwierdzono w 31,0% skontrolowanych partii i dotyczyły niejednolitej barwy i postaci oraz cech sensorycznych (słonego smaku).

W wyniku badania parametrów fizykochemicznych najczęściej kwestionowano jakość handlową takich artykułów rolno-spożywczych jak:

kebaby – nieprawidłowości stwierdzono w 54,1% skontrolowanych partii i dotyczyły między innymi: braku w oferowanym daniu zadeklarowanego gatunku mięsa (na przykład baraniny) oraz niedeklarowanej obecności surowca mięsnego (na przykład: wołowego, wieprzowego lub drobiowego w daniach z zadeklarowaną baraniną),

przetwory grzybowe – nieprawidłowości stwierdzono w 48,7% skontrolowanych partii i dotyczyły między innymi zawyżonej zawartości grzybów zaczerwionych (przepisy dopuszczają do 5,0%), obecności zanieczyszczeń organicznych, obecności szkodników i ich odchodów, zawyżonej wilgotności (przepisy dopuszczają do 12,0%),

bułka tarta – nieprawidłowości stwierdzono w 46,3% skontrolowanych partii i dotyczyły niezgodnych z deklaracjami poziomów parametrów w wartości odżywczej oraz obecności zanieczyszczeń organicznych (na przykład nasion maku, siemienia lnianego, nasion dyni, które nie były deklarowane w składzie) lub nieorganicznych.

Oznakowanie kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych kwestionowano najczęściej w przypadku takich grup towarowych jak:

dania i desery oferowane w parkach rozrywki i zoo – nieprawidłowości stwierdzono w 78,1% skontrolowanych partii i dotyczyły między innymi:

- podmiiany asortymentowej (na przykład ser Feta zastępowano serem sałatkowym, śmietaną zastępowano preparatem zawierającym tłuszcz roślinny),
- nieprawidłowej nazwy, na przykład „rurki ze śmietaną”, które nie zawierały śmietany tylko krem zawierający w składzie tłuszcz roślinny, „pulpety wieprzowe” zawierały też mięso drobiowe, a „lody naturalne” wyprodukowano z użyciem dodatków i przetworzonych składników),
- braku wykazu składników lub podania go w nieprawidłowy sposób (na przykład niewyszczególnienia w nim wszystkich użytych składników, w tym komponentów składnika złożonego, braku wyróżnienia alergenów),
- umieszczenia wykazu składników w miejscu, które nie było bezpośrednio dostępne dla konsumentów.

kebaby – nieprawidłowości stwierdzono w 74,8% skontrolowanych partii i dotyczyły między innymi:

- podmiiany asortymentowej (na przykład do produkcji potrawy użyto inny gatunek mięsa niż zadeklarowano klientowi, ser Feta zastępowano serem sałatkowym lub analogiem zawierającym olej palmowy),
- nieprawidłowej nazwy dania, na przykład braku wskazania gatunku mięsa w nazwie dania bądź wskazania innego surowca niż został użyty do produkcji, podania niepełnej nazwy opisowej (w tym braku informacji o surówkach, świeżych i przetworzonych warzywach oraz sosie),
- braku wykazu składników lub podania go w nieprawidłowy sposób (na przykład niewyszczególnienia w nim wszystkich użytych składników),

- umieszczenia wykazu składników w miejscu, które nie było bezpośrednio dostępne dla konsumentów.

lody – nieprawidłowości stwierdzono w 61,7% skontrolowanych partii i dotyczyły między innymi:

- braku podania wykazu składników (w tym substancji powodujących alergię lub reakcje nietolerancji) w miejscu sprzedaży, na wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego lub w inny sposób w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentowi finalnemu,
- braku wyróżnienia w wykazie składników nazw produktów powodujących alergię lub reakcje nietolerancji,
- stosowania informacji typu „lody tradycyjne”, „rzemieślnicze metody”, „wyłącznie naturalne składniki”, „100% natura”, podczas gdy do produkcji lodów użyto składników wysoko przetworzonych oraz dodatków,
- zamieszczenia w wykazie składników niewłaściwej funkcji technologicznej dodatku do żywności lub brak podania tej funkcji,
- zamieszczenia w wykazie składników składnika złożonego bez wyszczególnienia jego składu,
- niewidocznienia w miejscu bezpośrednio dostępnym dla konsumenta finalnego nazwy albo imienia i nazwiska producenta lodów.

Wyniki planowych kontroli w zakresie wymagań jakościowych dla świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków/

Inspection results of the marketing quality requirements for fresh fruit, vegetables and potatoes

Jakość handlową świeżych owoców i warzyw skontrolowano w przypadku 2 092 partii oferowanych przez 505 podmiotów działających na różnych etapach łańcucha dystrybucji (głównie przez hurtownie i sklepy).

Wymagań jakościowych nie spełniało 27 partii (1,3%). Stwierdzono: objawy zepsucia, pleśni i gnicia, utratę jędrności, obecność szkodników oraz uszkodzenia mechaniczne produktu.

Wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 368 partii (17,6%). Kontrolowane partie kwestionowano przede wszystkim ze względu na: całkowity brak oznakowania lub niezamieszczenie na opakowaniu niektórych wymaganych przepisami informacji (na przykład kraju pochodzenia, klasy jakości, odmiany, danych identyfikacyjnych podmiotu pakującego/wysyłającego) oraz podawanie błędnych informacji o pochodzeniu.

Jakość handlową ziemniaków skontrolowano w przypadku 373 partii ziemniaków konsumpcyjnych oferowanych przez 317 podmiotów działających na różnych etapach łańcucha dystrybucji.

Wymagania jakościowe zakwestionowano w 1 partii (0,3%). Stwierdzono niespełnienie wymagań minimalnych w przypadku ziemniaków wczesnych/młodych (utrata jędrności i świeżości, zazielenienie bulwy).

Wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 70 partii (18,8%). Nieprawidłowości dotyczyły głównie: całkowitego braku oznakowania opakowań, braku nazwy i adresu podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo spożywcze, braku informacji o państwie pochodzenia lub w przypadku sprzedaży w detalu – braku umieszczenia w pobliżu produktu (na przykład na wywieszce) wymaganych informacji (to jest danych producenta, informacji o państwie pochodzenia, nazwy środka spożywczego, podanie nieprawidłowej lub niepełnej nazwy produktu).

W wyniku w kontroli planowych świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków, przeprowadzonych na rynku krajowym stwierdzono:

- 17,6% skontrolowanych partii świeżych owoców i warzyw było niewłaściwie oznakowanych, a 1,3% partii nie spełniało wymagań jakościowych; w porównaniu do 2022 roku udział partii nieprawidłowo oznakowanych zmniejszył się o 5,4 punktu procentowego (w 2022 roku wynosił 23,0%), natomiast udział partii niespełniających wymagań jakościowych wzrósł o 0,7 punktu procentowego (w 2022 roku wynosił 0,6%),
- 18,9% skontrolowanych partii ziemniaków było niewłaściwie oznakowanych, a 0,3% partii nie spełniało wymagań jakościowych; w porównaniu do 2022 roku udział partii nieprawidłowo oznakowanych zmniejszył się o 11,3 punktu procentowego (w 2022 roku wynosił 30,2%), natomiast udział partii niespełniających wymagań jakościowych zmniejszył się o 0,2 punktu procentowego (w 2022 roku wynosił 0,5%).

**Wyniki planowych kontroli jakości handlowej pasz dla zwierząt domowych/
Results of planned marketing quality inspections of feed for pets**

Kontrolę jakości handlowej karmy pełnoporcjowej (suchej i mokrej) dla psów i kotów przeprowadzono w 35 sklepach (w tym w 1 podmiocie prowadzącym sprzedaż na odległość).

Parametry fizykochemiczne skontrolowano w 64 partiach, z czego 31 zakwestionowano (48,4%). Stwierdzono brak deklarowanych surowców mięsnych (głównie wołowiny), wykrycie niedeklarowanego kurczaka oraz niezgodne z deklaracją poziomy zawartości składników analitycznych. Oznakowanie zweryfikowano w przypadku 72 partii, z czego w 30 stwierdzono nieprawidłowości (41,7%).

Nieprawidłowości podczas kontroli jakości handlowej pasz dla zwierząt domowych dotyczyły między innymi:

- wprowadzania w błąd odnośnie nazwy i składu produktu w związku z brakiem obecności deklarowanych surowców mięsnych lub wykryciem surowców niedeklarowanych,
- braku opisu karmy (rodzaju i gatunku zwierzęcia, dla którego przeznaczony jest dany produkt) lub podania go w niewłaściwy sposób,
- niewłaściwego podania minimalnego okresu przechowywania,
- braku informacji o warunkach przechowywania.

Wyniki planowych kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu i oznakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością/ Results of planned inspections on the marketing and labelling of materials and food contact materials

Kontrolą prawidłowości wprowadzania do obrotu i oznakowania objęto 301 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w tym 223 partie podlegały ocenie w sklepach i 78 partii w lokalach gastronomicznych.

Łącznie zakwestionowano 32 partie różnych materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (10,6% partii skontrolowanych ogółem), w tym w zakresie:

- znakowania 24 partie (8,0% partii skontrolowanych), stwierdzając brak spełnienia wymagań artykułu 15 rozporządzenia nr 1935/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 roku w sprawie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz uchylającego dyrektywy 80/590/EWG i 89/109/EWG; nieprawidłowości dotyczyły zarówno aspektu braku informacji wymaganych w oznakowaniu, jak również braku oznakowania w języku polskim na etapie detalu,
- wprowadzania do obrotu w 16 partiach (5,3% partii skontrolowanych); na etapie sprzedaży detalicznej dotyczyły one braku deklaracji zgodności w przypadku wyrobów ceramicznych, niejasnych zapisów w przedłożonych dokumentach oraz braku dokumentów zapewniających możliwość śledzenia wyrobu (traceability) w łańcuchu dostaw; na etapie gastronomii stwierdzono natomiast brak dokumentacji uzupełniającej dla ocenianych partii potwierdzającej zgodność materiałów z przepisami.

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspektor of Agricultural and Food Quality

W 2023 roku Główny Inspektor JHARS zlecił przeprowadzenie 385 kontroli doraźnych:

- z własnej inicjatywy – 354 kontroli w zakresie:
  - jakości handlowej: masła, kebabu wołowo-wieprzowego, jaj, dań opakowanych wprowadzanych do obrotu w ramach cateringu oraz opakowań stosowanych w cateringu, mięsa drobiowego, świeżych owoców i warzyw (w tym między innymi pomidorów i ogórków importowanych z Rosji i Białorusi oraz kiwi), produktów oferowanych na giełdach towarowych,
  - sprawdzenia warunków transportu (wspólne kontrole z Inspekcją Transportu Drogowego) i jakości przewożonych artykułów rolno-spożywczych,
  - sprawdzenia oznakowania: oleju rzepakowego (pod kątem zastosowania określeń „Produkt polski” i „ bez GMO”), jaj (w zakresie prawidłowego umieszczenia informacji na etykiecie), mięsa drobiowego, świeżych owoców i warzyw, w tym malin,
  - informacji zamieszczonych przez producenta na stronie internetowej platformy Allegro,

- na wnioski administracji innego państwa w ramach Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych – 31 kontroli w zakresie jakości handlowej: mięsa drobiowego i produktów z mięsa drobiowego, przetworów mięsnych, mlecznych, kebabu, przetworów owocowo-warzywnych (dżem truskawkowy), zbożowych, mrożonek rybnych, substytutu jaj w proszku, dań gotowych, wyrobów cukierniczych i garmazeryjnych, olejów roślinnych, przypraw, miodu, napojów bezalkoholowych, sera – z powołaniem na ChNP oraz karmy dla zwierząt domowych.

W wyniku wyżej wymienionych kontroli stwierdzono 25,3% nieprawidłowo oznakowanych partii artykułów rolno-spożywczych.

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez wojewódzkich inspektorów JHARS/

Scope and results of ad hoc inspections commissioned by Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality

Wojewódzcy inspektorzy JHARS zlecieli przeprowadzenie 880 kontroli doraźnych, w zakresie jakości handlowej: przetworów mlecznych, przetworów warzywnych i owocowych, przetworów mięsnych, ryb schłodzonych, mrożonych i wędzonych, świeżych owoców i warzyw, ziemniaków, pieczywa, w tym żytniego i razowego oraz bułki tartej, makaronu, czekolady naturalnej gorzkiej, wyrobów ciastkarskich i cukierniczych, przekąsek (w postaci chipsów), przetworów zbożowych, ziarna zbóż, sezamu, nasion słonecznika i rzepaku, mięsa drobiowego, wyrobów garmazeryjnych, koncentratów spożywczych, wina i wyrobów winiarskich, napojów bezalkoholowych, wód źródlanych i mineralnych, wyrobów czekoladopodobnych, wyrobów seropodobnych, jaj, oleju rzepakowego, tłuszczów do smarowania, przypraw, miodu, miodu sztucznego, w tym zmieszanego z miodem naturalnym, kawy i herbaty, soli jodowanej oraz drożdży piekarskich.

W wyniku wyżej wymienionych kontroli stwierdzono 23,0% nieprawidłowo oznakowanych partii artykułów rolno-spożywczych.

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora i wojewódzkich inspektorów JHARS w związku z rozpatrzeniem skarg i wniosków na podmioty/

Scope and results of ad hoc inspections related to complaints and requests, as commissioned by the Chief Inspector of Agricultural and Food Quality and Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality

Organy IJHARS przeprowadziły 420 kontrole doraźne w związku ze skargami i wnioskami na podmioty, głównie w zakresie jakości handlowej: mięsa i przetworów mięsnych, świeżych owoców i warzyw, przetworów owocowo-warzywnych, jaj, mleka i przetworów, ryb i produktów rybołówstwa, pieczywa, miodu, zboża i przetworów, masła, piwa i napojów alkoholowych oraz potraw i dań gotowych.

W wyniku wyżej wymienionych kontroli stwierdzono 27,8% nieprawidłowo oznakowanych partii artykułów rolno-spożywczych.

2.1.3 Urzędowa kontrola w obrocie z zagranicą/ Official control at import and export stage

Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control

Urzędowej kontroli jakości handlowej podlegają:

- artykuły rolno-spożywcze wymienione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 czerwca 2023 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej (Dz. U. z 2023 roku poz. 1153),
- importowane oraz przeznaczone na eksport świeże owoce i warzywa objęte wymaganiami norm handlowych UE.

Kontrola pozostałych artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju jest dobrowolna i odbywa się w trybie oceny jakości handlowej wykonywanej na wniosek przedsiębiorcy.

Urzędowa kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą może być dokonywana:

- na przejściach granicznych wskazanych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 kwietnia 2015 roku w sprawie wykazu przejść granicznych, na których dokonywana jest kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych sprowadzanych z zagranicy (Dz. U. z 015 roku poz. 592),
- w oddziałach WIJHARS, zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 roku o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Urzędowa kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą przeprowadzana jest według tych samych zasad i trybu, co kontrole na rynku krajowym. O doborze czynności kontrolnych decydują specyficzne cechy kontrolowanego produktu, warunki techniczne kontroli oraz kompletność dołączonej dokumentacji przewozowej. Niezbędne czynności wykonywane są w miejscu przeprowadzenia kontroli, po otwarciu środka transportu przewożącego produkty luzem lub na podstawie opakowań jednostkowych. Próbki kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych przekazywane są do laboratoriów GIJHARS.

W 2023 roku przeprowadzono ogółem 72 692 kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą:

- 19 742 (27,2%) kontroli świeżych owoców i warzyw wywożonych z kraju,
- 52 950 (72,8%) kontroli artykułów rolno-spożywczych przywożonych do kraju.

W wyniku urzędowych kontroli świeżych owoców i warzyw realizowanych w obrocie z zagranicą (na etapie wywozu do krajów trzecich oraz na etapie przywozu z krajów trzecich) zakwestionowano łącznie 36 partii owoców i warzyw, w tym 30 partii na etapie importu oraz 6 partii na etapie eksportu.

Niezgodności dotyczyły :

- całkowitego braku oznakowania, braku informacji o wielkości i klasie jakości w przypadku produktów objętych szczegółowymi normami handlowymi, braku oznakowania w języku polskim, braku kraju pochodzenia,
- braku spełnienia wymagań minimalnych (występowanie objawów pleśni, zgnilizny, zepsucia),
- niespełnienia wymagań dotyczących dojrzałości oraz wielkości mających istotny wpływ na niespełnienie wymagań dotyczących deklarowanej klasy,
- braku niektórych istotnych informacji w dokumentach towarzyszących.

W związku z trwającą wojną na Ukrainie oraz zaburzeniami w międzynarodowym transporcie i handlu artykułami rolno-spożywczymi w 2023 roku na mocy przepisów krajowych oraz unijnych wprowadzano kolejno zakazy przywozu wybranych produktów z Ukrainy do Polski. W dniu 15 kwietnia 2023 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych. Ponadto od 2 maja 2023 roku obowiązywało rozporządzenie wykonawcze Komisji UE 2023/903 wprowadzające środki zapobiegawcze dotyczące niektórych produktów pochodzących z Ukrainy. Przepisy te były aktualizowane.

Ostatnim z wydanych w 2023 roku krajowych aktów prawnych było rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 września 2023 roku w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych, które wprowadziło zakaz przywozu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określonych produktów rolnych pochodzących z Ukrainy, z włączeniami dotyczącymi tranzytów.

Zakaz obejmował między innymi:

- pszenicę zwyczajną (z wyjątkiem nasion do siewu),
- kukurydzę (z wyjątkiem nasion do siewu),
- mąkę pszenną z pszenicy zwyczajnej i orkiszu,
- nasiona rzepaku lub rzepiku nawet łamane (z wyjątkiem nasion do siewu),
- nasiona słonecznika nawet łamane (z wyjątkiem nasion do siewu),
- otręby, śrutę i inne pozostałości oraz makuchy, wyszczególnione w rozporządzeniu.

Pomimo zakazu, w dalszym ciągu obserwuje się wzmożony import pozostałych artykułów rolno-spożywczych do Polski na wschodniej granicy UE. Na przejściach granicznych PL-UA wciąż zapewniona jest całodobowa kontrola oraz bieżące monitorowanie przepływu towarów, a wszelkie istotne raporty w tym zakresie są przekazywane do właściwych organów.

W ramach granicznych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych z Ukrainy Inspekcja JHARS skontrolowała ogółem 19 632 partii, w tym głównie:

- nasiona roślin oleistych,
- przetwory z owoców lub warzyw,
- wyroby ciastkarskie i cukiernicze,
- przetwory zbożowe,
- drób i przetwory drobiowe,
- jaja,
- cukier i produkty przemysłu cukrowniczego.

2.2 Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej/ Tasks performed in the framework of the Common Agricultural Policy

2.2.1 Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification of organic farming

Zmiany przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego/ Changes to the provisions on organic farming

W 2023 roku obowiązywała ustawa z dnia 23 czerwca 2022 roku o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz.U. z 2023 roku poz. 1235). Organy IJHARS realizowały zadania w zakresie rolnictwa ekologicznego zgodnie z kompetencjami określonymi w przedmiotowej ustawie.

W 2023 roku w ustawie o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej, w następujących dwóch obszarach zmienione zostały zapisy, mające wpływ na kontrole prowadzone w rolnictwie ekologicznym i sprawowanie przez organy IJHARS nadzoru w rolnictwie ekologicznym, to jest:

- przestało obowiązywać zezwolenie na czas pandemii, określone w ustawie z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2021 roku poz. 2095, z późniejszymi zmianami), aby kontrole u producentów ekologicznych były prowadzone przez osoby, które nie zostały wpisane do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego, o którym mowa w ustawie o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej,
- zmianie uległ zakres wykazu producentów ekologicznych, którzy spełnili określone wymagania dotyczące produkcji ekologicznej, przekazywanego w ustawowych terminach przez jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi JHARS oraz Prezesowi ARiMR. W wykazie wprowadzono podział na producentów w zakresie produkcji roślinnej i producentów w zakresie produkcji zwierzęcej.

W 2023 roku wydane zostały przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi następujące rozporządzenia wykonawcze do ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej:

- rozporządzenie MRiRW z dnia 20 marca 2023 roku w sprawie laboratoriów urzędowych i krajowych laboratoriów referencyjnych do celów przeprowadzania analiz, badań i diagnostyki laboratoryjnej w ramach produkcji w rolnictwie ekologicznym (Dz.U. z 2023 roku poz. 671),
- rozporządzenie MRiRW z dnia 22 maja 2023 roku w sprawie wzorów formularzy wykazów producentów, którzy spełnili określone wymagania dotyczące produkcji ekologicznej, szczególnych informacji zawartych w tych wykazach oraz szczegółowej formy, w jakiej te wykazy są sporządzane (Dz.U. z 2023 roku poz. 1107),
- rozporządzenie MRiRW z dnia 7 lipca 2023 roku w sprawie warunków produkcji ekologicznej w zakresie pozostawionym do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej lub właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej (Dz.U. z 2023 roku poz. 1442).

Wyżej wymienione rozporządzenia można odnaleźć na stronie <https://isap.sejm.gov.pl/>

Przepisy UE dotyczące rolnictwa ekologicznego/ EU provisions on the organic farming

Podstawowym aktem prawnym UE obowiązującym w 2023 roku w zakresie rolnictwa ekologicznego było rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007.

Rozporządzenie to zostało zmienione przez następujące akty prawne:

- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/207 z dnia 24 listopada 2022 roku zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do wzoru certyfikatu poświadczającego zgodność z przepisami dotyczącymi produkcji ekologicznej,
- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/716 z dnia 9 lutego 2021 roku zmieniające załącznik II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 w odniesieniu do zasad produkcji ekologicznej dotyczących skiełkowanych nasion i główek cykorii, pasz dla niektórych zwierząt akwakultury i leczenia zwierząt akwakultury przeciwko pasożytom oraz dwa sprostowania do rozporządzenia (UE) 2018/848.

W 2023 roku weszły w życie dwa nowe rozporządzenia wydane na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/848, regulujące produkcję ekologicznej karmy dla zwierząt domowych oraz w zakresie dokumentowania wyników urzędowych postępowań wyjaśniających, to jest:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2419 z dnia 18 października 2023 roku w sprawie znakowania ekologicznej karmy dla zwierząt domowych,
- rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/1195 z dnia 20 czerwca 2023 roku ustanawiające przepisy dotyczące szczegółów i formatu informacji, które mają być udostępniane przez państwa członkowskie w odniesieniu do wyników urzędowych postępowań wyjaśniających dotyczących przypadków zanieczyszczenia produktami lub substancjami niedopuszczonymi do stosowania w produkcji ekologicznej.

Do dnia 31 grudnia 2023 roku obowiązywał załącznik IX do rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 roku ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli, zezwalający na stosowanie w produkcji ekologicznej określonych nieekologicznych składników pochodzenia rolnego. Załącznik ten został po tej dacie zastąpiony załącznikiem V sekcja A.2 część B do rozporządzenia (UE) 2021/1165 zezwalającego na stosowanie niektórych produktów i substancji w produkcji ekologicznej oraz ustanawiającego ich wykazy.

Wszystkie akty delegowane i wykonawcze do rozporządzenia (UE) 2018/848, które weszły w życie w 2022 roku, obowiązywały również w 2023 roku. Akty te oraz akty zmieniające, można odnaleźć na stronie Euro-lex <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

W 2023 roku weszły w życie następujące akty prawne, zmieniające rozporządzenia delegowane i wykonawcze do rozporządzenia (UE) 2018/848:

- rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/121 z dnia 17 stycznia 2023 roku w sprawie zmiany i sprostowania rozporządzenia wykonawczego (UE) 2021/1165 zezwalającego na stosowanie niektórych produktów i substancji w produkcji ekologicznej oraz ustanawiającego ich wykazy,
- rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/186 z dnia Brukseli dnia 27 stycznia 2023 roku zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/2325 w odniesieniu do uznawania niektórych organów kontrolnych i jednostek certyfikujących do celów przywozu produktów ekologicznych do Unii,
- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/1686 z dnia 30 czerwca 2023 roku zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2021/1698 w odniesieniu do niektórych wymogów proceduralnych dotyczących uznawania organów kontrolnych i jednostek certyfikujących właściwych do przeprowadzania kontroli podmiotów i grup podmiotów certyfikowanych jako ekologiczne oraz produktów ekologicznych w państwach trzecich, a także niektórych wymogów dotyczących nadzoru nad nimi,
- rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/2229 z dnia 25 października 2023 roku w sprawie zmiany i sprostowania rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/1165 zezwalającego na stosowanie niektórych produktów i substancji w produkcji ekologicznej oraz ustanawiającego ich wykazy,
- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2024/230 z dnia 25 października 2023 roku zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2021/1342 w odniesieniu do informacji, które mają być przekazywane przez państwa trzecie oraz organy kontrolne i jednostki certyfikujące do celów nadzoru nad ich uznawaniem na mocy art. 33 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007, oraz środków, jakie należy przyjąć w ramach sprawowania tego nadzoru,
- rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/2785 z dnia 14 grudnia 2023 roku zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2021/2325 w odniesieniu do uznawania niektórych organów kontrolnych i jednostek certyfikujących do celów przywozu produktów ekologicznych do Unii.

System kontroli w rolnictwie ekologicznym/ Control system of organic farming

Zgodnie z przepisami obowiązującymi na terenie Unii Europejskiej, wszystkie państwa członkowskie zobowiązane zostały do stworzenia systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym, który ma zagwarantować konsumentom, że zakupione przez nich produkty oznaczone jako ekologiczne, podlegały na każdym etapie produkcji, przygotowania i dystrybucji procedurze, która potwierdziła spełnienie wymagań określonych przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego. Ponadto system ten ma za zadanie zagwarantować uczciwą konkurencję oraz skuteczne funkcjonowanie rynku wewnętrznego produktów ekologicznych.

W Polsce, podobnie jak w większości państw UE, przyjęty został system kontroli oparty na prywatnych jednostkach certyfikujących, uznawanych oraz nadzorowanych przez wyznaczone organy państwowe.

W ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi Główny Inspektor JHARS

- przeprowadza kontrole urzędowe
- prowadzi analizy danych i informacji dostarczanych przez jednostki certyfikujące
- przekazuje jednostkom certyfikującym wnioski pokontrolne lub zalecenia poaudytowe
- nakazuje wykonanie odpowiednich działań naprawczych związanych z funkcjonowaniem jednostek certyfikujących
- żąda od jednostek certyfikujących dodatkowych danych i informacji związanych ze sprawowanym nadzorem
- sprawdza u producentów ekologicznych prawidłowość przeprowadzania przez jednostki certyfikujące kontroli urzędowej i innych czynności urzędowych
- wydaje wytyczne i polecenia w celu zapewnienia prawidłowej realizacji wykonywanych przez jednostki certyfikujące zadań

Zgodnie z ustawą o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej Główny Inspektor JHARS, w ramach sprawowanego nadzoru powierzył część zadań wojewódzkim inspektorom JHARS, w tym sprawdzenie u producentów ekologicznych prawidłowości kontroli przeprowadzonych przez jednostki certyfikujące i zgodności prowadzonej produkcji ekologicznej z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego.

Według stanu na 31 grudnia 2023 roku w Polsce w rolnictwie ekologicznym działało 12 jednostek certyfikujących.

W tabeli 3 znajduje się wykaz jednostek certyfikujących działających w Polsce w 2023 roku wraz z zakresem przekazanych zadań, o których mowa w art. 40 ust. 1 rozporządzenia 2018/848.

Tabela 3. Wykaz jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym, wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku/**Table 3: List of certifying bodies in organic farming in 2023 (as at 31st December 2023)**

Nazwa jednostki certyfikującej	Kategorie produktów w zakresie których Jednostkom zostały przekazane zadania o których mowa w art. 40 ust. 1 rozporządzenia 2018/848.							Certyfikacja grupowa
	nieprzetworzone rośliny i produkty roślinne, w tym nasiona i inny materiał przeznaczony do reprodukcji roślin	zwierzęta gospodarskie i nieprzetworzone produkty zwierzęce	algi i nieprzetworzone produkty akwakultury	przetworzone produkty rolne, w tym produkty akwakultury, do wykorzystania jako żywność	pasza	wino	inne produkty wymienione w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 (1)	
EKO GWARANCJA PTRE Sp. z o. o.	x	x	x	x	x	x	x	-
„PNG” Sp. z o. o.	x	x	x	x	x	x	x	x
COBICO Sp. z o. o.*	x	x	-	x	x	x	x	x
BIOEKSPERT Sp. z o. o.	x	x	x (2)	x	x	x	x (3)	-
Biocert Małopolska Sp. z o. o.	x	x	x	x	x	x	x	-
Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.	x	x	x	x	x	x	x	-
„AGRO BIO TEST” Sp. z o. o.	x	x	x (2)	x	x	x	x	-
TÜV Rheinland Polska Sp. z o. o.	x	x	x	x	x	x	x	-
Centrum Jakości AgroEko Sp. z o. o.	x	x	x	x	x	x	x	-
DQS Polska Sp. z o. o.	x	x		x	x	x	x	x
Bureau Veritas Polska Sp. z o. o.	x	x	x (2)	x	x	x	x	-
Krajowe Centrum Badań i Certyfikacji „Gwarantowana Jakość” Sp. z o. o.	x	x	-	x	x	x	x (4)	x

* od 19 grudnia 2023 roku nazwa brzmi: Kiwa COBICO Sp. z o.o.

(1) Drożdże używane jako żywność lub pasza, herbata paragwajska, kukurydza cukrowa, liście winorośli, rdzenie palmowe, kielki chmielu i inne podobne jadalne części roślin i wytwarzane z nich produkty, sól morską i inne rodzaje soli stosowane w żywności i paszy, kokon jedwabnika nadający się do zwijania, naturalne gumy i żywice, wosk pszczoły, olejki eteryczne, zatyczki z korka naturalnego, nieaglomerowane i bez żadnych substancji wiążących, bawełna niezgrzeblona i nieczesana, wełna niezgrzeblona i nieczesana, skóry surowe i skóry niewyprawione, tradycyjne ziołowe preparaty na bazie roślin

(2) Z wyłączeniem kategorii produkcja

(3) Z wyłączeniem produktu: bawełna niezgrzeblona i nieczesana. Produkt: zatyczki z korka naturalnego, nieaglomerowane i bez żadnych substancji wiążących z wyłączeniem kategorii produkcja

(4) Wyłącznie w zakresie produktów: drożdże używane jako żywność lub pasza; w kategoriach działalności: produkcja, przygotowanie, dystrybucja/ wprowadzanie do obrotu, przechowywanie, import, eksport

Główny Inspektor JHARS działając na podstawie art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 2022 roku o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej wydał 12 jednostkom certyfikującym decyzje o przekazaniu zadań określonych w art. 40 ust. 1 rozporządzenia 2018/848.

Ponadto w 2023 roku Główny Inspektor JHARS na wniosek 2 jednostek certyfikujących wydał 2 decyzje administracyjne, zmienił zakres zadań przekazanych tym jednostkom, poprzez rozszerzenie tego zakresu o kategorię produktów „algi i nieprzetworzone produkty akwakultury”.

Wyniki audytów przeprowadzonych w jednostkach certyfikujących/ Results of audits carried out in control bodies

W 2023 roku przeprowadzono planowe audyty 12 jednostek certyfikujących. Audyty odbyły się w siedzibach jednostek certyfikujących. Celem audytów było sprawdzenie prawidłowości funkcjonowania jednostek certyfikujących w zakresie rolnictwa ekologicznego.

Na podstawie przeprowadzonych audytów stwierdzono między innymi nieprawidłowości polegające na:

- postępowaniu jednostki certyfikującej niezgodnie z przyjętymi procedurami, instrukcjami lub inną dokumentacją systemową funkcjonującą w jednostce certyfikującej,
- przekazaniu Głównemu Inspektorowi JHARS w przesyłanych wykazach i sprawozdaniach nieprawdziwych informacji lub braku uwzględnienia niektórych informacji,
- braku powiadomienia przez jednostkę Głównego Inspektora JHARS oraz pozostałych jednostek certyfikujących o wystąpieniu niezgodności, o których mowa w art. 42 ust. 1 rozporządzenia 2018/848,
- braku sporządzania sprawozdań końcowych z urzędowych postępowań wyjaśniających, o których mowa w art. 2 ust. 4 rozporządzenia 2021/279 lub sporządzaniu sprawozdań nie zawierających wszystkich informacji, o których mowa w art. 2 ust. 4 rozporządzenia 2021/279,
- braku przeprowadzenia przez jednostkę certyfikującą urzędowych postępowań wyjaśniających zgodnie z zakresem określonym w art. 2 rozporządzenia 2021/279,
- dokumentowaniu w sposób niekompletny urzędowego postępowania wyjaśniającego, prowadzonego na podstawie art. 29 ust. 1 rozporządzenia 2018/848, dotyczącego stwierdzenia zanieczyszczenia uprawy ekologicznej substancją niedozwoloną do stosowania w produkcji ekologicznej. W sprawozdaniu końcowym, określonym w art. 2 ust. 4 rozporządzenia 2021/279, z przeprowadzonego postępowania, Jednostka nie przedstawiła wyników w zakresie źródła i przyczyny stwierdzonego zanieczyszczenia uprawy substancją niedozwoloną do stosowania w produkcji ekologicznej. W ramach prowadzonego postępowania wyjaśniającego, Jednostka nie przedstawiła jednoznacznej oceny, czy producent na każdym etapie produkcji podejmował właściwe środki ostrożności, o których mowa w art. 28 ust. 1 rozporządzenia 2018/848, aby zapobiec zanieczyszczeniu produktami lub substancjami, które nie zostały dopuszczone do stosowania w produkcji ekologicznej,
- przeprowadzeniu w nieprawidłowy sposób jednego z postępowań wyjaśniających w sprawie wykrycia substancji niedozwolonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym w próbce produktu pobranej u producenta ekologicznego. Jednostka w toku postępowania wyjaśniającego nie uwzględniła możliwości zamieszania produktu ekologicznego z produktami nieekologicznymi, pomimo prowadzenia przez producenta produkcji równoległej,

- braku poinformowania Głównego Inspektora JHARS o zakończeniu urzędowego postępowania wyjaśniającego dotyczącego stwierdzenia obecności substancji niedozwolonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym,
- braku sporządzenia pisemnego raportu z kontroli urzędowej, o którym mowa w art. 38 ust. 6 rozporządzenia 2018/848 w przypadku producentów, u których jednostka certyfikująca odstąpiła od kontroli bezpośredniej na miejscu zgodnie z art. 38 ust. 3 lit. a) i b),
- dokonaniu oceny ryzyka niezgodnie z przyjętym w jednostce schematem, czego konsekwencją było zakwalifikowanie producenta do grupy niskiego ryzyka i odstąpienie w sposób nieprawidłowy od przeprowadzenia u producenta kontroli bezpośredniej na miejscu podczas corocznej weryfikacji zgodności,
- udokumentowaniu kontroli identyfikowalności i bilansu masy na formularzu niezgodnym ze wzorem. Dokument nie zawierał podpisu kontrolowanego, podpisu inspektora oraz daty sporządzenia, stąd nie można go powiązać z raportem z kontroli a tym samym, nie można stwierdzić, że przeprowadzenie kontroli identyfikowalności i bilansowania masy zostało udokumentowane w pisemnym raporcie, o którym mowa w art. 38 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2018/848,
- braku przeprowadzenia podczas kontroli bezpośredniej na miejscu u producenta kontroli identyfikowalności i bilansowania masy, co było niezgodne z art. 1 ust. 1 rozporządzenia 2021/771,
- podczas kontroli bilansowania masy, prowadzonej w toku kontroli pełnej rocznej u jednego z producentów ekologicznych, inspektor przeprowadzający kontrolę nie poddał weryfikacji produktów obciążonych największym ryzykiem,
- braku dokumentowania w pisemnych raportach, o których mowa w art. 38 ust. 6 rozporządzenia 2018/848, wyników kontroli identyfikowalności i bilansowania masy uwzględniających wszystkie elementy, o których mowa w art. 1 ust. 4 i 5 rozporządzenia 2021/771,
- braku udokumentowania kontroli identyfikowalności i bilansowania masy zgodnie ze standardowym wzorem, określonym w art. 1 ust. 2 rozporządzenia 2021/771,
- braku przedstawienia audytorom dowodów na wyeliminowanie przez producenta nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli, które nie zostały uwzględnione w wydanej decyzji pokontrolnej wydanej producentowi,
- braku przeprowadzenia u producenta ekologicznego kontroli urzędowej ukierunkowanej na stosowanie niedozwolonych środków ochrony roślin, w sytuacji gdy występowało ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w tym zakresie. Jednostka przy planowaniu kontroli nie uwzględniła czynnika o którym mowa w art. 38 ust. 2 lit. d) rozporządzenia 2018/848 poprzez dostosowanie terminu kontroli ukierunkowanej na stosowanie niedozwolonych środków do występującego ryzyka wystąpienia nieprawidłowości,
- braku przedstawienia audytorom dowodu potwierdzającego, że producent powiadomił odbiorcę produktu o wykryciu substancji niedozwolonych do stosowania w produkcji ekologicznej w partii, z której pochodził sprzedany produkt,
- wydaniu certyfikatu nieobejmującego produktu ekologicznego, który uprawiany był jako uprawa współrzędna i powinien być zostać umieszczony na certyfikacie,
- wydaniu certyfikatu, o którym mowa w art. 35 ust. 1 rozporządzenia 2018/848 między innymi na kategorie: zwierzęta gospodarskie i nieprzetworzone produkty zwierzęce, podczas gdy producent nie prowadził produkcji zwierzęcej i nie wnioskował o certyfikację w tym zakresie.

Szczegółowe informacje na temat stwierdzonych nieprawidłowości Główny Inspektor JHARS przekazał jednostkom certyfikującym w postaci zaleceń poaudytowych w celu podjęcia przez nie działań prowadzących do wyeliminowania nieprawidłowości. Zalecenia poaudytowe zostały również przekazane do wiadomości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i Polskiego Centrum Akredytacji.

Wyniki kontroli sprawdzających w ekologicznych gospodarstwach rolnych/ Results of follow up checks in organic holdings

Kontrole sprawdzające przeprowadzono w 178 ekologicznych gospodarstwach rolnych. W ramach 178 kontroli przeprowadzono 23 kontrole nadzorowane wykonane przez jednostki certyfikujące pod nadzorem WIJHARS.

Kontrole sprawdzające obejmowały prowadzenie działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego przez producenta oraz prawidłowość przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej.

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości wynikały z nieprzestrzegania zasad:

- przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej, w tym:
  - braku stwierdzenia podczas kontroli nieprawidłowości w zakresie niezgodności danych na certyfikacie z danymi na fakturze,
  - zamieszczeniu w protokole kontroli błędnych lub niepełnych informacji, dotyczących między innymi statusu produktu ekologicznego, statusu zakupionego materiału siewnego, kontroli bilansowania masy produktów i/lub kontroli identyfikowalności,
  - niezakwestionowanie przez inspektora braku posiadania przez producenta dokumentów dotyczących między innymi wielkości zbiorów plonów, ewidencji rozchodów produktów, ewidencji działań transportowych,
  - niezakwestionowanie przez inspektora braku przechowywania dokumentacji finansowej (faktur) potwierdzającej nabycie środków ochrony roślin,
  - braku weryfikacji pomieszczeń magazynowych wykorzystywanych przez producenta,
  - braku weryfikacji dokumentów dotyczących sprzedaży produktów ekologicznych (poprawności faktur, wielkości sprzedaży, zgodności z certyfikatem).
- prowadzenia działalności przez producenta, w tym:
  - braku weryfikacji poprawności wystawionego przez jednostkę certyfikującą certyfikatu,
  - wprowadzaniu do obrotu produktu niezgodnego z zakresem posiadanego certyfikatu,

- nieprawidłowym prowadzeniu rejestrów produkcji,
- zastosowaniu nieekologicznego materiału siewnego/ materiału rozmnożeniowego/ do reprodukcji roślin bez zgody WIORIN,
- zastosowaniu ekologicznego niekwalifikowanego materiału siewnego,
- braku lub niekompletnie prowadzonej dokumentacji między innymi towarowej i finansowej umożliwiającej przeprowadzenie kontroli bilansowania masy i identyfikowalności, ewidencji działań transportowych,
- prowadzeniu upraw niezgodnie z harmonogramem produkcji,
- niezapewnieniu zwierzętom dostępu do otwartych przestrzeni (wybiegów),
- braku aktualnego załącznika do zlecenia certyfikacji (lokalizacja i użytkowanie działek/ obiektów),
- braku aktualnego opisu jednostki produkcyjnej,
- braku weryfikacji certyfikatu nabywanego produktu,
- braku skutecznego oddzielenia upraw ekologicznych od upraw w okresie konwersji,
- braku upraw przyczyniających się do zwiększania żyzności gleby,
- nieodpowiednim zarządzaniu magazynem powodującym brak możliwości pełnej identyfikacji produktów.

W laboratoriach GIJHARS zbadano próbki produktów, pobrane w ramach kontroli sprawdzających na obecność niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin. Inspektorzy WIJHARS pobrali łącznie 110 próbek produktów w ekologicznych gospodarstwach rolnych. W wyniku analizy próbek pobranych do badań laboratoryjnych, w 13 próbkach stwierdzono obecność niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin. Ponadto przebadany został 1 wtórnik próbki, którego wynik badania potwierdził obecności pozostałości niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin.

**Wyniki kontroli sprawdzających w przetwórnich ekologicznych, u importerów produktów ekologicznych oraz producentów wprowadzających do obrotu/
Results of follow up checks carried out in organic processors premises, importers of organic products and operators placing organic products on market**

Kontrole sprawdzające przeprowadzono u 57 producentów ekologicznych, w tym: 45 producentów prowadziło działalność w zakresie dystrybucji/ wprowadzania do obrotu produktów rolnictwa ekologicznego, 35 prowadziło działalność w zakresie przygotowania, 14 producentów prowadziło działalność w zakresie importu produktów rolnictwa ekologicznego, 17 prowadziło działalność w zakresie eksportu, 31 w zakresie przechowywania oraz 1 podmiot prowadzący sprzedaż produktów ekologicznych w sklepie stacjonarnym. Przeprowadzono 2 kontrole nadzorowane wykonane przez jednostkę certyfikującą pod nadzorem inspektorów WIJHARS.

Kontrole sprawdzające obejmowały prowadzenie działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego przez producenta oraz prawidłowość przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej.

Nieprawidłowości dotyczące prowadzenia działalności przez producentów polegały między innymi na:

- braku weryfikacji certyfikatu dostawcy produktu,
- braku zapewnienia możliwości kontroli identyfikowalności dokumentacyjnej produktów,
- braku podejmowania działań gwarantujących zachowanie integralności produkcji ekologicznej,
- braku ewidencji sprzedaży,
- wprowadzeniu do obrotu produktów ze statusem niezgodnym z rzeczywistością wynikającym z dokumentacji (brak podjęcia stosownych środków zapobiegawczych i ostrożności przy weryfikacji dostawcy i nierzetelny opis dokumentacji sprzedażowej).

Nieprawidłowości dotyczące przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej polegały na:

- zamieszczeniu w protokole kontroli błędnych lub niepełnych informacji, dotyczących między innymi kontroli identyfikowalności produktu, certyfikatu dostawcy produktów.

W toku kontroli sprawdzających WIJHARS pobrały 31 próbek, w celu zbadania obecności niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin. W wyniku analizy próbek pobranych do badań laboratoryjnych w 3 próbkach stwierdzono pozostałości niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin.

Dopuszczanie do swobodnego obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich/

Release for free circulation of organic products imported from third countries

W 2023 roku WIJHARS przeprowadziły 1 470 kontroli granicznych w zakresie dopuszczania do obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z 41 krajów trzecich, takich jak: Albania, Argentyna, Australia, Azerbejdżan, Białoruś, Brazylia, Chile, Chiny, Egipt, Ekwador, Gruzja, Indie, Indonezja, Iran, Izrael, Japonia, Kambodża, Kanada, Kazachstan, Kenia, Kolumbia, Kosowo, Kostaryka, Laos, Madagaskar, Mołdawia, Pakistan, Paragwaj, Peru, Republika Południowej Afryki, Rosja, Serbia, Sri Lanka, Stany Zjednoczone Ameryki, Tajlandia, Tunezja, Turcja, Ukraina, Uzbekistan, Wielka Brytania, Wietnam. Łączna masa produktów ekologicznych, importowanych z krajów trzecich do Polski wyniosła 27,5 tys. t.

Zezwolenia na odstępstwa od zasad produkcji metodami ekologicznymi/

Granting of exceptions from the organic production rules

Decyzje administracyjne zezwalające na zastosowanie przewidzianych prawem odstępstw od warunków produkcji metodami ekologicznymi wydawane są na podstawie wniosków producentów ekologicznych składanych do wojewódzkich inspektorów JHARS, właściwych ze względu na miejsce prowadzenia działalności lub do Głównego Inspektora JHARS.

W 2023 roku wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali ogółem 272 decyzje administracyjne dotyczące odstępstw od zasad produkcji metodami ekologicznymi, w tym 267 decyzji zezwalających na zastosowanie odstępstw od warunków produkcji metodami ekologicznymi. Najwięcej decyzji w sprawie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej dotyczyło wniosków o uznanie z mocą wsteczną wcześniejszego okresu jako części okresu konwersji (łącznie 119 decyzji) oraz wprowadzenia do ekologicznej jednostki produkcji drobiarskiej nieekologicznego drobiu (118 decyzji).

Do Głównego Inspektora JHARS w 2023 roku wpłynęło 6 wniosków o odstępstwo od zasad produkcji ekologicznej na zastosowanie nieekologicznego składnika w produkcji ekologicznej. Główny Inspektor JHARS w 2023 roku wydał 5 decyzji w wyżej wymienionym zakresie (1 decyzja została wydana w 2024 roku).

Prowadzenie rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego/ Keeping records of organic farming inspectors

Kontrole u producentów ekologicznych mogą przeprowadzać wyłącznie osoby wpisane do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego. Warunkiem wpisu do rejestru jest posiadanie wiedzy niezbędnej do przeprowadzenia kontroli u producentów ekologicznych, potwierdzonej egzaminem zdanym przed komisją kwalifikacyjną, powołaną przez Głównego Inspektora JHARS.

W 2023 roku Główny Inspektor JHARS zorganizował 3 egzaminy, umożliwiając osobom ubiegającym się o wpis do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego nabycie uprawnień z zakresu 7 specjalizacji. Każdy z terminów egzaminu obejmował wszystkie rodzaje specjalizacji. W wyniku egzaminów zdający uzyskali łącznie 709 uprawnień do kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych. W 2023 roku do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego wpisano 138 nowych inspektorów. Główny Inspektor JHARS nie wydał decyzji dotyczącej skreślenia inspektora z rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego z powodu wykazania nierzetelnego lub stronniczego przeprowadzenia kontroli urzędowej lub innych czynności urzędowych, albo z powodu oczywistej nieudolności lub niedbałości przy przeprowadzaniu kontroli lub innych czynności urzędowych.

Inne zadania realizowane na rzecz rolnictwa ekologicznego/ Other tasks related to organic farming

Zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej Główny Inspektor JHARS w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi i nadzoru nad produkcją ekologiczną prowadził analizy danych i informacji dostarczonych przez jednostki certyfikujące. Dane otrzymywane z jednostek były wykorzystywane do tworzenia sprawozdań, zestawień, informacji, wykazów oraz do sprawowania nadzoru nad Jednostkami Certyfikującymi i produkcją ekologiczną.

W 2023 roku na podstawie danych i informacji przygotowany został Raport o Stanie Rolnictwa Ekologicznego w latach 2021-2022 zawierający między innymi: informacje o organizacji systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym w Polsce, podstawy prawne, zgodnie z którymi realizowane były zadania w zakresie rolnictwa ekologicznego oraz dane statystyczne ukazujące sytuację w tym sektorze rolnictwa w Polsce na przestrzeni lat 2021-2022.

Raport o Stanie Rolnictwa Ekologicznego w latach 2021-2022

Więcej na stronie:

<https://www.gov.pl/web/ijhars/raport-o-stanie-rolnictwa-ekologicznego-w-polsce>

W 2023 roku, na podstawie art. 3 ust. 1 pkt a) tiret trzecie ustawy o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej oraz na podstawie art. 34 ust. 6 rozporządzenia 2018/848, był opublikowany i aktualizowany wykaz producentów ekologicznych. Wykaz ten podawany do wiadomości publicznej na stronie internetowej IJHARS.

Ponadto zgodnie przepisami UE w systemie TRACES dostępne są certyfikaty producentów ekologicznych. Dostęp do certyfikatów jest publiczny na stronie TRACES.

Certyfikaty producentów ekologicznych w systemie TRACES

Więcej na stronie:

<https://webgate.ec.europa.eu/tracesnt/directory/publication/organic-operator/index>

Ponadto laboratoria urzędowe przekazywały Głównemu Inspektorowi JHARS dane dotyczące wyników analiz próbek pobranych u producentów ekologicznych przez jednostki certyfikujące, na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 kwietnia 2015 roku w sprawie danych dotyczących wyników przeprowadzonych analiz (Dz.U. 2019 roku poz. 167). Dane i informacje były przetwarzane w ramach sprawowanego nadzoru.

Postępowania wyjaśniające dotyczące notyfikacji o niezgodnościach zgłaszanych przez państwa członkowskie UE na polskie produkty ekologiczne i notyfikacje zgłaszane przez Polskę/

Investigation proceedings following notifications of irregularities reported by the EU Member States on Polish organic products and notifications reported by Poland

W 2023 roku w GIJHARS przeprowadzono 29 postępowań wyjaśniających w związku z notyfikacjami dotyczącymi stwierdzenia niezgodności z wymaganiami przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego w odniesieniu do produktów ekologicznych sprzedanych przez polskich producentów do innych państw członkowskich. Notyfikacje zgłoszone w 2023 roku na Polskę przez inne państwa członkowskie UE związane były z wystąpieniem pozostałości środków ochrony roślin, preparatów chwastobójczych, repelentów, regulatorów wzrostu lub fumigantów w produktach ekologicznych. Notyfikacje te pochodziły z następujących państw członkowskich: Niemiec, Holandii, Francji, Belgii, Austrii oraz Rumunii. Z powyższych notyfikacji, 6 zostało zakończonych niepotwierdzeniem zarzutów wobec polskiego producenta, natomiast 5 notyfikacji zostało zakończonych potwierdzeniem zarzutów po stronie polskiej.

W pozostałych 18 notyfikacjach zgłoszonych na Polskę przez inne państwa członkowskie UE postępowanie wyjaśniające nie zostało zakończone w 2023 roku.

W 2023 roku Polska zgłosiła do Komisji Europejskiej łącznie 19 notyfikacji, w tym:

- 14 notyfikacji na produkty pochodzące z państw członkowskich UE (Holandia, Niemcy, Włochy, Czechy, Litwa, Bułgaria),
- 5 notyfikacji na produkty pochodzące z państw trzecich (Turcja, Ukraina, Peru).

Zainicjowane przez Polskę postępowania wyjaśniające w ramach tych notyfikacji dotyczyły pozostałości niedozwolonych w produkcji ekologicznej środków i substancji, w produktach ekologicznych oraz nieprawidłowego stosowania terminów związanych z produkcją ekologiczną na produktach sprowadzonych z tych państw do Polski.

Z powyższych notyfikacji, 8 zostało zakończone niepotwierdzeniem zarzutów wobec państwa notyfikowanego. W pozostałych 11 notyfikacjach zgłoszonych przez Polskę do Komisji Europejskiej na państwa członkowskie UE oraz państwa trzecie, postępowania wyjaśniające nie zostały zakończone w 2023 roku.

**Spotkania z jednostkami certyfikującymi/
Meetings with control bodies**

GIJHARS zorganizował w 2023 roku 4 spotkania w trybie on-line z nadzorowanymi przez Głównego Inspektora JHARS jednostkami certyfikującymi. W spotkaniach brali udział również przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Polskiego Centrum Akredytacji. Spotkania odbyły się w marcu, czerwcu, wrześniu i grudniu, a ich celem było omówienie bieżących zagadnień istotnych dla funkcjonowania systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym.

**Inne spotkania/
Other meetings**

W 2023 roku GIJHARS zorganizował po raz drugi otwarte spotkanie on-line dotyczące zasad importu produktów ekologicznych z państw trzech oraz zasad stosowania systemu TRACES – w spotkaniu udział wzięli importerzy produktów ekologicznych przedstawiciele inspekcji sanitarnej i weterynaryjnej oraz KAS, przedstawiciele agencji celnych i inne zainteresowane strony. W spotkaniu udział wzięło ponad 700 osób. Materiały ze spotkania zostały zamieszczone na stronie IJHARS.

**2.2.2 Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych/
Control of regional and traditional products****Zmiany przepisów dotyczących produktów regionalnych i tradycyjnych/
Changes to the provisions on regional and traditional products**

W dniu 28 kwietnia 2023 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 marca 2023 roku o rejestracji i ochronie nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych oraz gwarantowanych tradycyjnych specjalności produktów, rolnych i środków spożywczych, win lub napojów spirytusowych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. 2023 poz. 588).

Celem nowej ustawy było stworzenie jednolitej regulacji dotyczącej oznaczeń geograficznych obejmującej trzy sektory: produkty rolne i środki spożywcze, napoje spirytusowe i wina. Stworzenie spójnych zasad w jednym akcie prawnym umożliwi efektywniejszą kontrolę i egzekwowanie ochrony przysługującej zarejestrowanym w Unii Europejskiej (UE) nazwom produktów i napojów.

Ustawa określa między innymi:

- obowiązki i uprawnienia państwa członkowskiego UE oraz właściwego organu określone w rozporządzeniach: 1151/2012, 1308/2013, 2019/787, 2017/625 i w przepisach UE wydanych na podstawie tych rozporządzeń oraz w rozporządzeniu 2019/1753,
- kompetencje Rady do Spraw Oznaczeń Geograficznych i Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności. Rada będąc organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw rynków rolnych będzie opiniowała wnioski o rejestrację, wnioski o cofnięcie rejestracji, wnioski o zatwierdzenie zmiany, sprzeciwy krajowe, sprzeciwy do wniosku o cofnięcie rejestracji oraz sprzeciwy do wniosku o zatwierdzenie zmiany,
- zasady i tryb postępowania w sprawie rejestracji (lub w przypadku wniesienia sprzeciwu wobec wniosku o rejestrację) nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych lub gwarantowanych tradycyjnych specjalności produktów rolnych i środków spożywczych, win i napojów spirytusowych,
- zasady przyznania tymczasowej ochrony krajowej nazwom produktów,
- zasady przeprowadzania kontroli urzędowej w zakresie zgodności produktu ze specyfikacją produktu.

Zasady kontroli i certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych/ Rules for control and certification of regional and traditional products

Organami i jednostkami organizacyjnymi właściwymi w sprawach kontroli i certyfikacji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS) są:

- minister właściwy do spraw rynków rolnych – upoważniający jednostki certyfikujące, do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji ze specyfikacją,
- Główny Inspektor JHARS – sprawujący nadzór nad jednostkami certyfikującymi,
- wojewódzki inspektor JHARS – przeprowadzający kontrolę zgodności procesu produkcji ze specyfikacją oraz wydający świadectwa jakości potwierdzające zgodność procesu produkcji ze specyfikacją,
- jednostki certyfikujące przeprowadzające kontrole oraz wydające i cofające certyfikaty zgodności.

Stosowanie oznaczeń pozwala na łatwiejszą identyfikację produktów, ochronę przed bezprawnym używaniem zarejestrowanych nazw oraz promocję produktów o specyficznych cechach i określonym pochodzeniu. Jednym z podstawowych elementów zapewnienia ochrony jest skuteczny system kontroli, na który składa się kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją oraz kontrola urzędowa, sprawdzająca przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS. Kontrole mają na celu ochronę zarejestrowanych nazw przed pośrednim lub bezpośrednim ich wykorzystywaniem na potrzeby komercyjne, nadużywaniem, imitacją lub przywoływaniem oraz przed stosowaniem wszelkich określeń lub praktyk mogących wprowadzić w błąd konsumenta, co do rzeczywistego pochodzenia produktu lub jego charakterystyki. Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych prowadzonym przez Komisję Europejską wpisanych było 46 polskich nazw produktów rolnych i spożywczych oraz 2 nazwy napojów spirytusowych.

Nadzór nad jednostkami certyfikującymi/ Supervision of authorised certifying bodies

IJHARS sprawuje nadzór nad jednostkami certyfikującymi, które są akredytowane przez PCA zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17065 i upoważnione przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją. W 2023 roku funkcjonowały 4 jednostki certyfikujące (tabela 4), takie jak: BIOCERT MAŁOPOLSKA, COBICO, PNG oraz QA Solutions, które przeprowadziły kontrole na wniosek producentów, wydając ogółem 254 certyfikaty na takie produkty jak: fasola wrzawska, jabłka grójeckie, jabłka łąckie, kielbasa piaszczańska, miód drahimski, ser koryciński swojski, śliwka szydlowska, truskawka kaszubska, wiśnia nadwiślanka, andruty kaliskie, czosnek galicyjski i Heumilch/Haymilk/ Latte fieno/Lait de foin/Leche de heno.

Tabela 4. Wykaz jednostek certyfikujących upoważnionych do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją, wg stanu na 31 grudnia 2023 roku/

Table 4: List of certifying bodies authorised to carry out inspections, issue and revoke certificates of conformity of production process of regional and traditional products with the specification (as at 31st December 2023)

Lp.	Upoważniona jednostka certyfikująca	Siedziba
1.	BIOCERT MAŁOPOLSKA	Kraków
2.	COBICO*	Przebieczany
3.	PNG	Cisów
4.	QA Solutions	Kraków

* od 19 grudnia 2023 roku nazwa spółki brzmi: Kiwa COBICO Sp. z o.o.

Główny Inspektor JHARS w ramach sprawowanego nadzoru przeprowadza audyty lub inspekcje, o których mowa w art. 33 lit. a) rozporządzenia 2017/625 oraz może sprawdzać u producentów prawidłowość przeprowadzania kontroli zgodności przez upoważnioną jednostkę certyfikującą oraz prawidłowość wydawania, ograniczania, zawieszania i cofania certyfikatów zgodności. Ponadto, w celu uzyskania jednolitego podejścia kontrolnego wszystkich upoważnionych jedno-

stek certyfikujących i wojewódzkich inspektoratów JHARS, Główny Inspektor JHARS opiniuje i zatwierdza zakresy kontroli opracowywane i przekazane przez jednostki certyfikujące.

Przeprowadzane audyty i inspekcje w siedzibach jednostek certyfikujących mają na celu sprawdzenie, czy jednostka certyfikująca

- posiada i stosuje właściwe procedury kontroli i certyfikacji producentów
- posiada biuro wyposażone w odpowiednie środki techniczne
- dysponuje odpowiednio wykwalifikowanymi inspektorami
- przeprowadza czynności kontrolne w sposób rzetelny, skuteczny i obiektywny

Podstawowym celem kontroli u producentów jest sprawdzenie, czy jednostka certyfikująca przeprowadza kontrole zgodności procesu produkcji produktów posiadających zarejestrowane nazwy jako ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją w sposób rzetelny, skuteczny i zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zatwierdzonymi przez Głównego Inspektora JHARS planami kontroli.

W 2023 roku pracownicy GIJHARS przeprowadzili audyty 2 jednostek certyfikujących. W toku przeprowadzonych audytów nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ramach audytów poczyniono spostrzeżenia dotyczące możliwości wystąpienia nieprawidłowości w przyszłości i możliwości doskonalenia funkcjonowania w zakresie realizacji zadań przekazanych upoważnieniem MRiRW. Dotyczyły one między innymi niepełnych lub rozbieżnych zapisów w protokołach, przywołania nieaktualnych przepisów w dokumentacji czy konieczności poprawy graficznej dokumentów dotyczących kontroli producentów produktów ChNP, ChOG, GTS.

W 2023 roku pracownicy GIJHARS przeprowadzili 2 kontrole sprawdzające u producentów w zakresie prawidłowości kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją zrealizowanych przez upoważnione jednostki certyfikujące. W toku kontroli wydano zalecenia pokontrolne dotyczące między innymi: dokładnego weryfikowania etykietowania i znakowania produktów w procesie przeprowadzania kontroli zgodności w świetle planów kontroli zatwierdzonych przez Głównego Inspektora IJHARS oraz obowiązujących przepisów, a także edycji graficznej dokumentów dotyczących kontroli producentów produktów posiadających ChNP, ChOG, GTS.

Kontrole zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją/

Verification of compliance with specifications of the production processes of regional and traditional products

Kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją przeprowadzana jest w celu zapewnienia, że produkty ChNP, ChOG lub GTS spełniają wymagania specyfikacji. Przeprowadzana jest ona na wniosek producenta, który wytwarza produkt zgodnie ze specyfikacją i zamierza znakować go symbolem ChNP, ChOG lub GTS. Koszty związane z czynnościami kontrolnymi pokrywane są przez producenta.

Kontrola obejmuje wyłącznie wymagania specyfikacji i polega na zweryfikowaniu poszczególnych etapów produkcji oraz ocenie czy spełnione są wszystkie wymagania decydujące o szczególnych właściwościach produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS.

W trakcie kontroli sprawdzana jest również dokumentacja prowadzona przez producenta, w tym rejestry pozwalające na odtworzenie poszczególnych etapów procesu produkcji.

W 2023 roku organy IJHARS zrealizowały 103 Wnioski o dokonanie kontroli zgodności procesu produkcji produktu regionalnego lub tradycyjnego ze specyfikacją, złożone przez producentów.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 110 świadectw jakości potwierdzających zgodność procesu produkcji ze specyfikacją u producentów 15 produktów rolnych i środków spożywczych zarejestrowanych jako ChNP, ChOG lub GTS oraz u 2 producentów Polskiej Wódki zarejestrowanej jako ChOG.

W przypadku produktów regionalnych ChNP i ChOG weryfikowany jest dowód pochodzenia potwierdzający związek produktu z danym regionem oraz sprawdzane jest, czy produkcja odbywa się na obszarze geograficznym wskazanym w specyfikacji. W przypadku produktów tradycyjnych GTS sprawdzane są wymagania, jakie produkt musi spełnić, aby został potwierdzony jego specyficzny charakter.

Różnica pomiędzy ilością złożonych Wniosków o dokonanie kontroli zgodności procesu produkcji produktu regionalnego lub tradycyjnego ze specyfikacją, a ilością wydanych świadectw jakości była wynikiem:

- odmowy wydania świadectwa jakości z powodu niespełnienia przez producenta wymagań jakościowych produktu określonych w specyfikacji,
- wskazania we wniosku więcej niż jednego wariantu produktu (polska wódka).

Ogółem w 2023 roku w systemie ChNP, ChOG, GTS było ważnych 559 dokumentów, w tym: 204 świadectwa jakości i 355 certyfikatów zgodności (tabela 5). Część z tych dokumentów została wydana w latach poprzednich na okres dłuższy niż rok, dzięki czemu w 2023 roku były one nadal ważne. Utrzymanie zgodności potwierdziły kontrole, realizowane w ramach nadzoru nad producentami.

Tabela 5. Liczba ważnych świadectw i certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów regionalnych (ChNP, ChOG) i tradycyjnych (GTS) ze specyfikacją w 2023 roku/**Table 5: Number of valid certificates of conformity of production process of regional products (PDO and PGI) and traditional (TSG) with the specification in 2023 roku.**

Lp.	Nazwa produktu	Oznaczenie	Liczba świadectw i certyfikatów ważnych w 2023 roku
1.	Andruty kaliskie	ChOG	4
2.	Bryndza podhalańska	ChNP	4
3.	Cebularz lubelski	ChOG	4
4.	Chleb prądnicki	ChOG	1
5.	Czosnek galicyjski	ChOG	2
6.	Fasola wrzawska	ChNP	5
7.	Jabłka grójeckie	ChOG	290
8.	Jabłka łąckie	ChOG	8
9.	Kabanosy staropolskie	GTS	1
10.	Kiełbasa biała parzona wielkopolska	ChOG	8
11.	Kiełbasa krakowska sucha staropolska	GTS	4
12.	Kiełbasa lisiecka	ChOG	8
13.	Kiełbasa myśliwska staropolska	GTS	1
14.	Kiełbasa piaszczańska	ChOG	1
15.	Kołacz śląski	ChOG	10
16.	Krupnioki śląskie	ChOG	3
17.	Miód drahimski	ChOG	3
18.	Miód z Sejneńszczyzny	ChNP	1
19.	Miód spadziowy z Beskidu Wyspowego	ChNP	5
20.	Obwarzanek krakowski	ChOG	6
21.	Olej rydzowy tradycyjny	GTS	1
22.	Oscypek	ChNP	35
23.	Pierekaczewnik	GTS	1
24.	Podkarpacki miód spadziowy	ChNP	3
25.	Powidła śliwkowe z Doliny Dolnej Wisły	ChOG	1
26.	Redykołka	ChNP	2
27.	Rogal świętomarciński	ChOG	99
28.	Ser koryciński swojski	ChOG	9
29.	Suska sechłońska	ChOG	10
30.	Śliwka szydłowska	ChOG	3
31.	Trójniak staropolski tradycyjny	GTS	1
32.	Truskawka kaszubska	ChOG	8
33.	Twaróg wędzony	GTS	2
34.	Wielkopolski ser smażony	ChOG	5
35.	Wiśnia nadwiślańska	ChNP	9
36.	Heumilch/Haymilk/ Latte fieno/Lait de foin/Leche de heno	GTS	1
Świadectwa jakości			204
Certyfikaty zgodności			355
RAZEM			559

Ponadto, w 2023 roku po raz pierwszy w systemie oznaczeń geograficznych wydano 12 świadectw jakości potwierdzających zgodność procesu produkcji napoju spirytusowego posiadającego ChOG ze specyfikacją (tabela 5a).

Tabela 5a. Liczba ważnych świadectw potwierdzających zgodność procesu produkcji napoju spirytusowego posiadającego ChOG ze specyfikacją w 2023 roku/

Table 4a: Number of valid certificates of conformity of production process of a spirit drink PGI with the specification in 2023

Nazwa produktu	Oznaczenie	Liczba świadectw ważnych w 2023 roku
Polska wódka	ChOG	12
RAZEM Świadectwa jakości		12

Kontrole urzędowe produktów regionalnych i tradycyjnych/ Official controls of regional and traditional products

Kontrole urzędowe w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS, mają na celu:

- sprawdzenie przestrzegania przez producentów wymagań specyfikacji, w produkcji produktów posiadających zarejestrowaną chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS),
- wyeliminowanie z rynku produktów niespełniających wymagań specyfikacji, a znakowanych zarejestrowanymi nazwami lub nazwami imitującymi nazwy chronione (celem tej kontroli jest zapewnienie, że zarejestrowane nazwy są chronione przed wykorzystywaniem ich w celach komercyjnych, przed zawłaszczeniem, imitacją oraz wszelkimi innymi praktykami mogącymi wprowadzić w błąd konsumentów, co do prawdziwego pochodzenia produktu).

W 2023 roku wojewódzcy inspektorzy JHARS przeprowadzili kontrole w ramach nadzoru nad producentami, w trakcie ważności świadectw jakości wystawionych w latach poprzednich. Kontrole miały na celu weryfikację spełnienia wymagań specyfikacji oraz przepisów o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Kontrole pod kątem bezprawnego wykorzystywania zarejestrowanych nazw obejmowały zarówno produkty polskie jak i zagraniczne.

2.2.3 Kontrola ex-post/ Ex-post control

Do zadań realizowanych przez IJHARS do 31 marca 2023 roku należało przeprowadzanie kontroli prawidłowości dokonanych transakcji finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG), realizowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Kontrolom poddawane było wykorzystanie środków wspólnotowych przez polskich przedsiębiorców. Z dniem 1 kwietnia 2023 roku zadania realizowane przez IJHARS w tym w zakresie przeniesione zostały do Krajowej Administracji Skarbowej (KAS).

Do czasu wprowadzenia zmiany Szef KAS jedynie koordynował kontrole przeprowadzane przez organy IJHARS i sprawował ogólnym nadzór nad tymi kontrolami. Dualizm w systemie kontroli ex-post wpływał na skuteczność tego systemu. KAS posiada odpowiednie narzędzia i uprawnienia, a także wyspecjalizowanych pracowników, którzy mogą sprawnie przeprowadzać kontrole ex-post. IJHARS natomiast, dzięki wprowadzonej zmianie, mogła ukierunkować w pełni swój potencjał na kontrolę artykułów rolno-spożywczych.

Do 31 marca 2023 roku inspektorzy WIJHARS przeprowadzili łącznie 24 kontrole, w tym: 10 planowych i 14 krzyżowych.

2.2.4 Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa z bydła w wieku do 12 miesięcy/ Control of marketing of bovine meat from cattle aged less than twelve months

Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy polega na sprawdzaniu prawidłowości

- oznakowania przez zakłady ubojowe tusz wołowych właściwymi kategoriami wiekowymi
- oznaczania przez zakłady rozbioru mięsa wołowego w elementach z informacją o wieku zwierzęcia w chwili uboju oraz stosowania określonego opisu handlowego, pod którym mięso jest sprzedawane
- prowadzenia zarówno przez zakłady ubojowe jak i zakłady rozbioru, rejestrów bydła i mięsa, zgodnie z wymaganym zakresem informacji na poszczególnych etapach

W 2023 roku w całej Polsce poddano ubojowi 57,2 tys. sztuk bydła w wieku do 12 miesięcy.

W poszczególnych kategoriach była to:

- kategoria V, czyli bydło w wieku poniżej 8 miesięcy – 48,9 tys. sztuk (w tym w rzeźniach nadzorowanych – 22,7 tys. sztuk),
- kategoria Z, czyli bydło w wieku powyżej 8 i poniżej 12 miesięcy – 8,2 tys. sztuk (w tym w rzeźniach nadzorowanych – 6,8 tys. sztuk).

W 2023 roku przeprowadzono 104 kontrole w 26 podmiotach prowadzących ubój i rozbiór tusz na elementy, podczas których zweryfikowano prawidłowość oznakowania 350 tusz wołowych pochodzących z bydła w wieku do 12 miesięcy oraz dokumentację zakładową.

Na 1 osobę odpowiedzialną nałożono mandat za nieterminowe składanie informacji o wielkościach uboju.

2.2.5 Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny/ Control of prices reporting on the beef market

Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny prowadzona jest w celu zapewnienia prawidłowej, jednolitej rejestracji cen oraz wielkości obrotów na rynku wołowiny i cielęciny. Kontrolę podlegają przedsiębiorcy zobowiązani przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do nieodpłatnego przekazywania danych z rynku wołowiny.

Obowiązkowi przekazywania danych rynkowych do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej w 2023 roku podlegały 33 przedsiębiorstwa, w tym 32 ubojnie bydła oraz 1 firma handlowa.

W 2023 roku przeprowadzono 135 kontroli prawidłowości raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny, sprawdzając 829 sztuk bydła pod kątem prawidłowości wyliczenia ceny zakupu, która była raportowana do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej. Prawidłowo wyliczoną cenę zakupu bydła stwierdzono w przypadku wszystkich kontrolowanych tusz.

2.2.6 Wydawanie opinii w sprawie przyznania znaku jakości Poznaj Dobrą Żywność (PDŻ)/ Issuing opinions on products to be awarded with the Try Fine Food Quality Mark (TFF)

Program Poznaj Dobrą Żywność jest częścią polityki Unii Europejskiej służącej podniesieniu jakości oraz zwiększaniu różnorodności żywności na rynku wewnętrznym. Jego celem jest ułatwienie konsumentom dokonania wyboru produktów żywnościowych poprzez promowanie żywności o wysokiej i stabilnej jakości.

Artykuły rolno-spożywcze wytwarzane w ramach krajowych systemów jakości, systemu chronionych nazw pochodzenia, chronionych oznaczeń geograficznych, gwarantowanych tradycyjnych specjalności oraz systemu rolnictwa ekologicznego mogą być oznaczone znakiem jakości PDŻ bez konieczności uzyskania decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Pozostałe produkty charakteryzujące się specyficznymi cechami lub wymaganiami jakości handlowej (w szczególności w zakresie sposobu produkcji, składu lub właściwości organoleptycznych) mogą być wyróżnione znakiem jakości PDŻ po uzyskaniu decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz poprzedzającej jej opinii Głównego Inspektora JHARS.

W 2023 roku Główny Inspektor JHARS wydał 79 opinii w sprawie przyznania znaku jakości PDŻ (tabela 6). Wydane opinie dotyczyły przede wszystkim jakości handlowej mleka i przetworów mlecznych oraz przetworów owocowych i warzywnych.

Tabela 6. Liczba opinii w sprawie przyznania znaku jakości PDŻ według grup towarowych w 2023 roku/

Table 6: AFQI's opinions issued for products to be awarded with the Try Fine Food Quality Mark in 2023 – by commodity groups

Lp.	Rodzaj artykułu	Liczba wydanych opinii
1.	Mleko i przetwory mleczne	32
2.	Przetwory owocowe i warzywne	21
3.	Wyroby ciastkarskie	5
4.	Soki	4
5.	Koncentraty zup	3
6.	majonezy	3
7.	Świeże owoce i warzywa	3
8.	Wyroby garmażeryjne	3
9.	Inne	5
RAZEM		79

2.3 Zadania w ramach nadzoru sprawowanego przez IJHARS/ Tasks within AFQI's supervision

2.3.1 Nadzór nad rynkiem wina/ Supervision of wine market

W ramach nadzoru nad rynkiem wina IJHARS przeprowadza kontrole w podmiotach produkujących wino z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na terenie Polski z przeznaczeniem do obrotu handlowego. Podmioty wyrabiające wino przeznaczone do obrotu, mają obowiązek zgłoszenia prowadzonej działalności Dyrektorowi Generalnemu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR). W 2023 roku w ewidencji Dyrektora Generalnego KOWR zarejestrowanych było 460 podmiotów zlokalizowanych na terenie 16 województw (tabela 7).

Tabela 7. Liczba podmiotów produkujących wino z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na terenie Polski/

Table 7: Number of entities producing wine from grapes which wine-growing area is situated within Polish territory

Lp.	Województwo	Liczba podmiotów wpisanych do ewidencji KOWR w latach:	
		2022/2023	2023/2024
1.	Dolnośląskie	51	54
2.	Kujawsko-Pomorskie	10	13
3.	Lubelskie	44	49
4.	Lubuskie	55	58
5.	Łódzkie	14	16
6.	Mazowieckie	14	18
7.	Małopolskie	77	77
8.	Opolskie	15	13
9.	Podkarpackie	44	47
10.	Podlaskie	3	4
11.	Pomorskie	5	9
12.	Śląskie	18	20
13.	Świętokrzyskie	32	35
14.	Warmińsko-Mazurskie	3	3
15.	Wielkopolskie	25	26
16.	Zachodniopomorskie	15	18
RAZEM		425	460

W 2023 roku przeprowadzono kontrole w zakresie jakości handlowej wina, sprawdzając między innymi:

- wymagania formalno-prawne,
- prawidłowość prowadzenia rejestrów przychodu i rozchodu produktów winiarskich,
- parametry fizykochemiczne wina; do badań laboratoryjnych pobrano próbki z 17 partii win, o łącznej objętości 143,7 hl,
- oznakowanie wina przeznaczonego do obrotu handlowego; sprawdzono 21 partii win, o łącznej objętości 209,9 hl,
- prawidłowość procesu usunięcia produktów ubocznych powstałych przy wyrobie wina.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowe parametry fizykochemiczne w 1 partii wina o łącznej objętości 0,2 hl. Niezgodności dotyczyły zaniżonej zawartości alkoholu.

Certyfikacja wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli/ Certification procedure for particular vintage year and wines from specific grape varieties

Prawo UE zezwala na podawanie w oznakowaniu wina bez chronionej nazwy pochodzenia/chronionego oznaczenia geograficznego informacji o roczniku i nazwie odmiany winorośli, w przypadku gdy zostanie ono poddane certyfikacji w tym zakresie.

Procedura certyfikacji obejmuje kontrolę przeprowadzaną przez:

- organy Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie uprawy winorośli oraz odmian winorośli, których winogrona przeznaczone są do wyrobu win z określonej odmiany winorośli,
- właściwych miejscowo wojewódzkich inspektorów JHARS w zakresie sprawdzenia procesu wyrobu win z określonego rocznika oraz win z określonej odmiany winorośli, w tym zgodności ze stanem faktycznym informacji zawartych w dokumentacji związanej z produkcją przedmiotowych win.

Organem właściwym dla zapewnienia procedury certyfikacji jest wojewódzki inspektor JHARS właściwy ze względu na miejsce wyrobu wina. Certyfikację wina przeprowadza się na wniosek producenta, składany na dany rok gospodarczy w terminie do dnia 15 sierpnia.

Po przeprowadzeniu certyfikacji, dla wniosków złożonych przed 7 marca 2022 roku, wojewódzki inspektor JHARS wydaje decyzje w sprawie nadania numeru identyfikacyjnego każdej partii wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli.

Dla wniosków złożonych po 7 marca 2022 roku, wojewódzki inspektor JHARS, po przeprowadzeniu certyfikacji, wydaje certyfikat dla każdej partii wina z określonego rocznika, moszczu z określonego rocznika, wina z określonej odmiany winorośli lub moszczu z określonej odmiany winorośli.

W 2023 roku wnioski o przeprowadzenie certyfikacji wina rozpatrywane były przez 15 WIJHARS w: Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu i Zielonej Górze.

Ogółem w 2023 roku wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 135 decyzji o nadaniu numeru identyfikacyjnego oraz 925 certyfikatów dla wina, w tym:

- 130 decyzji dla win z określonego rocznika i określonej odmiany winorośli,
- 4 decyzje dla win z określonego rocznika,
- 1 decyzja dla win z określonej odmiany winorośli,
- 23 certyfikaty dla win z określonego rocznika,
- 12 certyfikatów dla win z określonej odmiany,
- 890 certyfikatów dla win z określonego rocznika i określonej odmiany.

Wielkość partii win certyfikowanych wyniosła łącznie 13 465,89 hl, w tym:

- win z określonego rocznika (wnioski przed 7 marca 2022 roku) – 30,80 hl,
- win z określonej odmiany (wnioski przed 7 marca 2022 roku) – 12,00 hl,
- win z określonego rocznika i określonej odmiany winorośli (wnioski przed 7 marca 2022 roku) – 1 356,07 hl,
- win z określonego rocznika (wnioski po 7 marca 2022 roku) – 549,38 hl,
- win z określonej odmiany (wnioski po 7 marca 2022 roku) – 130,76 hl,
- win z określonego rocznika oraz określonej odmiany (wnioski po 7 marca 2022 roku) – 11 386,88 hl.

Nie wydano certyfikatów dla moszczu z określonego rocznika oraz moszczu z określonej odmiany.

2.3.2 Nadzór nad rynkiem chmielu/ Supervision of the hops market

Zadania realizowane przez IJHARS na rynku chmielu mają zapewniać, że wprowadzany do obrotu chmiel i produkty chmielowe zostały poddane procesowi certyfikacji i spełniają minimalne wymagania jakościowe określone w przepisach.

Sprawując nadzór nad rynkiem chmielu i produktów chmielowych w 2023 roku:

- pobrano próbki z 1 463 partii chmielu zgłoszonych do certyfikacji o łącznej masie 2 950,5 t,
- wymagania jakościowe spełniło 2 941,6 t chmielu, na który wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 1 457 certyfikatów, w tym:
  - w Lublinie – 1 362 certyfikaty na chmiel o łącznej masie 2 624,4 t (89,2% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
  - w Poznaniu – 93 certyfikaty na chmiel o łącznej masie 313,2 t (10,7% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
  - we Wrocławiu – 2 certyfikaty na chmiel o łącznej masie 4,0 t (0,1% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
- wymaganiom jakościowym nie odpowiadało 6 partii chmielu o łącznej masie 8,9 t (0,3% masy chmielu certyfikowanego) z powodu: zawyżonej wilgotności oraz stwierdzenia odmiany chmielu niezgodnej z deklaracją,
- 989 partii chmielu, o łącznej masie 2 029,2 t (69,0% ogólnej masy chmielu certyfikowanego) ze względu na podwyższony poziom zawartości nasion, certyfikowano jako chmiel zaziarniony,
- wymagania jakościowe spełniało 910,9 t produktów chmielowych, to jest granulatów chmielowych typ – 90, granulatów chmielowych typ – 45 oraz ekstraktów chmielowych na które wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 140 certyfikatów.

2.3.3 Nadzór nad rynkiem mięsa – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP/ Supervision of meat market – Classification of carcasses in the EUROP system

System klasyfikacji według klas EUROP zapewnia rzetelną ocenę jakości tusz, wpływa także na zwiększenie przejrzystości rynku w zakresie handlu tuszami wieprzowymi i wołowymi oraz właściwemu ustalaniu cen w notowaniach na terenie UE.

Obowiązek stosowania klasyfikacji tusz wieprzowych i wołowych w Polsce dotyczy wszystkich rzeźni, które w ostatnim roku ubiły:

- powyżej 10,4 tys. sztuk trzody chlewnej (powyżej 200 sztuk tygodniowo średnio w roku),
- powyżej 3,9 tys. sztuk bydła (powyżej 75 sztuk tygodniowo średnio w roku).

Czynności nadawania klas jakości handlowej tuszom wieprzowym i wołowym w systemie EUROP mogą dokonywać tylko osoby, które posiadają uprawnienia rzeczoznawcy w zakresie klasyfikacji. W Polsce rzeczoznawcy najczęściej są pracownikami rzeźni.

Nadzór nad klasyfikacją tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP prowadzi IJHARS. Zadania IJHARS w tym zakresie obejmują między innymi sprawdzenie: poprawności klasyfikacji oraz znakowania tusz wołowych i wieprzowych, prawidłowości dokumentowania czynności ustalania klas jakości tusz, zgodność dokumentacji wystawionej dostawcom żywca rzeźnego z dokumentacją zakładową (w zakresie kategorii, klasy jakości oraz masy tusz), posiadania uprawnień przez osoby dokonujące klasyfikacji, stosowania do pomiaru mięsności tusz wieprzowych zatwierdzonych urządzeń (choirometrów).

**Klasyfikacja tusz wołowych/
Classification of bovine carcasses**

W 2023 roku nadzorem IJHARS objęto 74 ubojnie bydła (o 6 więcej niż w 2022 roku), w tym 65 podlegających obowiązkowi klasyfikowania tusz wołowych oraz 9 zakładów, które dobrowolnie uczestniczą w systemie klasyfikacji (rysunek 6).

Rysunek 6. Liczba zakładów podlegających nadzorowi w zakresie klasyfikacji tusz wołowych w systemie EUROP, wg stanu na 31 grudnia 2023 roku/

Graph 6: Number of facilities supervised by AFQI as regards classification of bovine carcasses in the EUROP system (as at 31st December 2023)

* w tym zakłady prowadzące klasyfikację dobrowolnie

Zakłady ubojowe objęte w 2023 roku nadzorem IJHARS stanowiły 39,8% ogółu ubojni działających na terenie kraju (186), przy czym w porównaniu do 2022 roku ich udział zwiększył się o 4,7 punktu procentowego (w 2022 roku wynosił 35,1%).

W 2023 roku przeprowadzono 578 wizyt kontrolnych w zakładach ubojowych, w tym 519 (89,8%) w zakładach podlegających obowiązkowi klasyfikowania tusz wołowych i 59 kontroli w ubojniach klasyfikujących tusze wołowe dobrowolnie. W trakcie wizyt kontrolnych sprawdzono poprawność klasyfikacji przeprowadzonej przez 125 rzeczoznawców (67,9% wszystkich uprawnionych do klasyfikacji tusz wołowych) na podstawie 23,3 tys. sztuk tusz wołowych. Według stanu na 31 grudnia 2023 roku w rejestrach prowadzonych przez IJHARS wpisanych było 184 rzeczoznawców do spraw klasyfikacji tusz wołowych, przy czym czynnie klasyfikacja przeprowadzana była przez 154 osoby, to jest 83,7% wszystkich uprawnionych.

Ubój bydła w 2023 roku wyniósł 1,99 mln sztuk, w tym 1,91 mln sztuk w zakładach objętych nadzorem IJHARS, co stanowiło 96,0% całkowitego uboju dokonanego na terenie kraju. Klasy jakości handlowej nadano 1,88 mln sztuk tusz wołowych, to jest 98,4% wszystkich tusz uzyskanych z uboju bydła w zakładach nadzorowanych (o 0,4 punktu procentowego mniej w 2022 roku).

Liczba tusz wołowych objętych nadzorem w 2023 roku wynosiła 23,3 tys. sztuk, w tym 21,6 tys. sztuk (92,7%) skontrolowano w ubojniach obowiązkowo uczestniczących w systemie klasyfikacji. W porównaniu do 2022 roku liczba tusz wołowych objętych nadzorem zwiększyła się o 2,6 tys. sztuk (to jest 12,6%). Średnia liczba tusz poddanych kontroli podczas jednej wizyty kontrolnej wynosiła 40,3 sztuk i była wyższa niż w 2022 roku (tabela 8).

Tabela 8. Liczba ubojni bydła oraz liczba przeprowadzonych kontroli w latach 2022 – 2023/

Table 8: Number of bovine slaughterhouses and number of inspections carried out in 2022 – 2023

Wyszczególnienie	2022 rok	2023 rok	zmiana %
Liczba ubojni bydła w kraju (sztuk)	194	186	-4,1
Liczba ubojni bydła objętych nadzorem (sztuk)	68	74	+8,8
Ubojnie klasyfikujące tusze dobrowolnie (sztuk)	3	9	+200
Liczba przeprowadzonych kontroli	545	578	+6,0
Średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 ubojni	8,0	7,8	-2,5
Średnia liczba tusz wołowych skontrolowanych podczas 1 kontroli	38,0	40,3	+6,1

W wyniku kontroli ustalono:

- klasyfikację tusz wołowych podjęto we wszystkich zakładach,
- liczba tusz prawidłowo sklasyfikowanych przez rzeczoznawców pod względem uformowania wynosiła 18,2 tys. sztuk (78,1% kontrolowanych), a pod względem otłuszczenia 17,3 tys. sztuk (74,2% kontrolowanych),
- nieprawidłowa ocena uformowania dotyczyła 5,1 tys. sztuk tusz, w tym ocena zawyżona – 3,5 tys. sztuk (15,0% kontrolowanych), a ocena zaniżona – 1,6 tys. sztuk (6,9% kontrolowanych),
- nieprawidłowa ocena otłuszczenia dotyczyła 6,0 tys. sztuk tusz, w tym ocena zawyżona – 2,1 tys. sztuk (9,0% kontrolowanych), a ocena zaniżona – 3,9 tys. sztuk (16,8% kontrolowanych),
- nieprawidłowa obróbka lub prezentacja dotyczyła 0,7 tys. sztuk tusz (3,0% kontrolowanych),
- nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej dotyczyło 0,4 tys. sztuk tusz (1,7% kontrolowanych),
- dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wołowych było prawidłowe we wszystkich zakładach,
- informacje przekazywane dostawcom były zgodne z dokumentacją zakładową we wszystkich kontrolowanych zakładach.

Klasyfikacja tusz wieprzowych/ Classification of porcine carcasses

W 2023 roku nadzorem IJHARS objęto 166 ubojni trzody chlewnej (o 12 mniej niż w 2022 roku), w tym 4 dobrowolnie uczestniczące w systemie klasyfikacji tusz wieprzowych (rysunek 7).

Rysunek 7. Liczba zakładów podlegających nadzorowi w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP, wg stanu na 31 grudnia 2023 rok/

Graph 7: Number of facilities supervised by AFQI as regards classification of porcine carcasses in the EUROP system (as at 31st December 2023)

* w tym zakłady prowadzące klasyfikację dobrowolnie

Zakłady ubojowe objęte w 2023 roku nadzorem IJHARS stanowiły 47,8% ogółu ubojni trzody działających na terenie kraju (347), przy czym w porównaniu do 2022 roku ich udział zwiększył się o 1,2 punktu procentowego (w 2022 roku wynosił 46,6%).

W 2023 roku przeprowadzono ogółem 1 370 wizyt kontrolnych w zakładach prowadzących ubój trzody chlewnej, to jest o 88 mniej niż w 2022 roku (o 6,0%). W trakcie wizyt kontrolnych sprawdzono poprawność klasyfikacji przeprowadzonej przez 256 rzeczoznawców (67,2% wszystkich uprawnionych do klasyfikacji tusz wieprzowych) na podstawie 33,1 tys. sztuk tusz wieprzowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku w rejestrach prowadzonych przez IJHARS wpisanych było 381 rzeczoznawców do spraw klasyfikacji tusz wieprzowych, przy czym czynnie klasyfikacja przeprowadzana była przez 329 osób, to jest 86,4% wszystkich uprawnionych.

Ubój trzody chlewnej w 2023 roku wyniósł 18,6 mln sztuk, w tym w zakładach ubojowych objętych nadzorem IJHARS 17,8 mln sztuk trzody chlewnej, co stanowiło 95,7% uboju całkowitego dokonanego w zakładach na terenie kraju. Klasy jakości handlowej nadano 17,1 mln sztuk tusz wieprzowych, to jest 96,1% wszystkich tusz wieprzowych uzyskanych z uboju trzody chlewnej w zakładach nadzorowanych.

Tabela 9. Liczba ubojni trzody chlewnej oraz liczba przeprowadzonych kontroli w latach 2022-2023/

Table 9: Number of pig slaughterhouses and number of inspections carried out in 2022-2023

Wyszczególnienie	2022 rok	2023 rok	Zmiana %
Liczba ubojni trzody w kraju (sztuk)	382	347	-9,2
Liczba ubojni trzody objętych nadzorem (sztuk)	178	166	-6,7
Liczba przeprowadzonych kontroli	1 458	1 370	-6,0
Średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 ubojni	8,2	8,3	+1,2
Średnia liczba tusz wieprzowych skontrolowanych podczas 1 kontroli	25,4	24,1	-5,1

Liczba tusz wieprzowych skontrolowanych podczas wizyt kontrolnych w 2023 roku wynosiła 33,1 tys. sztuk. Średnia liczba tusz poddanych kontroli podczas jednej wizyty kontrolnej wynosiła 24,1 sztuki i była o 1,3 sztuki (7,1%) niższa od średniej z 2022 roku (tabela 9).

W wyniku kontroli ustalono:

- klasyfikację tusz wieprzowych prowadziły wszystkie nadzorowane ubojnie,
- choirometry posiadało 117 zakładów (70,5% kontrolowanych),
- klasyfikację tusz wieprzowych metodą ZP (dwóch punktów) stosowało 49 zakładów, (29,5% nadzorowanych),
- wszystkie zakłady objęte nadzorem zatrudniały uprawnionych rzeczoznawców,
- klasyfikację tusz wieprzowych prowadziły 4 osoby, które posiadały nieaktualne uprawnienia w 4 ubojniach (2,4% nadzorowanych), osoby te uzyskały ponownie uprawnienia przed zakończeniem 2023 roku,
- nieaktualne cechy legalizacji wag kolejkowych używanych do ustalania masy tusz wieprzowych stwierdzono w 2 zakładach (4,2% nadzorowanych),
- nieprawidłowy pomiar mięsności wykonano w przypadku 3,0 tys. sztuk tusz (9,1% kontrolowanych),
- brak oznakowania lub nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej dotyczyło 0,8 tys. sztuk tusz wieprzowych (2,6% kontrolowanych),
- nieprawidłowa obróbka lub prezentacja dotyczyła 0,35 tys. sztuk tusz wieprzowych (1,1% kontrolowanych),
- nieprawidłowe dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wieprzowych stwierdzono w 3 zakładach ubojowych (1,8% kontrolowanych); stwierdzono brak protokołu z klasyfikacji lub protokół niezgodny ze wzorem,
- nieprawidłowy czas przechowywania dokumentacji z klasyfikacji tusz wieprzowych (krótszy niż wymagane 4 tygodnie) stwierdzono w 3 zakładach (1,8% kontrolowanych),
- brak dostarczenia dostawcom informacji o wynikach klasyfikacji tusz wieprzowych stwierdzono w 8 zakładach (4,8% kontrolowanych).

2.3.4 Nadzór nad rynkiem mięsa drobiowego/ Supervision of poultry meat market

Zadania IJHARS realizowane w ramach nadzoru nad rynkiem drobiu mają zapewnić przestrzeganie obligatoryjnych przepisów w zakresie jakości handlowej mięsa drobiowego, w tym również badania zawartości wody w mięsie drobiowym po przeprowadzonym procesie technologicznym. Kontrole w zakresie jakości handlowej mięsa drobiowego zostały przeprowadzone w ramach kontroli jakości handlowej mięsa realizowanej w I i II kwartale 2023 roku.

Kontrolą objęto w zakresie:

- cech organoleptycznych – 117 partii mięsa drobiowego,
- znakowania – 199 partii mięsa drobiowego.

Zakwestionowano w zakresie:

- cech organoleptycznych – 2 partie mięsa drobiowego,
- znakowania – 50 partii mięsa drobiowego.

Kontrolę zawartości wody wchłoniętej przez mięso drobiowe przeprowadzono w sklepach i zakładach produkcyjnych zlokalizowanych na terenie wszystkich województw. Do badań laboratoryjnych pobrano 129 próbek mięsa drobiowego (48 próbek w obrocie detalicznym i 81 próbek w podmiotach prowadzących ubój i rozbiór drobiu).

Spośród pobranych do badań próbek mięsa drobiowego stwierdzono 42 próbki o nieprawidłowej jakości w zakresie zawartości wody wchłoniętej (zawartość oznaczonej wody w mięsie drobiowym była wyższa od ilości wody technologicznie uzasadnionej), w tym: 24 próbki w obrocie detalicznym i 18 próbek w podmiotach prowadzących ubój i rozbiór drobiu (co stanowiło 32,6% partii mięsa drobiowego pobranych do badań).

2.3.5 Warunki chowu i tuczu gęsi oraz jakość handlowa gęsiny/ Rearing conditions and fattening geese and commercial quality of goose meat

Rearing conditions and fattening geese and commercial quality of goose meat

W III kwartale 2023 roku, w ramach kontroli doraźnej zleconej przez Głównego Inspektora JHARS pracownicy WIJHARS przeprowadzili 53 kontrole warunków chowu i tuczu gęsi na 53 fermach (prowadzących produkcję gęsi na terenie kraju, z wyjątkiem województwa lubuskiego) oraz 10 kontroli w 6 zakładach drobiarskich (realizujących działalność w zakresie mięsa drobiowego, w tym ubój gęsi) na terenie 4 województw (łódzkiego, małopolskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego).

Podczas czynności kontrolnych w zakładach drobiarskich sprawdzono cechy organoleptyczne i znakowanie 23 partii mięsa gęsięgo, o łącznej masie 20,5 t, w tym:

- kawałki tusz gęsi – 13 partii, o łącznej masie 8,7 t,
- tusze gęsi – 10 partii, o łącznej masie 11,8 t.

Podczas czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie cech organoleptycznych i znakowania mięsa gęsięgo.

Parametry warunków produkcji gęsi owsianych sprawdzano na zgodność z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 543/2008 i regulaminie znaku wspólnego towarowego KR-D-IG „Młodej polskiej gęsi owsianej”.

Nie stwierdzono nieprawidłowych warunków produkcji gęsi oraz niewłaściwej jakości handlowej mięsa gęsięgo w zakresie cech organoleptycznych i znakowania. Nie wniesiono również zastrzeżeń do dokumentacji znajdującej się na fermach i w zakładach uboju gęsi.

2.3.6 Nadzór nad wykonywaniem czynności przez rzeczoznawców uprawnionych do pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych oraz ustalenia klas jakości świeżych owoców i warzyw/

Supervision of the performance of activities by assessors authorised to take samples of agri-foodstuffs and to determine quality classes of fresh fruit and vegetables

W 2023 roku 16 wojewódzkich inspektorów JHARS, w ramach sprawowanego nadzoru nad wykonywaniem czynności przez rzeczoznawców podjęło działania w kierunku realizacji przedmiotowej kontroli.

W 39 podmiotach, skontrolowano 76 rzeczoznawców mających uprawnienia w jednym lub kilku zakresach tematycznych:

- klasyfikacja świeżych owoców i warzyw (32),
- klasyfikacja świeżych owoców i warzyw oraz pobieranie próbek świeżych owoców i warzyw (5),
- pobieranie próbek mleka i jego przetworów (1),
- pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych (30),
- pobieranie próbek świeżych owoców i warzyw świeżych, ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych (4),
- pobieranie próbek piwa i surowców browarniczych (2),
- pobieranie próbek nasion roślin oleistych (2).

( ) w nawisach podano liczbę rzeczoznawców

W wyniku kontroli ustalono, że 46 (60,5%) z kontrolowanych rzeczoznawców mimo posiadania aktualnych uprawnień z zakresu:

- klasyfikacji świeżych owoców i warzyw (20),
- klasyfikacja świeżych owoców i warzyw oraz pobierania próbek owoców i warzyw (5),
- pobierania próbek świeżych owoców i warzyw świeżych, ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych (2),
- pobierania próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych (17),
- pobierania próbek piwa i surowców browarniczych (2),

nie korzystało z nich w miejscu zatrudnienia lub miejscu kontroli.

Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku działalności 10 rzeczoznawców (13,2% objętych kontrolą), które dotyczyły:

- nieaktualnych danych w zaświadczeniach na przykład nieaktualnego numeru i serii dowodu osobistego,
- nieuprawnionego użycia pieczęci przez rzeczoznawcę, podczas sporządzania 12 sztuk „Protokołów pobrania próbki laboratoryjnej do badań na obecność pozostałości środków ochrony roślin/metali/azotynów”, dokumentujących pobranie „bio” cebuli mrożonej, nie posiadając uprawnień w zakresie pobierania próbek owoców i warzyw przetworzonych a jedynie w zakresie pobierania próbek owoców i warzyw świeżych,
- niewłaściwego dokumentowania czynności, na przykład sporządzono 3 sztuk „Protokołów pobrania próbki laboratoryjnej ziaren zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów i nasion roślin oleistych”, w których zakres danych był tylko częściowo zgodny z zakresem danych wymaganych wzorem protokołu z pobrania próbek określonym w załączniku 5 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2016 roku w sprawie nabywania uprawnień do wykonywania niektórych czynności związanych z oceną jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz dokumentowania tych czynności (Dz.U. z 2020 roku poz. 444); niektóre treści zostały natomiast pominięte, zmodyfikowane lub wprowadzono dodatkowe treści/punkty w stosunku do wzoru, między innymi: tytuł protokołu odbiegał od wzoru, protokół nie zawierał podstawy prawnej.

W wyniku kontroli wydano ogółem 1 upomnienie i 6 zaleceń pokontrolnych.

2.4 Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy/ Control tasks related to entrepreneur's business activity

2.4.1 Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Evaluation of marketing quality of agricultural and food products

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na rynek krajowy lub zagraniczny realizowana jest przez IJHARS na wniosek przedsiębiorcy. Wydane przez IJHARS Świadectwo jakości handlowej jest gwarancją spełnienia wymagań jakości handlowej przez oceniany artykuł rolno-spożywczy, co ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne oraz ich obrót na rynku wewnętrznym (unijnym).

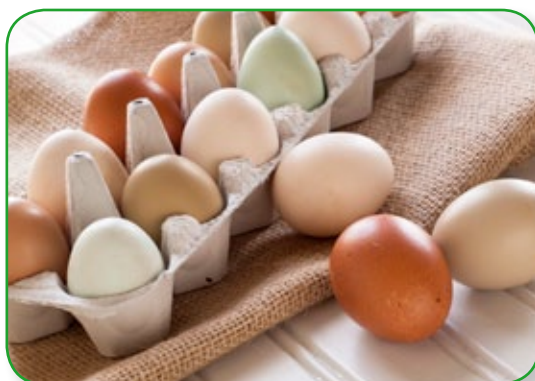
W 2023 roku wydano ogółem 1 126 świadectw jakości handlowej, w tym:

- 1 045 świadectw dla artykułów rolno-spożywczych wywożonych z Polski, to jest: 696 świadectw w ramach eksportu obejmujące głównie: przetwory mięsne, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, czekolada, przetwory owocowe i warzywne, koncentraty spożywcze, kawa i herbata oraz 349 świadectw w ramach reeksportu obejmujące głównie: przetwory zbożowe, owocowe i warzywne, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, czekoladę, koncentraty spożywcze i napoje bezalkoholowe, kawę, przekąski,
- 61 świadectw dla towarów wyprodukowanych w kraju; oceną objęto głównie: ziarno zbóż i nasiona roślin oleistych, przetwory zbożowe i owocowe, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, przetwory mleczne, wyroby garmażeryjne, napoje bezalkoholowe, napoje spirytusowe,
- 19 świadectw potwierdzających prawidłową jakość badanej żywności przeznaczonej dla wojska; przedmiotem oceny były przetwory: przetwory mięsne, mleczne, drobiowe, wyroby garmażeryjne, świeże warzywa, ryby mrożone,
- 1 świadectwo dla towarów importowanych; przedmiotem oceny było mleko w proszku odtłuszczone granulowane.

2.4.2 Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj kierowanych bezpośrednio z miejsca produkcji do zakładów przemysłu spożywczego/ Granting of exemptions from the marking obligations for eggs delivered directly from production site to the food industry

Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj dostarczanych do przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji następuje w drodze decyzji administracyjnej wydawanej na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy.

Przedsiębiorca zwolniony z obowiązku znakowania jaj, jest zobligowany do prowadzenia ewidencji jaj nieoznakowanych oraz przekazywania wojewódzkiemu inspektorowi JHARS pisemnej informacji o zamiarze dostawy jaj do odbiorców w innych państwach członkowskich UE. Brak wypełniania obowiązków przez przedsiębiorcę skutkuje cofnięciem zwolnienia w drodze decyzji administracyjnej, wydawanej przez wojewódzkiego inspektora JHARS. Obowiązek przekazywania informacji o zamiarze wysyłki nie dotyczy jaj nieoznakowanych kierowanych do przemysłu spożywczego na terenie Polski.

Główny Inspektor JHARS:

- przekazuje właściwym organom zainteresowanych państw członkowskich UE informacje o podmiotach, które uzyskały zwolnienie zgodnie z art. 11 ust. 2 litera a rozporządzenia Komisji (WE) nr 589/2008,
- prowadzi wykaz podmiotów, które uzyskały zwolnienie z obowiązku znakowania jaj.

Główny Inspektor jest również organem właściwym do otrzymywania informacji o dostawach jaj nieoznakowanych do Polski z innych krajów UE, które w 2023 roku były realizowane z Włoch i Słowacji.

W 2023 roku obowiązywały ogółem 73 decyzje administracyjne zwalniające podmioty z obowiązku znakowania jaj wydane na wnioski złożone przez 35 podmiotów do 7 wojewódzkich inspektorów JHARS. W 2023 roku nie została cofnięta żadna wydana decyzja. Podmioty zwolnione z obowiązku znakowania jaj planowały i realizowały wysyłki jaj nieoznakowanych do zakładów przemysłu spożywczego zlokalizowanych na terenie: Polski, Włoch, Francji, Austrii, Holandii i Niemiec (tabela 10).

W tabeli nie uwzględniono dostaw jaj nieoznakowanych do zakładów przemysłu spożywczego na terenie Polski w związku z brakiem obowiązku przekazywania informacji o wysyłkach jaj do WIJHARS.

Tabela 10. Zestawienie liczby podmiotów i decyzji zwalniających podmioty z obowiązku znakowania jaj zaplanowanych do wysyłki jaj w 2023 roku/

Table 10: Number of facilities, number of decisions on exemption from marking obligations for eggs and number of eggs scheduled for shipment in 2023

Lp.	Organ wydający decyzję	Liczba podmiotów (szt.)	Liczba decyzji (szt.)	Kraj wysyłki	Liczba jaj zaplanowanych do wysyłki (szt.)	Liczba transportów (szt.)
1.	Opolski Wojewódzki Inspektor JHARS	1	1	Francja	47 174 400	156
				Włochy	94 348 800	312
2.	Wielkopolski Wojewódzki Inspektor JHARS	12	22	Niemcy	248 832 000	768
				Austria	124 416 000	384
				Holandia	62 208 000	192
3.	Lubuski Wojewódzki Inspektor JHARS	10	20	Polska	0	0
4.	Małopolski Wojewódzki Inspektor JHARS	7	13	Polska	0	0
5.	Śląski Wojewódzki Inspektor JHARS	1	3	Polska	0	0
6.	Dolnośląski Wojewódzki Inspektor JHARS	2	11	Polska	0	0
7.	Mazowiecki Wojewódzki Inspektor JHARS	2	3	Polska	0	0
RAZEM		35	73		576 979 200	1 812

2.4.3 Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom/ Licencing quality assessors

W czerwcu 2023 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 maja 2023 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie nabywania uprawnień do wykonywania niektórych czynności związanych z oceną jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz dokumentowania tych czynności. Zmiana dotyczyła danych jakie powinien zawierać protokół z egzaminu oraz określa nowy wzór Zaświadczenia o wpisie do rejestru rzeczoznawców.

Uprawnienia do pobierania próbek, ustalania klas jakości artykułów rolno-spożywczych, oprócz pracowników IJHARS, mogą posiadać również rzeczoznawcy. Działalność rzeczoznawców, oparta na posiadanej wiedzy teoretycznej i praktycznej, zapewnia rzetelną i obiektywną kontrolę artykułów rolno-spożywczych. Wojewódzki inspektor JHARS jest upoważniony do nadawania i cofania uprawnień rzeczoznawcom.

Rzeczoznawca zobowiązany jest do przestrzegania przepisów dotyczących wykonywanych czynności, takich jak: pobieranie próbek, ustalanie klas jakości określonych artykułów rolno-spożywczych oraz wypełnianie powierzonych obowiązków z należytą starannością i bezstronnością.

W 2023 roku odbyło się 20 egzaminów oraz 9 szkoleń dla kandydatów na rzeczoznawców z zakresu pobierania próbek i ustalania klas jakości artykułów rolno-spożywczych. Do egzaminu przystąpiło łącznie 432 kandydatów, z czego 415 zdało egzamin z wynikiem pozytywnym, natomiast w szkoleniach uczestniczyło 199 kandydatów.

614 kandydatów na rzeczoznawców uzyskało kompetencje umożliwiające ubieganie się o wpis do Rejestru rzeczoznawców i nabycia uprawnień rzeczoznawcy w określonym zakresie (tabela 11).

Tabela 11. Liczba osób które uzyskały uprawnienia rzeczoznawcy w poszczególnych specjalizacjach w 2023 roku/

Table 11: Number of quality assessors licenced by AFQI in 2023 – by particular specialisations

Lp.	Nazwa specjalizacji objętej egzaminem na rzeczoznawcę	Liczba przeprowadzonych egzaminów	Liczba osób przystępujących do egzaminu	Liczba osób, które uzyskały tytuł rzeczoznawcy
1.	Klasyfikacja tusz wieprzowych w systemie EUROP	6	139	136
2.	Klasyfikacja tusz wołowych w systemie EUROP	5	114	102
3.	Pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych	6	105	104
4.	Pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów	1	50	49
5.	Pobieranie próbek nasion roślin oleistych	1	14	14
6.	Pobieranie próbek olejów i tłuszczów roślinnych oraz nasion roślin oleistych	1	10	10
RAZEM		20	432	415
Lp.	Nazwa specjalizacji objętej szkoleniem na rzeczoznawcę	Liczba przeprowadzonych szkoleń	Liczba osób uczestniczących w szkoleniu	Liczba osób, które uzyskały tytuł rzeczoznawcy
1.	Ustalanie klas jakości świeżych owoców i warzyw	9	199	199
RAZEM		9	199	199

3. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI I INSTYTUCJAMI/ COOPERATION WITH ORGANISATIONS AND AUTHORITIES

3.1 Współpraca z organizacjami międzynarodowymi/ Cooperation with international organisations

W 2023 roku posiedzenia organizacji międzynarodowych, w tym Komisji Kodeksu Żywnościowego i jej ciał pomocniczych, Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju odbywały się stacjonarnie. Formuła spotkań online była nadal wykorzystywana do posiedzeń ciał pomocniczych Komisji Europejskiej i spotkań o charakterze konsultacyjnym lub doradczym.

Zanotowano ponownie wysoki udział przedstawicieli Polski w spotkaniach organów Unii Europejskiej, w tym również udział GIJHARS w konsultacjach dokumentów i stanowisk na te spotkania. W ramach współpracy międzyinstytucjonalnej, przeanalizowano pod względem merytorycznym w sumie ponad 200 projektów instrukcji dla przedstawicieli Polski z instytucji zewnętrznych takich jak: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Główny Inspektorat Sanitarny i Główny Inspektorat Weterynarii.

Szczególnym wydarzeniem 2023 roku były obchody 60-lecia Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO. GIJHARS aktywnie włączył się również w obchody Międzynarodowego Dnia Bezpieczeństwa Żywności i Światowego Dnia Żywności, prezentując najnowsze informacje w kontekście prac Komisji Kodeksu Żywnościowego na temat zapobiegania i kontroli oszustw żywnościowych, ostatnich osiągnięć analitycznych, nowych inicjatyw znakowania żywności, problemu występowania mikroplastiku w artykułach spożywczych, zanieczyszczenia żywności ołowiem oraz wytycznych do wykorzystania i ponownego użycia wody w produkcji żywności.

Udział przedstawicieli IJHARS w spotkaniach międzynarodowych:

- 80 pracowników wzięło udział w 57 spotkaniach organizowanych w formie wideokonferencji,
- 63 pracowników wzięło udział w 32 spotkaniach fizycznych.

Pracownicy Inspekcji uczestniczyli między innymi w 8 sesjach organizacji międzynarodowych zajmujących się standaryzacją wymagań dla żywności oraz w 43 posiedzeniach specjalistycznych ciał pomocniczych organów Unii Europejskiej.

Współpraca międzynarodowa

Więcej na stronie:

<https://www.gov.pl/web/ijhars/wspolpraca-miedzynarodowa>

3.1.1 Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego (KKŻ) FAO/WHO/ Cooperation with the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission (CAC)

Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych pełni rolę Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego (KKŻ) FAO/WHO dla Polski. Przedmiotem prac Komisji Kodeksu Żywnościowego jest opracowanie międzynarodowych norm, wytycznych, kodeksów praktyki i innych tekstów, zwanych potocznie Kodeksem Żywnościowym. Dokumenty wyznaczają standardy bezpieczeństwa i jakości żywności oraz żywienia. Stanowią punkt odniesienia w międzynarodowym handlu żywnością.

KKŻ FAO/WHO zatwierdza normy, wytyczne i inne dokumenty jako zalecenia dla jej państw członkowskich. Porozumienie w sprawie Stosowania Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych (The Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures – SPS) oraz Porozumienie w sprawie Barrier Technicznych w Handlu (The Agreement on Technical Barriers to Trade – TBT) to dwa najistotniejsze dokumenty Światowej Organizacji Handlu (WTO) dotyczące żywności. Porozumienia te obowiązują od 1 stycznia 1995 roku, są wiążące dla wszystkich członków WTO i przywołują Kodeks Żywnościowy jako ważny punkt odniesienia w przypadku sporów dotyczących handlu międzynarodowego.

Zadania Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO dla Polski

- koordynacja prac kodeksowych na szczeblu krajowym – współpraca międzyresortowa i międzyinstytucjonalna w zakresie opiniowania dokumentów Komisji
- koordynacja przygotowań polskich przedstawicieli na spotkania Komisji i jej ciał pomocniczych
- współpraca z polskimi ekspertami instytucji publicznych, środowiskiem akademickim i branżą rolno-spożywczą
- przygotowanie polskich stanowisk do dokumentów Komisji
- współpraca z innymi państwami członkowskimi
- pełnienie roli instytucji wiodącej w Polsce dla współpracy z Grupą Roboczą Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych (F.22 – Kodeks Żywnościowy)
- uczestnictwo w sesjach KKŻ i jej ciał pomocniczych oraz posiedzeniach Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych (F.22 – Kodeks Żywnościowy) w charakterze przedstawicieli Polski

GIJHARS koordynował przygotowania do 10 sesji KKŻ i jej ciał pomocniczych oraz 14 spotkań Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych.

Sesje KKŻ FAO/WHO w 2023 roku:

- 9 sesji Komitetów KKŻ FAO/WHO do spraw:
  - Pozostałości Leków Weterynaryjnych w Żywności,
  - Żywienia oraz Żywności Przeznaczonej do Specjalnych Celów Żywnościowych,
  - Substancji Dodatkowych do Żywności,
  - Zanieczyszczenia Żywności,
  - Znakowania Żywności,
  - Kontroli Żywności w Importcie i Eksporcie oraz Systemów Certyfikacji,
  - Metod Analiz i Próbkobrania,
  - Pozostałości Pestycydów,
  - Zasad Ogólnych,
- sesja Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
- 14 spotkań Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych – Kodeks Żywnościowy.

W 5 sesjach wzięło udział 11 przedstawicieli Polski, w tym 7 pracowników GIJHARS, w 13 spotkaniach wzięło udział 22 przedstawicieli Polski, w tym 18 pracowników GIJHARS.

Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO:

- opracował i przekazał komentarze Polski dotyczące układu norm kodeksowych dla ziół i przypraw kulinarnych oraz norm dla ziela angielskiego, jagód jałowca, anyżu, wanilii, suszonego małego kardamonu i kurkumy,
- przekazał komentarze do Konkluzji Rady UE w sprawie priorytetów UE we współpracy z Organizacją Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO): możliwości i wyzwania na przyszłość,
- koordynował przygotowanie wkładu Polski w sprawie krajowych baz rejestracji środków ochrony roślin,
- sporządził i przekazał odpowiedź na kwestionariusz dotyczący prac Komitetu Koordynacyjnego dla Regionu Europy,
- sporządził i przekazał komentarze dotyczące Podręcznika Procedur KKŻ FAO/WHO,
- pozyskał nowych ekspertów współpracujących w ramach prac kodeksowych dla szerszego procesu opiniowania tworzonych dokumentów,
- promował działalność KKŻ FAO/WHO poprzez publikację artykułów tematycznych w prasie branżowej, zamieszczanie informacji na stronie internetowej Inspekcji, udział pracowników w charakterze prelegentów w wydarzeniach organizowanych dla szerokiego środowiska branży rolno-spożywczej,
- promował obchody Międzynarodowego Dnia Bezpieczeństwa Żywności oraz Światowego Dnia Żywności.

GIJHARS koordynował również udział krajowych ekspertów w pracach 3 fizycznych oraz 9 elektronicznych grup roboczych powołanych w ramach KKŻ FAO/WHO i jej ciał pomocniczych do realizacji konkretnych zadań, które przyczyniają się do usprawnienia prac na sesji i szybszego wypracowania rezultatów w postaci dokumentów standaryzacyjnych. W posiedzeniach fizycznych grup roboczych KKŻ wzięło udział 3 ekspertów z Polski, w tym 1 przedstawiciel GIJHARS.

Tematyka prac grup roboczych KKŻ z udziałem polskich ekspertów:

- zasady ustalania referencyjnych wartości spożycia (NRV-R) dla preparatów przeznaczonych dla osób w wieku od 6 do 36 miesięcy,
- metody analiz i pobierania próbek dla żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego,
- redukcja aflatoksyny B1 w surowcach i uzupełniających mieszankach paszowych dla zwierząt wykorzystywanych w produkcji mleka,
- metody pomiaru słodkości źródeł węglowodanów w „Produktach dla małych dzieci”,
- zapobieganie i kontrola oszustw żywnościowych,
- nowe propozycje w zakresie ryb i produktów rybnych,
- metody testowania dla azotanów i azotynów,
- poziomy działania dla pozostałości leków weterynaryjnych w żywności,
- bezpieczne wykorzystywanie i ponowne wykorzystanie wody w produkcji żywności,
- kontrola Esherichia Coli produkujących toksyny Shiga (STEC) w mięsie wołowym, kiełkach, warzywach liściastych, świeżym mleku i serach,
- środki kontroli higieny żywności w odniesieniu do tradycyjnych targowisk żywności.

W ramach promocji działalności KKŻ FAO/WHO i Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO przygotowano szereg materiałów do publikacji w prasie branżowej i w aktualnościach na stronie internetowej Inspekcji oraz w mediach społecznościowych.

**Najważniejsze wydarzenia na forum KKŻ/
Significant events at the CAC forum**

Obchody jubileuszu 60-lecia Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO / Codex@60

Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego uczcił 60. rocznicę powstania organizacji między innymi publikując dla wszystkich zainteresowanych polskie tłumaczenie Ogólnych zasad higieny żywności, w tym HACCP oraz prezentując zagadnienia związane z KKŻ FAO/WHO na różnych forach i wydarzeniach.

Polskie tłumaczenie Ogólnych zasad higieny żywności i HACCP

Więcej na stronie:

<https://www.gov.pl/web/ijhars/ogolne-zasady-higieny-zywnosci-haccp-wersja-polska>

Przedstawiciel GIJHARS, wygłosił prezentację podsumowującą dokonania KKŻ FAO/WHO w ramach obchodów Światowego Dnia Bezpieczeństwa Żywności.

Punkt KKŻ FAO/WHO przygotował w mediach społecznościowych (FB) serię 60 postów zawierających informacje i ciekawostki na temat historii, organizacji, procedur pracy jak również materiały o najnowszych pracach i dokonaniach komitetów Komisji. Na oficjalnym profilu Inspekcji publikowane były informacje i ciekawostki na temat KKŻ FAO/WHO.

Zwieńczeniem całej serii była szczegółowa relacja z oficjalnych obchodów 60-lecia Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO odbywających się podczas 46. sesji w Rzymie. W tym wyjątkowym posiedzeniu nie mogło zabraknąć polskiej delegacji, której przewodniczyła Zastępca Głównego Inspektora JHARS.

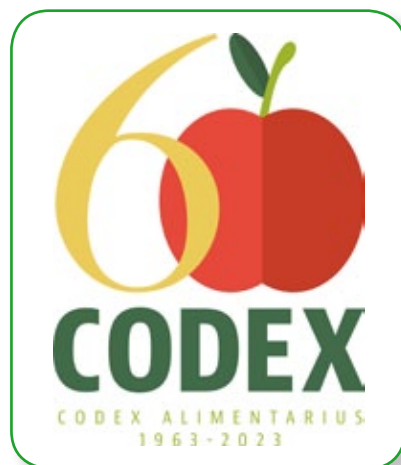
Dla Polski, jako jednego z państw założycielskich KKŻ FAO/WHO, jak i polskiego Punktu Kontaktowego KKŻ, to uroczyste wydarzenie było podsumowaniem 60 lat członkostwa w tej organizacji.

Wyniki obrad 46. sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

Komisja obraduje co roku i zatwierdza opracowane przez jej ciała pomocnicze projekty norm, wytycznych, zaleceń oraz podejmuje inne kluczowe dla organizacji decyzje.

Podczas sesji KKŻ FAO/WHO podjęto decyzję o zatwierdzeniu

- wytycznych dotyczących kontroli *Escherichia Coli* produkujących shigatoksyny (STEC)
- wytycznych dla bezpiecznego użycia i ponownego użycia wody w produkcji i przetwarzaniu żywności
- rewizji normy na preparaty do dalszego żywienia starszych niemowląt oraz produkty dla małych dzieci
- wytycznych stosowania nowych technologii w celu informowania o żywności
- wytycznych stosowania zdalnych audytów i inspekcji
- wytycznych dla uznawania i utrzymywania równoważności krajowych systemów kontroli żywności
- rewizji normy dla znakowania żywności paczkowanej – zapisy dla alergenów
- metod analiz/ kryteriów wydajności/ planów próbkobrania aflatoksyn w niektórych zbożach i przetworach zbożowych oraz produktach na bazie zboża przeznaczonych dla niemowląt i małych dzieci
- kodeksu praktyki dla przeciwdziałania i redukcji zanieczyszczenia manioku i produktów z manioku mykotoksynami
- normy na najwyższe dopuszczalne poziomy pozostałości zilpaterolu w mięsie wołowym
- cytrynianu sodu jako dodatku do żywności w kategorii „mleko pełne” z przypisem, że dodatek dopuszczony jest tylko w warunkach środowiskowych, w których naturalnie występuje niski poziom cytrynianów – dodatek nie będzie stosowany w UE

Inne decyzje KKŻ FAO/WHO

- uzgodniono rozpoczęcie nowych prac między innymi nad rewizją zasad identyfikowalności jako narzędzia inspekcji żywności i systemów certyfikacji oraz nad znakowaniem żywności w wielopakach i opakowaniach zbiorczych
- powołano elektroniczną grupę roboczą pod przewodnictwem Brazylii w celu omówienia poprawki w Normie dla soków i nektarów (wyróżnienie odrębnych niższych wymagań stopni Brix dla soków z winogron z *vitis labrusca*)

- Zawieszono dalsze prace nad wytycznymi dla oświadczenia o roli nauki w podejmowaniu decyzji przez KKŻ FAO/WHO.
- Uzgodniono, że ewentualne prace nad nowymi źródłami żywności będą prowadzone w ramach istniejących struktur KKŻ FAO/WHO.
- Wybrano na kolejną kadencję obecnego przewodniczącego i wiceprzewodniczących KKŻ FAO/WHO, a przedstawiciela Finlandii jako członka Komitetu Wykonawczego.

3.1.2 Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą Organizacji Narodów Zjednoczonych/

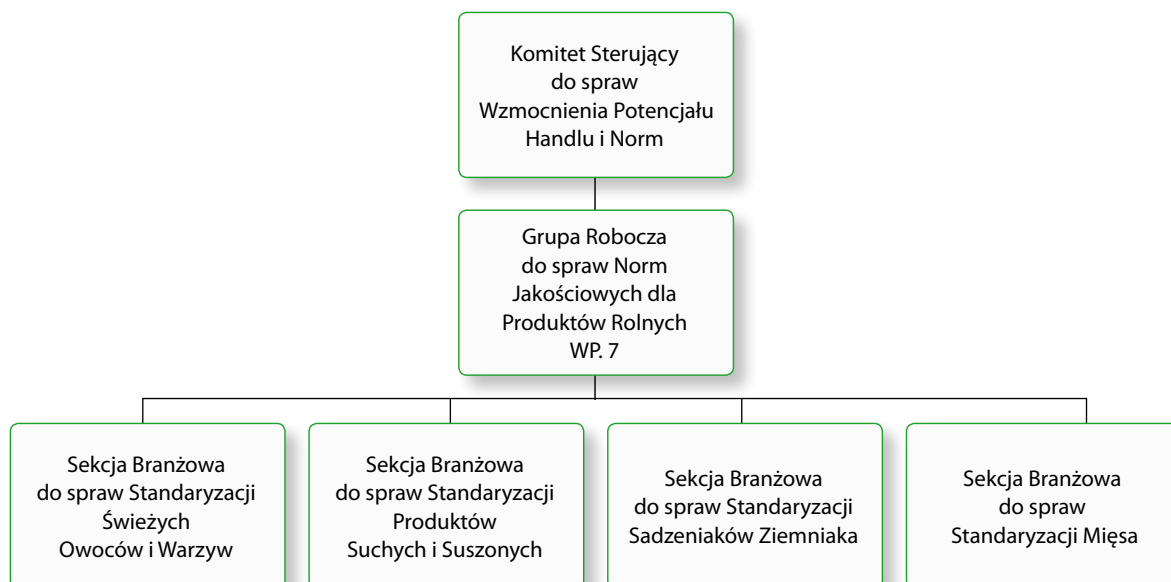
Cooperation with the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE)

GIJHARS prowadzi Sekretariat Współpracy z Grupą Roboczą do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych (WP.7) działającą w ramach Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (Sekretariat Współpracy z WP.7).

Główne cele Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ to:

- działanie na rzecz podnoszenia aktywności ekonomicznej państw członkowskich,
- tworzenie norm regulujących liczne dziedziny obrotu międzynarodowego,
- podtrzymywanie i rozwój więzi gospodarczych między krajami członkowskimi i innymi krajami świata.

Struktura organów roboczych EKG/ONZ

Grupa Robocza WP.7 jest odpowiedzialna za wypracowanie zharmonizowanych norm jakości handlowej dla produktów rolnych, które wspomagają handel międzynarodowy poprzez tworzenie kryteriów oceny jakości handlowej w formie zgodnej z aktualną praktyką handlową. W pracach Grupy Roboczej biorą udział państwa członkowskie EKG/ONZ, zainteresowane kraje niebędące jej członkami oraz międzynarodowe i regionalne organizacje branżowe.

Zadania GIJHARS jako Sekretariatu Współpracy z WP.7

- pełnienie funkcji łącznika pomiędzy Sekretariatem WP.7 EKG/ONZ a Polską
- koordynowanie działalności dotyczącej WP.7 w kraju, w tym współpraca z zainteresowanymi ekspertami krajowych instytucji i organizacji
- rozpowszechnianie wiedzy o pracach grupy i opracowanych normach

GIJHARS koordynował udział przedstawicieli Polski w posiedzeniach i przygotował instrukcje w porozumieniu z ekspertami instytucji współpracujących.

Sesje EKG/ONZ w 2023 roku

- Sekcja Branżowa do spraw Standaryzacji Świeżych Owoców i Warzyw
- Sekcja Branżowa do spraw Standaryzacji Mięsa
- Sekcja Branżowa do spraw Standaryzacji Sadzeniaków Ziemiaka
- Sekcja Branżowa do spraw Standaryzacji Produktów Suchych i Suszonych
- Grupa Robocza do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych

7 przedstawicieli Polski (w tym 6 z GIJHARS) wzięło udział w 3 posiedzeniach

- 71. sesji Sekcji Branżowej do spraw Standaryzacji Świeżych Owoców i Warzyw
- 31. sesji Sekcji Branżowej do spraw Standaryzacji Mięsa
- 78. sesji Grupy Roboczej do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych

Przedstawiciele GIJHARS aktywnie uczestniczyli także w pracach grup roboczych do spraw przeglądu strategicznych dokumentów WP.7 to jest: Zakresu uprawnień i Procedur prac Grupy Roboczej WP.7.

Wydarzenia na forum EKG/ONZ

- udział Polski w spotkaniu sprawozdawców skierowanego do służb kontrolnych sadzeniaków ziemniaka
- zakończenie przeglądu normy na mięso wołowe
- kontynuacja działań związanych z jakością kulinarną mięsa
- podjęcie tematu dotyczącego możliwości cyfryzacji norm EKG/ONZ
- ponowny wybór przedstawiciela Polski – Zastępcy Głównego Inspektora JHARS na Przewodniczącą Grupy Roboczej do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych

W ramach promocji działalności Grupy Roboczej do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ i Sekretariatu Współpracy z WP.7 przygotowano materiały do publikacji w prasie branżowej i w aktualnościach na stronie internetowej Inspekcji.

Najważniejsze wydarzenia

Więcej na stronie:

<https://www.gov.pl/web/ijhars/wiadomosci>

3.1.3 Współpraca w ramach Systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw/ Cooperation with the OECD within the Scheme for the Application of International Standards for Fruit and Vegetables

GIJHARS reprezentuje Polskę w Systemie Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw funkcjonującym w ramach Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) zwanym dalej Systemem OECD. GIJHARS jest odpowiedzialny za koordynację działań w tym obszarze. Polska jest członkiem Systemu OECD od 1994 roku.

Główne cele Systemu OECD

- ułatwienie handlu międzynarodowego poprzez harmonizację wdrażania i interpretacji norm handlowych
- wprowadzanie i promowanie standardów jakości dla owoców i warzyw w zakresie produkcji i obrotu
- promowanie jednolitych procedur kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw oraz ułatwianie wzajemnego uznawania systemów kontroli państw członkowskich
- opracowywanie materiałów interpretacyjnych dla norm w zakresie jakości handlowej świeżych owoców i warzyw, w tym ilustrowanych broszur, skali barw dla różnych produktów oraz wytycznych dla oceny dojrzałości owoców wykorzystywanych w toku kontroli tej grupy produktów

81. posiedzenie Plenarne Systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw odbyło się w Wiedniu od 4 do 6 grudnia 2023 roku.

W ramach aktywności państw członkowskich Systemu OECD organizowane są szkolenia branżowe. Głównym celem cyklicznych szkoleń jest ujednoczenie interpretacji norm handlowych stosowanych przez urzędowe organy kontroli.

Szkolenia w ramach Systemu OECD w 2023 roku:

- 34. Międzynarodowe szkolenie w zakresie kontroli jakości handlowej owoców i warzyw (14 – 16 marca 2023 roku, Bonn w Niemczech); tematem przewodnim tegorocznej edycji był wpływ zmian klimatu na sektor owocowo-warzywny, a także wymiana doświadczeń w zakresie handlu internetowego owoców i warzyw; podczas sesji praktycznych omówiono interpretację norm i metod kontroli jakości dla takich produktów jak szparagi oraz owoce jagodowe,
- Międzynarodowe szkolenie w zakresie kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw, pod auspicjami Systemu OECD (6 – 8 czerwca 2023 roku, Mojmirovce na Słowacji); podczas tegorocznej edycji odbyły się praktyczne sesje poświęcone omówieniu norm handlowych i ocenie jakości dla następujących produktów: jabłka, gruszki, truskawki, pomidory oraz papaja.

3.1.4 Współpraca z organami Unii Europejskiej/ Cooperation with the European Union bodies

Pracownicy GIJHARS uczestniczą w pracach ciał pomocniczych Rady Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej zajmujących się zagadnieniami objętymi zakresem kompetencji Inspekcji.

14 pracowników GIJHARS pełni rolę ekspertów współpracujących w 6 Komitetach Komisji Europejskiej:

- ogólne prawo żywnościowe,
- aromatyzowane produkty sektora wina,
- napoje spirytusowe,
- Wspólna Organizacja Rynków Rolnych,
- produkcja ekologiczna,
- monitorowanie wody w mięsie drobiowym.

29 przedstawicieli GIJHARS uczestniczy w pracach 4 Grup Roboczych Rady UE:

- oznaczenia geograficzne i nazwy pochodzenia, rolnictwo ekologiczne, zaświadczenia o charakterze specjalnym,
- Międzynarodowe Kwestie Żywnościowe i Rolne w zakresie tematycznych prac FAO, EKG/ONZ, OECD oraz Kodeksu Żywnościowego,
- oliwa z oliwek, owoce i warzywa, rośliny uprawne,
- systemy żywnościowe.

Poza bieżącą współpracą i opiniowaniem propozycji Rady UE – głównego organu decyzyjnego Unii Europejskiej oraz projektów i inicjatyw Komisji Europejskiej – organu wykonawczego UE, pracownicy GIJHARS uczestniczą w posiedzeniach ciał pomocniczych tych organów.

Przedstawiciele GIJHARS w 2023 roku uczestniczyli w 43 posiedzeniach następujących ciał pomocniczych organów UE:

- Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych – Kodeks Żywnościowy (13),
- Grupy Roboczej KE do spraw Sieci powiadamiania i współpracy – ACN (2),
- Grupy Roboczej KE do spraw Sieci na rzecz przeciwdziałania fałszowaniu żywności – FFN (3),
- Grupy KE dotyczące Kontroli Urzędowych – OCR (5),
- Komitetu Regulacyjnego KE do spraw Produkcji Ekologicznej (2),
- Grupy Ekspertów KE do spraw Produkcji Ekologicznej (2),
- Grupy Ekspertów KE do spraw rynków rolnych dotyczące kontroli w sektorze oliwy z oliwek (3),
- Grupy Ekspertów KE oraz Komitetu do spraw Wspólnej Organizacji Rynków Produktów Rolnych – Produkty Ogrodnicze (9),
- Grupy Ekspertów KE oraz Komitetu do spraw Wspólnej Organizacji Rynków Produktów Rolnych – Rynek Chmielu (2),
- Grupy Ekspertów KE do spraw monitorowania wody w mięsie drobiowym (1),
- Grupy Ekspertów KE do spraw WPR w zakresie wina (1).

( ) w nawiasach podano liczbę spotkań

3.1.5 Współpraca z Komisją Europejską w ramach Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych/ Cooperation with the European Commission in the frame of the Food Fraud Contact Points` Network

Decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w GIJHARS działa Punkt Kontaktowy do spraw oszustw żywnościowych od czerwca 2013 roku.

Zadania Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych

- koordynacja działań związanych z oszustwami żywnościowymi w Polsce
- zwalczanie nielegalnych praktyk rynkowych
- pełnienie roli organu łącznikowego krajowych służb kontrolnych z Komisją Europejską

W 2023 roku w ramach Punktu Kontaktowego do spraw oszustw żywnościowych Polska procedowała 399 spraw:

- rozpatrywała 281 powiadomień przekazanych przez kraje członkowskie UE oraz Wielką Brytanię, w ramach systemu iRASFF: 83 – w ramach współpracy administracyjnej 172 – dotyczące oszustw żywnościowych, 24 – powiadomienia RASFF, 2 – informacje o nieprawidłowościach przekazane pocztą elektroniczną; zgłoszenia z podziałem na państwa, których dotyczyły przedstawia tabela 12,
- przekazała 118 powiadomień do właściwych organów innych Państw Członkowskich UE: 83 – w ramach współpracy administracyjnej, 25 – dotyczących oszustw żywnościowych, 10 – powiadomienia RASFF.

W 2023 roku wpłynęło również 59 spraw ogólnych oraz 98 raportów okresowych z Komisji Europejskiej.

Tabela 12. Zgłoszenia w systemie iRASFF z podziałem na państwa, których dotyczyły/

Table 12: Notifications in the system iRASFF (AA and FF) by country

Państwo, którego dotyczyło powiadomienie	Liczba powiadomień w systemie iRASFF	% całkowitej liczby zgłoszeń
Niemcy	75	26,7
Belgia	28	10,0
Austria	18	6,4
Czechy	17	6,0
Cypr	14	5,0
Włochy	14	5,0
Łotwa	13	4,6
Litwa	11	3,9
Dania	10	3,6
Komisja Europejska	10	3,6
Grecja	9	3,2
Holandia	8	2,8
Szwecja	8	2,8
Węgry	8	2,8
Słowacja	7	2,5
Francja	6	2,1
Słowenia	6	2,1
Norwegia	5	1,7
Chorwacja	3	1,1
Hiszpania	3	1,1
Polska (GIS)	3	1,1
Estonia	2	0,7
Finlandia	1	0,4
Irlandia	1	0,4
Wielka Brytania	1	0,4
RAZEM	281	100

Spośród wpływających 281 powiadomień, 262 (93,2%) zostały zakończone, a ustalenia przesłano do zgłaszających Punktów Kontaktowych Państw Członkowskich UE. Na zgłoszenia utworzone przez Polskę, otrzymano 95 odpowiedzi. W pozostałych 23 sprawach trwają czynności kontrolne w zakresie zgłoszonych nieprawidłowości.

Największy odsetek powiadomień dotyczył transportu żywych zwierząt (32,1%) – realizacja przez Inspekcję Weterynaryjną skoordynowanego planu kontroli handlu psami i kotami, (informacje przekazywano w systemie iRASFF), innych produktów spożywczych/ mieszanych (12,3%), w tym przetworów warzywnych, przetworów owocowych, pestycydów oraz tłuszczów i olejów (9,0%).

W tabeli 13 zamieszczono zgłoszenia, które przekazano w systemie iRASFF z podziałem na kategorie.

Tabela 13. Zgłoszenia z podziałem na kategorie, których dotyczyły/

Table 13: Notifications by category

Kategorie, których dotyczyły powiadomienia w systemie iRASFF	Liczba powiadomień	% całkowitej liczby powiadomień
Żywe zwierzęta	128	32,1
Inne produkty spożywcze / mieszane (w tym między innymi: przetwory warzywne przetwory owocowe, pestycydy)	49	12,3
Tłuszcze i oleje	36	9,0
Mięso drobiowe i produkty z mięsa drobiowego	27	6,8
Mleko i przetwory mleczne	25	6,3
Mięso i produkty mięsne (inne niż drób)	23	5,8
Ryby i produkty pochodne	14	3,5
Miód i mleczko pszczele	13	3,3
Owoce i warzywa	12	3,0
Zboża i pieczywo	12	3,0
Napoje alkoholowe	11	2,7
Żywność dietetyczna, suplementy diety, żywność wzbogacona	9	2,2
Karma dla zwierząt domowych	7	1,8
Materiały paszowe	7	1,8
Kakao i przetwory z kakao, kawa i herbata	5	1,2
Orzechy, produkty orzechowe i nasiona	4	1,0
Dania gotowe i przekąski	3	0,8
Wina	3	0,8
Wyroby cukiernicze	3	0,8
Jaja i produkty jajeczne	2	0,5
Lody i desery	2	0,5
Dodatki do żywności i środki aromatyzujące	1	0,2
Rośliny, produkty roślinne i inne produkty	1	0,2
Zupy, buliony, sosy i przyprawy	1	0,2
Związki i pasze	1	0,2
RAZEM	399	100

3.1.6 Współpraca dwustronna i wielostronna/ Bilateral and multilateral cooperation

GIJHARS zadeklarował w marcu 2023 roku możliwość przedstawienia informacji w zakresie organizacji systemu kontroli rolnictwa ekologicznego w ramach współpracy eksperckiej ze stroną wietnamską. Przedstawiciel IJHARS wziął udział w II posiedzeniu polsko-wietnamskiej grupy roboczej do spraw współpracy w dziedzinie rolnictwa, które odbyło się w Warszawie 19 maja 2023 roku.

Dodatkowo, GIJHARS koordynował szereg konsultacji w ramach współpracy dwustronnej i wielostronnej (84 sprawy) z wieloma państwami, między innymi z Ukrainą, Turcją, Japonią, Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi ze szczególnym uwzględnieniem współpracy w dziedzinie rolnictwa, opracowaniem wkładów do porozumień oraz problemów w kontaktach, takich jak bariery w handlu międzynarodowym.

Międzynarodowy Dzień Bezpieczeństwa Żywności/ World Food Safety Day

Międzynarodowy Dzień Bezpieczeństwa Żywności został ustanowiony w 2018 roku na podstawie rezolucji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych, z inicjatywy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, i jest obchodzony cyklicznie 7 czerwca. W 2023 roku odbył się pod hasłem „Normy dla żywności chronią życie”, wpisując się w powracające motto wydarzenia „Bezpieczeństwo żywności leży w naszym wspólnym interesie”. Wybór takiego właśnie motywu przewodniego obchodów był nieprzypadkowy, gdyż nawiązywał do przypadającej w 2023 roku 60. rocznicy utworzenia Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO czyli wiodącej na świecie międzyrządowej organizacji, która wypracowuje oraz promuje oparte na dowodach naukowych zalecenia i normy dla żywności.

Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski aktywnie zachęcał wszystkie instytucje współpracujące do zaakcentowania tego ważnego dnia, a także wsparł merytorycznie FoodFakty Safety Week – wydarzenie organizowane przez branżowy portal internetowy, pod patronatem Głównego Inspektora JHARS. Prelekcje wygłoszone z tej okazji przez pracowników GIJHARS dotyczyły prac wybranych Komitetów KKŻ FAO/WHO w zakresie zapobiegania i kontroli oszustw dotyczących żywności oraz nowych inicjatyw w znakowaniu żywności.

Światowy Dzień Żywności/ World Food Day

Światowy Dzień Żywności, przypadający na 16 października, jest jednym z najpowszechniej obchodzonych dni w kalendarzu Organizacji Narodów Zjednoczonych. Jego głównym celem jest pogłębianie świadomości opinii publicznej na temat globalnych problemów żywnościowych oraz wzmocnienie poczucia solidarności w walce z głodem i niedożywieniem. Obchody Światowego Dnia Żywności 2023 skupione były wokół hasła „Water is life, water is food. Leave no one behind.” – „Woda to życie, woda to pożywienie. Nie pozostawiamy nikogo w tyle”.

GIJHARS włączył się w jego obchody za sprawą kampanii informacyjnej prowadzonej na stronie internetowej IJHARS oraz FoodFakty Summit 2023 – cyklu eFORUM poświęconego obecnym i przyszłym wyzwaniom branży spożywczej. Wśród licznych zaproszonych ekspertów prezentacje wygłosili również pracownicy GIJHARS. Wystąpienia poświęcone były tematowi przeciwdziałania i ograniczenia zanieczyszczeń żywności ołowiem oraz bezpiecznego użycia i ponownego wykorzystania wody w produkcji żywności. Oba zagadnienia zostały przedstawione w kontekście bieżących prac na forum Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO.

Podczas FoodFakty Safety Week 2023 została wygłoszona przez przedstawiciela IJHARS prezentacja, która dotyczyła podsumowania 60 lat działalności Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO na rzecz rozwoju globalnej kultury bezpieczeństwa żywności.

Inne wydarzenia/ Other activities

Ponadto w ramach współpracy dwustronnej i wielostronnej w 2023 roku, GIJHARS przeprowadził analizę oraz konsultacje wewnętrzne ponad 200 projektów instrukcji na spotkania posiedzeń ciał pomocniczych organów UE w zakresie jakości i bezpieczeństwa żywności, zanieczyszczeń żywności, znakowania, urzędowej kontroli żywności i tematów pokrewnych. Przekazano wkłady i stanowiska na spotkania Grupy Doradczej KE do spraw Dostępu do Rynków (MAAC) – wkład w zakresie kontroli w rolnictwie ekologicznym oraz Stałego Komitetu do spraw Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz – Ogólne Prawo Żywnościowe – wkład na temat elastycznego podejścia do znakowania produktów spożywczych z uwagi na występujące braki surowców z Ukrainy.

3.2 Współpraca z instytucjami krajowymi/ Cooperation with Polish authorities and institutions

Realizując zadania ustawowe IJHARS współpracowała w 2023 roku z urzędami centralnymi i innymi instytucjami działającymi w obszarze kontroli żywności.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)/ The Ministry of Agriculture and Rural Development

Główny Inspektor przekazał do MRiRW informacje dotyczące realizacji zadań ustawowych IJHARS, w tym: wyniki 28 planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeprowadzonych na terenie całego kraju.

Współpraca pomiędzy IJHARS a MRiRW:

- opiniowanie projektów aktów prawnych, w tym: ustaw, rozporządzeń krajowych oraz rozporządzeń UE,
- przekazanie planu i sprawozdania z wykonania planu audytu, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych oraz uczestnictwo w spotkaniach Komitetu Audytu,
- przekazywanie decyzji o upoważnieniach jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym,
- udział w pracach komisji MRiRW oceniającej wnioski o dofinansowanie badań wniosków o dofinansowanie badań w rolnictwie ekologicznym,
- powołanie przedstawiciela Inspekcji do Rady do spraw Produkcji Ekologicznej (udział w 3 spotkaniach) oraz do Rady do spraw Oznaczeń Geograficznych i Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności,
- przekazanie informacji w zakresie realizowanych zadań w ramach nadzoru nad jednostki certyfikującymi,
- przygotowanie sprawozdania ze sprawowanego przez IJHARS nadzoru dotyczącego kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją produktów posiadających ChNP, ChOG i GTS,
- przygotowanie danych na potrzeby EUROSTAT,
- udział w szkoleniach z zakresu kontroli prawidłowego przekazywania danych rynkowych w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej,
- udział w pracach zespołu do spraw długoterminowej wizji obszarów wiejskich i wsparcia ich rozwoju ze środków krajowych i Unii Europejskiej po 2027 roku,
- w ramach prowadzenia Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO oraz Sekretariatu Współpracy Grupą Roboczą do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7).

Zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2017/1182 z dnia 20 kwietnia 2017 roku klasyfikacja tusz wołowych może być przeprowadzana przez wykwalifikowanych rzeczoznawców poprzez ocenę wizualną lub przy użyciu zatwierdzonych metod klasyfikacji, które mogą obejmować techniki automatyczne lub półautomatyczne. Zatwierdzenie metody automatycznej klasyfikacji tusz wołowych wymaga spełnienia minimalnych wymogów i warunków testu zatwierdzającego.

W Polsce tusze wołowe są klasyfikowane w systemie EUROP metodą wizualną. Do tej pory nie stosowano klasyfikacji automatycznej.

Organem właściwym do organizacji i przeprowadzenia testu zatwierdzającego jest Główny Inspektor JHARS. W 2023 roku na wniosek zainteresowanej strony przeprowadzono test zatwierdzający metodę automatycznej klasyfikacji tusz wołowych. W wyniku testu stwierdzono, że metoda nie spełnia wymogów rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/1182 z dnia 20 kwietnia 2017 rok, w związku z tym nie została zatwierdzona do stosowania w Polsce. Na potrzeby prze-

prowadzenia testu powołano: koordynatora i komisję ekspertów. Na koordynatora wyznaczony został pracownik GIJHARS. Komisja ekspertów składała się z pięciu członków, w tym dwóch z Polski, którzy są uznanymi ekspertami w UE i posiadają duże doświadczenie w klasyfikowaniu tusz wołowych.

W ramach współpracy z MRiRW przedstawiciele Inspekcji uczestniczyli w spotkaniu:

- Międzyresortowego Zespołu do spraw Transportu Produktów Rolnych i Spożywczych z Ukrainy, dotyczącym sytuacji związanej z importem zboża z Ukrainy,
- w sprawie tranzytu ukraińskich produktów rolno-spożywczych przez terytorium Polski,
- na temat znakowania jaj przywożonych z Ukrainy do Polski,
- dotyczącym kontroli podmiotów, które mogłyby przetwarzać, zajmować się obrotem lub być w posiadaniu zboża „technicznego” – wyłączonego z łańcucha żywnościowego,
- z eksporterami zbóż z Ukrainy.

Ministerstwo Finansów (MF)/

The Ministry of Finance

Inspekcja przekazała do Departamentu Polityki Wydatkowej informację o realizacji zadań z zakresu audytu wewnętrznego, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 września 2015 roku w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu.

W 2023 roku kontynuowano działania związane z przygotowaniem Inspekcji JHARS do wdrożenia Systemu PKWD-Single Window, który znajdzie zastosowanie w obsłudze kontroli granicznych artykułów rolno-spożywczych. Działania polegały między innymi na uzgodnieniu treści projektu Porozumienia określającego zasady współpracy w zakresie korzystania z Platformy Koordynacji i Wymiany Danych – Single Window.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA)/

The Ministry of the Interior and Administration

W ramach współpracy z MSWiA przedstawiciele Inspekcji uczestniczyli w spotkaniu:

- grupy roboczej do spraw planowania inwestycji na przejściach granicznych dotyczących dofinansowania infrastruktury na przejściach granicznych ze środków przeznaczonych na budowę, modernizację i utrzymanie przejść granicznych,
- grupy roboczej do spraw wdrażania europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami dotyczącego między innymi opracowania Strategii Zintegrowanego Zarządzania Granicą Państwową Rzeczypospolitej Polskiej 2023-2027,
- dotyczącym usprawnienia obsługi odpraw granicznych, w tym sytuacji kryzysowej dotyczącej kontroli granicznej na polsko-ukraińskiej granicy.

Ministerstwo Infrastruktury (MI)/ The Ministry of Infrastructure

Współpraca z MI obejmowała udział pracowników IJHARS w spotkaniach grupy roboczej do spraw finansowania oraz koordynacji działań inwestycyjnych podejmowanych w kolejowych przejściach granicznych, działającej w ramach zespołu do spraw Zintegrowanego Zarządzania Granicą Państwową.

Spotkania dotyczyły:

- funkcjonowania Kolejowego Przejścia Granicznego Przemysł – Mościska,
- aktualizacji koncepcji architektonicznej przebudowy kolejowego przejścia granicznego w Medyce.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)/ The National Center for Agriculture Support

Zakres współpracy z KOWR określało porozumienie z dnia 2 sierpnia 2018 roku zawarte pomiędzy KOWR a GIJHARS. Zadania IJHARS obejmowały wykonywanie badań laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych na potrzeby realizacji operacji współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Laboratoria GIJHARS wykonały badania laboratoryjne 50 próbek artykułów rolno-spożywczych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 i Podprogramu 2022 przekazanych przez KOWR.

Badaniami objęto: cukier biały, makaron jajeczny świderki, mleko UHT, olej rzepakowy, powidła śliwkowe, szynkę wieprzową mieloną.

Tabela 14: Liczba zbadanych próbek przez laboratoria GIJHARS, w ramach współpracy z KOWR/

Table 14: The number of samples examined by AFQI's Laboratories within the cooperation with the National Center for Agriculture Support

Lp.	Laboratoria GIJHARS w:	Liczba zbadanych próbek
1.	Gdyni (LG)	28
2.	Kielcach (LK)	11
3.	Poznaniu (LP)	9
4.	Białymstoku (LB)	2
RAZEM		50

W dniu 31 października 2023 roku zostało zawarte nowe porozumienie pomiędzy KOWR a GIJHARS. Zadania IJHARS obejmują wykonywanie badań laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych na potrzeby realizacji operacji współfinansowanych ze środków Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 Podprogram 2023.

Ponadto w ramach IX edycji „Ogólnopolskiego Konkursu Pszczelarz Roku” organizowanego przez Fundację Akademii Pszczelarstwa i Zrównoważonego Rozwoju, laboratoria GIJHARS zbadały 25 próbek miodu.

Na podstawie art. 39 ustawy z dnia 2 grudnia 2021 roku o wyrobach winiarskich Dyrektor Generalny KOWR zapewnia nieodpłatny dostęp do danych zawartych w rejestrze i ewidencji winnic organom IJHARS.

Ponadto pracownicy GIJHARS biorą udział w projekcie „Paszportyzacja polskiej żywności” (PPŻ), którego inicjatorem jest KOWR. Projekt ten ma na celu wzrost pozytywnego wizerunku żywności produkowanej w Polsce, wsparcie zrównoważonego rozwoju branży rolno-spożywczej, poprawę możliwości eksportowych, a także wzmocnienie wizerunku polskich marek na arenie międzynarodowej.

Realizacja tego celu będzie możliwa poprzez budowę Docelowego Systemu IT, który zagwarantuje efektywne śledzenie informacji na kluczowych etapach łańcucha dostaw „od pola do stołu”. Udostępnienie transparentnej informacji o pochodzeniu produktu, będzie ważne podczas procesu dokonywania wyborów zakupowych.

Pierwsza faza projektu PPŻ, realizowana w latach 2022 – 2023 to pilotaż polegający na przeprowadzeniu prac badawczych mających na celu zdobycie nowej wiedzy, przetestowanie określonych funkcjonalności i innowacyjnych rozwiązań na wybranych grupach podmiotów oraz praktyczne zbadanie i opisanie możliwości realizacji Projektu PPŻ.

W latach 2022 – 2023 roku IJHARS uczestniczyła w pracach Etapu I projektu PPŻ. W 2022 roku zostały opracowane następujące dokumenty cząstkowe:

- Raport z prac badawczych dla rynku wołowiny,
- Raport z prac badawczych dla rynku wieprzowiny,
- Raport z prac badawczych dla rynku ziemniaka.

I Etap projektu PPŻ zakończył się opracowaniem dokumentu: Raport końcowy – pilotaż paszportyzacji polskiej żywności, który zawiera podsumowanie wyników.

Wyniki analizy zawarte w powyższych raportach będą wykorzystane w Etapie II projektu PPŻ, jak również do rozwoju współpracy z podmiotami administracji publicznej w zakresie systemu paszportyzacji.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)/ The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture

Współpracę z ARiMR określało porozumienie z dnia 21 sierpnia 2018 roku, w zakresie wykonania badań laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych na potrzeby realizacji mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej, dotyczących organizacji rynków rolnych. W 2023 roku laboratoria GIJHARS wykonały badania 1 próbki izoglukozy na potrzeby realizacji mechanizmu Wspólnej Polityki Rolnej „Monitorowanie produkcji na rynku cukru” – Mcu.

Ponadto na mocy porozumienia z dnia 27 października 2022 roku, Inspekcja ma możliwość dostępu do danych będących w posiadaniu Agencji o producentach ekologicznych, które są zgromadzone w krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych

oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, o którym mowa w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 roku o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania systemu kontroli urzędowej w rolnictwie ekologicznym.

Ponadto współpraca z ARiMR realizowana była w ramach prowadzenia Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO oraz Sekretariatu Współpracy z Grupą Roboczą do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7).

Inspekcja Transportu Drogowego (ITD)/ The Road Transport Inspection

Zakres współpracy z ITD określa porozumienie z dnia 29 sierpnia 2016 roku dotyczące wykonywania kontroli w zakresie warunków transportu artykułów rolno-spożywczych oraz jakości handlowej przewożonych artykułów rolno-spożywczych. Współpraca obejmuje wzajemne przekazywanie informacji o negatywnych zjawiskach występujących w trakcie transportu artykułów rolno-spożywczych oraz podejmowanie wspólnych działań w celu zwiększenia efektywności kontroli.

W ramach współpracy przeprowadzono 2 doraźne kontrole w zakresie: warunków transportu i jakości handlowej przewożonych artykułów rolno-spożywczych oraz warunków transportu produktów mrożonych. Inspektorzy JHARS skontrolowali 96 środków transportu, z czego w 2 przypadkach stwierdzili nieprawidłowości. Dotyczyły one przewożenia artykułów rolno-spożywczych w sposób niezapewniający utrzymania ich właściwej jakości handlowej.

Ponadto w trakcie kontroli inspektorzy JHARS sprawdzili jakość handlową 70 partii artykułów rolno-spożywczych. Kontrole obejmowały oględziny produktów, w tym sprawdzenie podstawowych cech organoleptycznych oraz weryfikację ich oznakowania i dokumentacji towarzyszącej.

Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku 21 partii (30,0%), które dotyczyły:

- całkowitego braku oznakowania,
- braku dokumentacji towarzyszącej,
- braku oznakowania w języku polskim,
- braku obowiązkowych informacji (nazwy i adresu pakującego, nazwy państwa pochodzenia).

Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego – Państwowy Instytut Badawczy/ The Institute of Agricultural and Food Biotechnology – National Research Institute

Współpracę z Instytutem regulowało porozumienie z dnia 5 kwietnia 2013 roku w sprawie organizacji i przeprowadzania szkoleń w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP.

Zakres współpracy obejmował:

- organizację i przeprowadzanie szkoleń w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych dla inspektorów prowadzących kontrole oraz w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych i wołowych dla kandydatów na rzeczoznawców,
- udział w egzaminach kwalifikacyjnych dla rzeczoznawców w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych i wołowych,
- zapewnienie niezbędnego sprzętu (choirometrów) do przeprowadzenia ćwiczeń praktycznych na szkoleniach oraz w trakcie części praktycznej egzaminu.

W 2023 roku w ramach współpracy zorganizowano 7 szkoleń, w tym:

- 5 szkoleń dla kandydatów na rzeczoznawców do spraw klasyfikacji tusz wieprzowych,
- 2 szkolenia dla kandydatów na rzeczoznawców do spraw klasyfikacji tusz wołowych.

**Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy/
The Institute of Plant Protection – National Research Institute**

Podstawą współpracy jest umowa zawarta pomiędzy IOR-PIB i MRiRW dotycząca wykonania analiz pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych pochodzących z produkcji pierwotnej. Zakres współpracy z Instytutem dotyczył wykonywania analiz próbek pobranych przez IJHARS w ramach nadzoru nad rolnictwem ekologicznym, w celu kontroli importowanych towarów oraz wyjaśniania przypadków zniesienia środków ochrony roślin na plantacje ekologiczne z upraw konwencjonalnych.

**Polski Komitet Normalizacyjny (PKN)/
The Polish Committee for Standardization**

Przedstawiciele GIJHARS wzięli udział w pracach 14 Komitetów Technicznych do spraw:

- Ryb i Przetworów Rybnych,
- Przetworów Owocowych i Warzywnych,
- Wyrobów Spirytusowych,
- Żywności Mrożonej,
- Upraw Roli i Roślin Polowych,
- Kawy i Herbaty,
- Mięsa, Jaj i ich Przetworów,
- Mleka i Przetworów Mlecznych,
- Surowców i Przetworów Zielarskich,
- Zbóż i Przetworów Zbożowych,
- Nasion Roślin Oleistych,
- Tłuszczów Roślinnych i Zwierzęcych oraz ich Produktów Ubocznych,
- Mikrobiologii Żywności,
- Analiz Żywności.

Zakres współpracy z PKN określała ustawa o normalizacji z dnia 12 września 2002 roku, na podstawie której pracownicy GIJHARS przewodniczą i uczestniczą w opracowywaniu Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych.

Polskie Centrum Akredytacji (PCA)/ The Polish Centre for Accreditation

Zakres współpracy z PCA określało porozumienie z dnia 18 kwietnia 2023 roku, którego przedmiotem jest wymiana informacji w sprawie prowadzenia kontroli (audytów) upoważnionych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jednostek certyfikujących, działających w zakresie rolnictwa ekologicznego oraz w jednostkach certyfikujących upoważnionych do kontroli produktów posiadających zarejestrowane chronione nazwy pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne, albo będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami.

Ponadto Polskie Centrum Akredytacji prowadzi ocenę systemu zarządzania w laboratoriach GIJHARS w ramach posiadanej akredytacji.

Inspekcja Weterynaryjna (IW)/ The Veterinary Inspection

Zakres współpracy z IW określało porozumienia z dnia 18 lutego 2010 roku oraz z 20 grudnia 2023 roku dotyczące realizacji zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru nad jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym i produkcją ekologiczną, w tym głównie odnośnie wymiany informacji o producentach ekologicznych oraz wynikach kontroli wytwarzania i stosowania pasz na zgodność z ustawą o rolnictwie ekologicznym.

W dniu 13 lutego 2020 roku zawarto porozumienie pomiędzy IW a IJHARS, które dotyczyło kwestii sporządzenia rocznego programu kontroli podmiotów wprowadzających na rynek żywność lub pasze oznakowane, jako wolne od GMO oraz raportu z tych kontroli.

Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS)/ The State Sanitary Inspection

W ramach współpracy Inspekcja przekazała do GIJHARS wyniki badań próbek żywności ekologicznej.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN)/ The State Plant Health and Seed Inspection

Współpracę pomiędzy IJHARS i PIORiN regulowało porozumienie zawarte w 10 czerwca 2019 roku w sprawie współpracy przy sprawowaniu nadzoru nad jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym i produkcją ekologiczną w zakresie prawidłowości stosowania środków ochrony roślin oraz wegetatywnego materiału rozmnożeniowego i nasion do celów uprawy.

13 kwietnia 2022 roku zawarto porozumienie pomiędzy GIS, GIW i GIORiN i GIJHARS w sprawie współpracy oraz zasad jej realizacji w zakresie zwalczania nielegalnych praktyk rynkowych, aby jeszcze skuteczniej identyfikować i przeciwdziałać oszustwom w łańcuchu rolno-spożywczym.

Porozumienie między inspekcjami z dnia 13 grudnia 2022 roku określające wytyczne ustanawiają zasady wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Polsce w zakresie określonym w art. 1 ust. 2 rozp. Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625, na potrzeby sieci powiadamiania i współpracy ACN.

Zakres współpracy między inspekcjami określało porozumienie zawarte 10 kwietnia 2019 roku dotyczące przeprowadzanych kontroli urzędowych zwierząt i towarów wprowadzanych na terytorium Unii Europejskiej.

Zakres współpracy z PIW określało porozumienie z dnia 10 kwietnia 2019 roku dotyczące przeprowadzania urzędowych kontroli towarów wprowadzanych na terytorium Unii Europejskiej.

Komenda Główna Policji / Police Headquarters

W dniu 23 stycznia 2023 roku zostało podpisane porozumienie między Komendą Główną Policji i GIJHARS w sprawie zasad współpracy dotyczących zwalczania nielegalnych praktyk rynkowych, którego celem jest przeciwdziałanie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz naruszeń prawa z obszaru zwalczania nielegalnych praktyk rynkowych, w szczególności oszustw żywnościowych.

Inne instytucje/ Other institutions

W 2023 roku współpraca IJHARS z innymi instytucjami działającymi w obszarze kontroli żywności obejmowała:

- Jednostkę certyfikującą – Dekra Certification Polska – w zakresie certyfikacji systemu zarządzania jakością w IJHARS według międzynarodowej normy ISO 9001:2015,
- Główny Urząd Statystyczny – w zakresie przekazywania danych dotyczących rolnictwa ekologicznego,

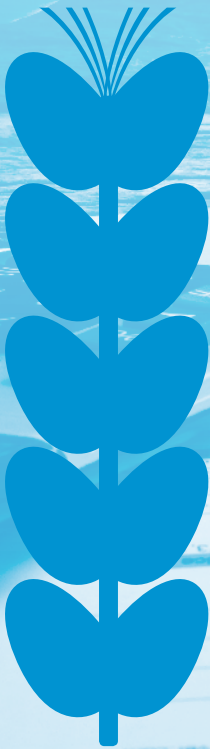
- Główny Urząd Miar – w zakresie wymiany informacji o podmiotach prowadzących działalność gospodarczą w zakresie paczkowania,
- Granicznych Lekarzy Weterynarii – w zakresie kontroli granicznej artykułów rolno-spożywczych,
- Izby Administracji Skarbowej – w zakresie współdziałania przy kontroli obrotu artykułami rolno-spożywczymi,
- Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego – w zakresie organizacji szkoleń i konferencji dotyczących rolnictwa ekologicznego,
- Okręgowe Urzędy Miar – w zakresie wymiany informacji w celu zapewnienia odpowiedniej jakości artykułów rolno-spożywczych,
- Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy – Zakład Higieny Pasz – w zakresie pozyskania informacji o metodach badania pasz dla zwierząt techniką PCR,
- Powiatowych Lekarzy Weterynarii – w zakresie nieprawidłowości podczas kontroli artykułów rolno-spożywczych,
- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – w ramach prowadzonej działalności merytorycznej laboratoriów,
- Urzędy Celne – w zakresie wymiany informacji w celu zapewnienia odpowiedniej jakości artykułów rolno-spożywczych,
- Urzędy Celno-Skarbowe – w zakresie wymiany informacji w celu zapewnienia odpowiedniej jakości artykułów rolno-spożywczych,
- Urzędy Skarbowe – w zakresie udzielenia informacji na potrzeby prowadzonych postępowań administracyjnych,
- Wojewódzkie Inspektoraty Inspekcji Handlowej – w zakresie wymiany informacji o stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowościach.

III.

FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2023 ROKU/ FUNCTIONING OF AFQI IN 2023

1. NADZÓR GŁÓWNEGO INSPEKTORA JHARS NAD REALIZACJĄ ZADAŃ/ THE CHIEF INSPECTOR SUPERVISION OF TASKS PERFORMANCE

1.1 Kontrola wewnętrzna/ Internal control

W ramach koordynacji i nadzoru nad działalnością IJHARS sprawowanego przez Głównego Inspektora, na podstawie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, prowadzone są kontrole wewnętrzne w komórkach organizacyjnych GIJHARS oraz w wojewódzkich inspektoratach JHARS. Czynności te wykonują pracownicy GIJHARS działający na podstawie upoważnień kontroli wydawanych przez Głównego Inspektora JHARS.

W 2023 roku przeprowadzono ogółem 8 wewnętrznych kontroli planowych w wojewódzkich inspektoratach JHARS, w tym:

- 6 kontroli planowych,
- 2 kontrole planowe od realizacji których odstąpiono w 2022 roku.

Wszystkie kontrole planowe przeprowadzono w trybie zdalnym.

Ponadto przeprowadzono 2 kontrole doraźne w wojewódzkich inspektoratach w: Lublinie i Rzeszowie.

Kontrole prowadzone są zarówno w trybie planowym na podstawie programów kontroli jak i doraźnym, w przypadku konieczności rozpatrzenia spraw wynikających z bieżącej działalności IJHARS.

Zakres planowej kontroli wewnętrznej obejmował następujące zagadnienia:

- tryb postępowania i prawidłowość dokumentowania pobrania próbek do badań laboratoryjnych artykułów rolno-spożywczych w ramach kontroli na rynku krajowym oraz kontroli granicznych,
- prawidłowość wprowadzania do Zintegrowanego Systemu Informatycznego /Centralnego Rejestru danych dotyczących pobranych próbek do badań laboratoryjnych.

Jednocześnie sprawdzeniem objęto:

- czas trwania poszczególnych etapów postępowania z próbką – od dnia pobrania próbek przez inspektora do dnia otrzymania przez WIJHARS Sprawozdania z badań,
- korespondencję pomiędzy WIJHARS i laboratoriami GIJHARS dotyczącą zlecenia przez pracowników WIJHARS przeprowadzenia badań próbek pobranych w trakcie kontroli.

Ponadto w WIJHARS w Lublinie i Rzeszowie przeprowadzono kontrole doraźne w zakresie trybu postępowania i prawidłowości dokumentowania czynności związanych z przeprowadzaniem kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy.

Zgodnie z zasadami kontroli wewnętrznej podczas przeprowadzania czynności kontrolnych sprawdzono wykonanie zaleceń pokontrolnych wydanych przez Głównego Inspektora JHARS w wyniku poprzedniej planowej kontroli wewnętrznej.

Kontrolowane jednostki zobowiązane zostały do pełnej realizacji zaleceń pokontrolnych zawartych w wystąpieniach pokontrolnych wydanych przez Głównego Inspektora JHARS.

Wnioski z kontroli wykorzystano do zwiększenia nadzoru nad prawidłowością dokumentowania pobrania próbek artykułów rolno-spożywczych do badań laboratoryjnych, a także do zwiększenia nadzoru nad terminowością i rzetelnością wprowadzania danych do Centralnego Rejestru.

Zwrócono również szczególną uwagę na stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia i nieprawidłowości, w celu wypracowania na przyszłość metod zapobiegających ich wystąpieniu.

1.2 Audyt wewnętrzny/ Internal audit

Audyt wewnętrzny jest działalnością obiektywną, której celem jest wspieranie kierownika jednostki w realizacji celów i zadań przez systematyczną ocenę kontroli zarządczej oraz czynności doradcze. Ocena, dotyczy w szczególności adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w jednostce. Zadania audytu w GIJHARS wykonuje pracownik zatrudniony na stanowisku audytora wewnętrznego, spełniający wymogi ustawy o finansach publicznych.

W 2023 roku audytor realizował zadania zgodnie z planem audytu PR AW-22 i PR AW-23 o charakterze zapewniająco-doradczym.

Zadania audytowe obejmowały zagadnienia dotyczące:

- przetwarzania danych osobowych (kontynuacja z 2022 roku),
- obszaru zarządzania infrastrukturą IT w GIJHARS.

Efekty przeprowadzenia zadań audytowych to: identyfikacja i analiza ryzyka ujętych w planie audytu obszarów przewidzianych do badań, zwiększenie efektywności i skuteczności kontroli zarządczej, propozycje usprawnienia procesów, a także uzyskanie informacji z zakresu RODO, organizacji i zadań IOD, ustanowionego systemu kontroli zarządczej oraz weryfikacja obszarów zarządzania infrastrukturą IT w GIJHARS, a także ocena systemu kontroli zarządczej.

1.3 Rozpatrywanie skarg, wniosków i petycji/ Complaints, requests and petitions handling

W 2023 roku do Głównego Inspektora JHARS wpłynęło łącznie 25 skarg, wniosków i petycji, przy czym 15 z nich podlegało bezpośredniemu rozpatrzeniu Głównego Inspektora, natomiast pozostałe zostały przekazane do właściwych organów.

Do Głównego Inspektora JHARS wpłynęło 19 skarg, w tym 13 skarg dotyczyło sposobu wykonywania zadań przez wojewódzkich inspektorów JHARS lub pracowników IJHARS i zostało rozpatrzonych przez Głównego Inspektora, natomiast 5 skarg przekazano do organów właściwych do ich rozpatrzenia.

Spośród skarg rozpatrzonych przez Głównego Inspektora 3 uznano za zasadne, w związku z czym podjęto odpowiednie działania naprawcze i doskonalące.

Ponadto do Głównego Inspektora wpłynęły 4 wnioski zawierające oczekiwania obywateli wobec zmian w przepisach bez wskazania konkretnych rozwiązań. Do organów właściwych przekazano 2 z nich, natomiast w 2 przypadkach poinformowano obywateli odnośnie organów posiadających inicjatywę ustawodawczą. Skierowano również 2 petycje w sprawie wprowadzenia natchmiastowego zakazu przetwarzania i wprowadzania do obrotu zmagazynowanych surowców i produktów z Ukrainy, które przekazano do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

1.4 Rozpatrywanie skarg i wniosków na podmioty kontrolowane/ Considering complaints and requests regarding controlled entities

Do organów IJHARS wpłynęły ogółem 1 224 skargi i wnioski na podmioty, w tym 133 zgłoszenia dotyczące zadań innych organów kontroli oraz 185 skarg i wniosków na podmioty wymagające przekazania wewnątrz Inspekcji – do właściwych miejscowo wojewódzkich inspektorów JHARS. W stosunku do roku poprzedniego, konsumenci zgłosili do IJHARS dwukrotnie więcej skarg i wniosków na podmioty.

Znaczący, w stosunku do lat poprzednich, wzrost liczby przekazanych do IJHARS skarg i wniosków na podmioty odnotowany w 2023 roku był między innymi efektem zmian w polityce informacyjnej IJHARS, to jest zintensyfikowania działań w zakresie komunikacji w mediach społecznościowych, a tym samym zwiększenia rozpoznawalności Inspekcji. Znaczna liczba informacji, w których konsumenci wskazywali na obecność w obrocie produktów niespełniających wymagań jakości handlowej, wynikała również ze zmian w zadaniach Inspekcji, które zaszły w ostatnich latach oraz czynników obiektywnych takich jak rosnące wymagania konsumentów dotyczące jakości żywności, trendów prozdrowotnych, rosnącej wiedzy konsumentów na temat żywności, ale również ciągłych zmian na rynku żywności wynikających z działań producentów mających na celu zwiększenie konkurencyjności wytwarzanej żywności, na przykład działań marketingowych, poszerzania asortymentu o nowe produkty.

Duża liczba przekazywanych do IJHARS skarg i wniosków na podmioty świadczy o rosnącej rozpoznawalności IJHARS i utrzymującym się zaufaniu do jej organów. Ponadto wpływ na ilość przekazywanych zgłoszeń ma również dostępność urzędu, który zgodnie z dobrą praktyką, przyjmuje, rozpatruje skargi i wnioski na podmioty otrzymywane głównie drogą elektroniczną.

W ramach posiadanych kompetencji ustawowych organy IJHARS rozpatrzyły w 2023 roku ogółem 709 skarg i wniosków na podmioty, przekazanych przez obywateli (to jest o 73,7% więcej niż w roku poprzednim). Rozpatrzone skargi i wnioski na podmioty dotyczyły kontrolowanych obszarów, w tym głównie obecności w obrocie artykułów rolno-spożywczych o niewłaściwej jakości handlowej. Znaczną liczbę skarg i wniosków na podmioty, przekazywanych do IJHARS, stanowiły informacje anonimowe, które wykorzystano w bieżącej działalności kontrolnej IJHARS. W 2023 roku wpłynęło 197 zgłoszeń od obywateli, na które nie było możliwości udzielenia odpowiedzi z uwagi na brak, błędne lub fikcyjne dane zgłaszającego.

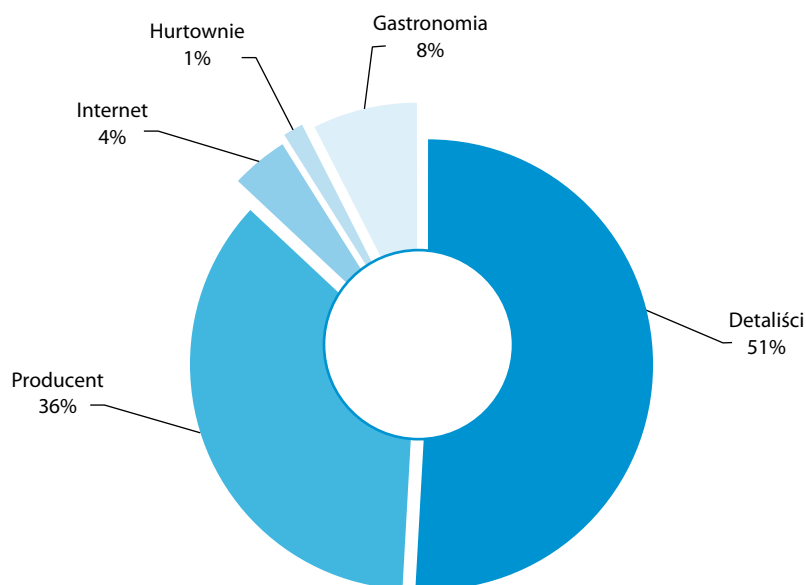
Konsumenci dostrzegali niewłaściwą jakość handlową artykułów rolno-spożywczych przede wszystkim w trakcie zakupów żywności do gospodarstwa domowego, o czym świadczy fakt, że podmioty wskazywane w skargach i wnioskach to głównie sklepy detaliczne (51,0% zgłoszeń), w tym przede wszystkim sklepy sieci handlowych. Drugą dużą grupę zgłoszeń stanowiły skargi ze wskazaniem konkretnych producentów (36,0% zgłoszeń). Konsumenci dostrzegali również problem jakości handlowej potraw i produktów dostępnych w lokalach gastronomicznych (8,0% zgłoszeń).

Z roku na rok rośnie liczba skarg i wniosków na podmioty prowadzące sprzedaż artykułów rolno-spożywczych w Internecie: sklepy internetowe z żywnością, platformy zakupowe Allegro i OLX (4,0% zgłoszeń). Niewielka liczba zgłoszeń dotyczyła również rynku hurtowego (1,0% zgłoszeń).

Rysunek 8: Procentowy udział ogniw obrotu żywnością w skargach i wnioskach na podmioty zgłaszanych przez konsumentów/

Graph 8: Percentage of food trade links in complaints and applications against entities submitted by consumers

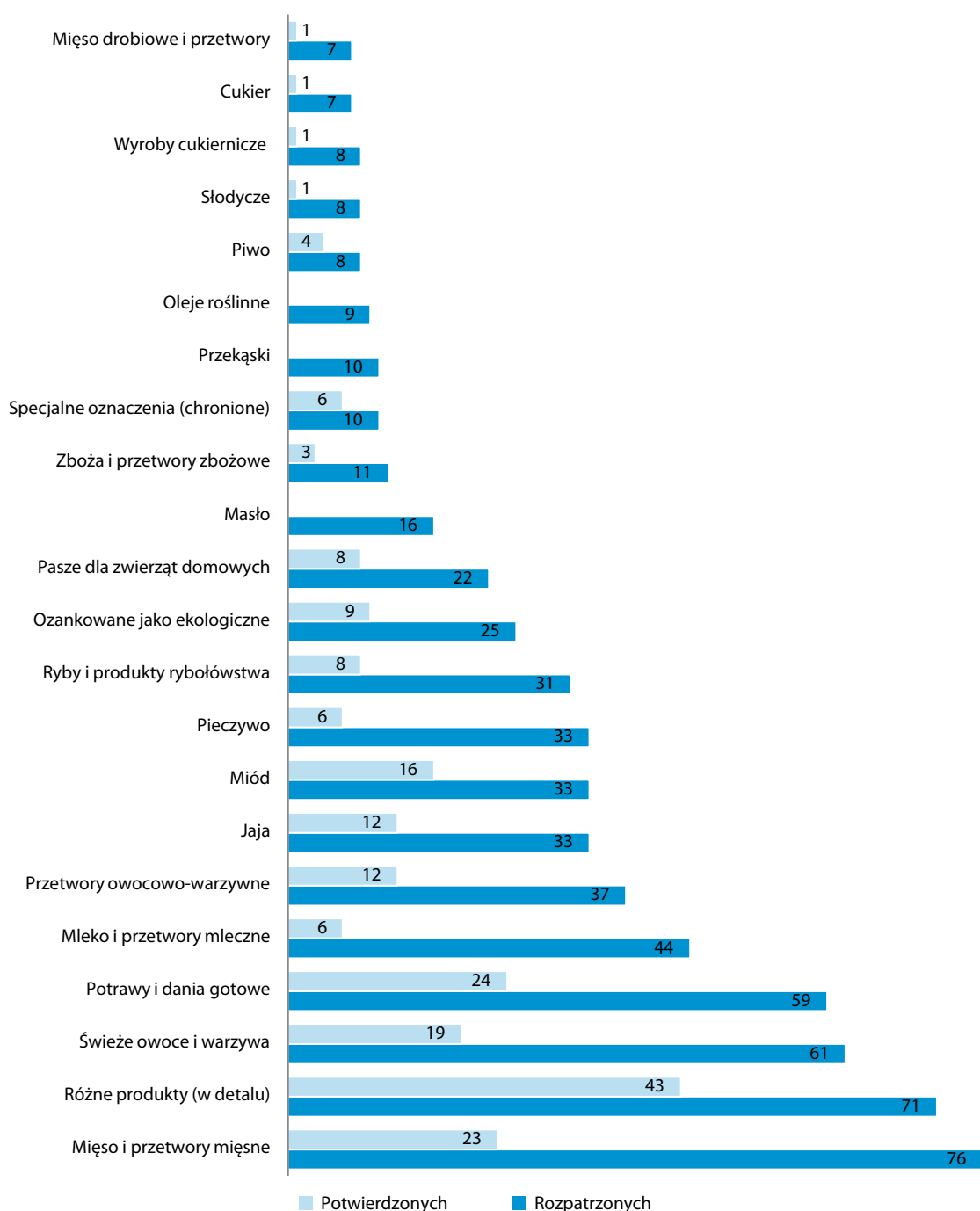
Skargi i wnioski na podmioty rozpatrzone przez organy IJHARS w 2023 roku dotyczyły:

- jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych – 686 zgłoszeń, w tym:
  - jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych kwestionowanej na etapie: obrotu detalicznego i hurtowego (343), produkcji (242), obrotu żywnością w gastronomii (47), sprzedaży żywności w Internecie (21),
  - jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wprowadzanych do obrotu jako produkty ekologiczne (23),
  - jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wprowadzanych do obrotu jako produkty posiadające chronioną nazwę pochodzenia (10),
- niewłaściwej jakości handlowej pasz dla zwierząt domowych – 22 zgłoszenia,
- zastrzeżeń w odniesieniu do materiałów do kontaktu z żywnością – 1 zgłoszenie.

Zastrzeżenia do jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych najczęściej dotyczyły takich grup towarowych jak: mięso i przetwory mięsne (10,7%), różne produkty w obrocie detalicznym (10,0%), świeże owoce i warzywa (8,6%), potrawy i dania gotowe (8,3%), mleko i przetwory mleczne (6,2%), przetwory owocowo-warzywne (5,2%), jaja, miód, pieczywo (po 4,7%).

Odnotowano również znaczną liczbę skarg i wniosków na podmioty, które znakowały swoje produkty w sposób sugerujący szczególne właściwości, to jest ekologiczne pochodzenie (25 skarg na podmiot, w tym 9 potwierdzonych) lub posiadanie chronionego oznaczenia (10 skarg na podmiot, w tym 6 potwierdzonych). Konsumenty zgłaszali również zastrzeżenia do oznakowania pasz dla zwierząt domowych dostępnych w obrocie detalicznym, w tym sprzedawanych w Internecie (łącznie 22 skargi na podmiot, w tym 8 potwierdzonych).

Rysunek 9: Liczba skarg i wniosków na podmioty wg wybranych grup towarowych/**Graph 9: Number of complaints and applications against entities by selected product groups**

W wyniku kontroli przeprowadzonych przez wojewódzkich inspektorów JHARS, nieprawidłowości dotyczące skontrolowanych artykułów rolno-spożywczych, w tym pasz dla zwierząt domowych, potwierdzono w 230 przypadkach, to jest 32,4% rozpatrzonych skarg i wniosków na podmioty.

2. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO-EDUKACYJNA/ INFORMATION, COMMUNICATION AND EDUCATION

Prowadzenie przejrzystej, skutecznej i długofalowej polityki informacyjnej jest ważnym elementem codziennej działalności IJHARS. Inspekcja realizuje działania informacyjno-edukacyjne dla różnych grup odbiorców. Działania skierowane są zarówno do producentów i przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego, jak i konsumentów. Rozpowszechnianie informacji jest wielopłaszczyznowe i odbywa się przede wszystkim poprzez bezpośrednią współpracę z mediami, instytucjami i podmiotami współpracującymi, a także poprzez działalność wydawniczą, komunikację na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych.

Działalność edukacyjną w 2023 roku realizowano zarówno poprzez udział ekspertów IJHARS w branżowych konferencjach, targach i seminariach w Polsce i zagranicą, jak również poprzez udział w lokalnych piknikach edukacyjnych oraz prowadzenie pilotażowego programu edukacyjnego skierowanego do młodych konsumentów na temat prawidłowego czytania etykiet.

2.1 Zmiany struktury organizacyjnej GIJHARS i nowa polityka informacyjna IJHARS/ Changes to the organisational structure of the Office and new AFQI information policy

Instytucja z okazji 20-lecia istnienia otworzyła nowy rozdział w zakresie budowania komunikacji z otoczeniem zewnętrznym.

Rok 2023 przyniósł zmiany w tworzeniu i realizacji dotychczasowej polityki informacyjnej Urzędu. Z dniem 1 kwietnia 2023 roku nastąpiła zmiana organizacyjna wprowadzona nowym Statutem GIJHARS. W strukturze organizacyjnej utworzono Biuro Strategii i Kontroli Wewnętrznej, w którego składzie znalazł się Zespół do spraw Komunikacji i Informacji, który przejął i rozwija działania z zakresu zewnętrznej i wewnętrznej komunikacji Urzędu. Przygotowano Strategię komunikacji dla Inspekcji, zarówno na poziomie zewnętrznym jak i wewnętrznym Instytucji. Dokument określa działania promocyjne, wizerunkowe i komunikacyjne, jakie prowadzi IJHARS na poziomie wojewódzkim i centralnym. Wskazano w nim cele komunikacyjne na ostatni kwartał 2023 roku i wyznaczono działania na następny rok. Przyjęta i wprowadzona do realizacji Strategia komunikacji IJHARS omawia całościową koncepcję podejmowanych działań informacyjnych, dzięki którym Inspekcja zaczyna być bardziej widoczna w przestrzeni medialnej i postrzegana jest jako podmiot mówiący „jednym głosem”.

W ramach realizacji przyjętych w Strategii wytycznych, w 2023 roku powołano do życia ogólnopolski Zespół Komunikacji IJHARS, w którego skład wchodzi przedstawiciele Zespołu Komunikacji GIJHARS oraz przedstawiciele 16 WIJHARS. Cykliczne spotkania Zespołu pozwalają sprawnie realizować zadania w ramach określonych i przyjętych celów komunikacyjnych.

2.2 Jubileusz 20-lecia powstania Inspekcji/ Celebration of the 20th anniversary of the Inspection

W roku 2023 IJHARS obchodziła 20. rocznicę istnienia.

Obchody 20-lecia inaugurowała uroczystość, zorganizowana 15 czerwca 2023 roku w Narodowym Instytucie Kultury i Dziedzictwa Wsi w Warszawie, z udziałem przedstawicieli władz państwowych, innych inspekcji, uczelni, współpracujących z IJHARS stowarzyszeń i organizacji branżowych oraz pracowników IJHARS.

Późniejsze obchody jubileuszu Inspekcji były organizowane także przez Wojewódzkich Inspektorów w:

- Opolu – 20 czerwca – uroczystość z udziałem WIJHARS z: Katowic, Krakowa, Łodzi, Opola, Wrocławia,
- Warszawie – 14 września – uroczysta gala w siedzibie MRiRW w Warszawie,
- Bydgoszczy – 21 września – jubileuszowa konferencja pod tytułem „Liczy się jakość” z udziałem WIJHARS z: Bydgoszczy, Gdańska, Olsztyna,
- Łagowie – 22 września – okolicznościowa konferencja pod tytułem „Lubuskie specjały” zorganizowana przez Lubuskiego oraz Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora JHARS z udziałem WIJHARS z: Katowic, Lublina, Łodzi, Olsztyna, Opola, Poznania, Warszawy, Wrocławia,
- Lublinie – 28 września – okolicznościowa konferencja pod tytułem „Lubelskie smaki” z udziałem WIJHARS z: Kielc, Łodzi, Rzeszowa, Warszawy, Zielonej Góry.

W trakcie uroczystości wręczono odznaczenia państwowe i resortowe zasłużonym pracownikom Inspekcji. Spotkaniom towarzyszyły okolicznościowe briefingi z udziałem mediów (w: Bydgoszczy, Lublinie, Warszawie), okolicznościowe publikacje na stronach internetowych GIJHARS i WIJHARS oraz w mediach społecznościowych (FB, X, LinkedIn).

2.3 Źródła informacji o działalności IJHARS/ Sources of information about activities of AFQI

Podstawowym kanałem komunikacji IJHARS w przestrzeni wirtualnej są strony internetowe GIJHARS i 16 WIJHARS. Z początkiem roku 2023 uruchomiono także kolejne kanały komunikacji w mediach społecznościowych: Facebook, X, LinkedIn, YouTube. Powyższe uzupełniała bezpośrednia współpraca z mediami prowadzona przez Zespół Komunikacji i Informacji w GIJHARS.

Strona internetowa IJHARS/ Website of AFQI

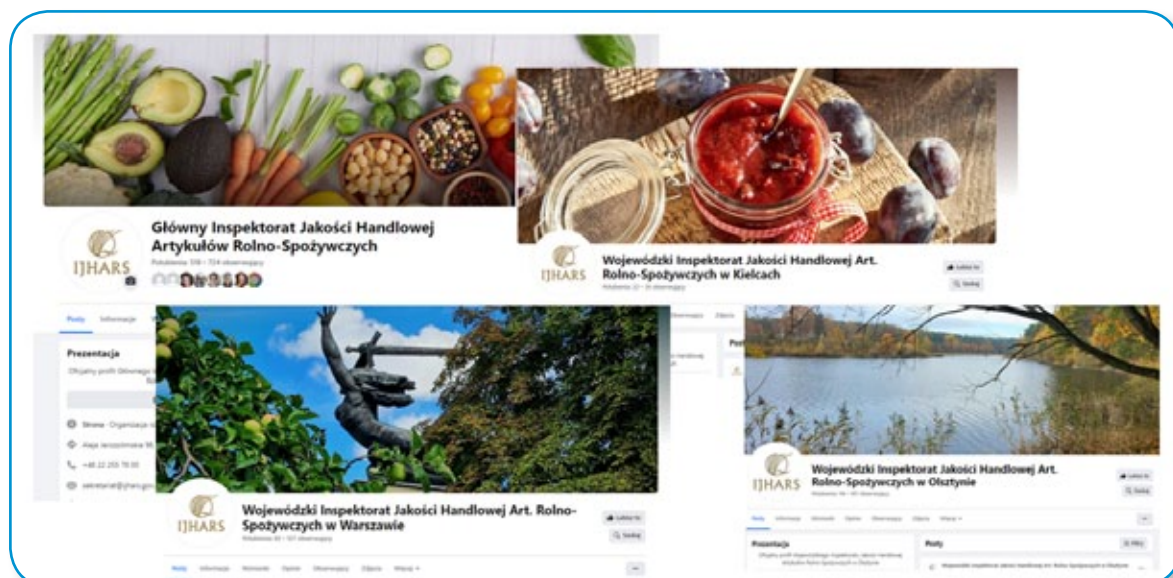
Podstawowym źródłem informacji o działaniach IJHARS jest strona internetowa www.gov.pl/web/ijhars. Oprócz strony internetowej GIJHARS funkcjonują strony internetowe 16 wojewódzkich inspektoratów.

Zgodnie z przyjętą Strategią komunikacji jednym z celów strategicznych jest budowa rozpoznawalności marki IJHARS poprzez ujednoczenie kanałów komunikacyjnych. W związku z tym od jesieni 2023 roku trwa przenoszenie wszystkich 16 stron WIJHARS na państwowy portal gov.pl. Na koniec grudnia 2023 roku na rządowej platformie gov.pl funkcjonowała www.gijhars.gov.pl i 8 www.wijhars.gov.pl.

Publikowane na stronach IJHARS informacje dotyczyły

- bieżących działań Inspekcji, w tym wyników kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych
- certyfikowanych produktów regionalnych i tradycyjnych
- obowiązujących aktów prawnych
- wzorów formularzy i wniosków
- współpracy z innymi podmiotami i organizacjami, w tym współpracy międzynarodowej
- wydarzeń okolicznościowych, na przykład publikacji w ramach promocji KKŻ FAO/WHO i Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO, w związku z obchodami jubileuszu 60-lecia KKŻ FAO/WHO

Strona internetowa GIJHARS zawiera odnośniki do innych kanałów komunikacji (media społecznościowe: FB, X, LinkedIn, YouTube).

Media społecznościowe/ Social media

Zgodnie z nową polityką informacyjną w 2023 roku IJHARS uruchomił nowe kanały komunikacyjne. Założone na początku roku konta GIJHARS na FB, X i LinkedIn są sukcesywnie rozwijane. Podobnie kanał YouTube, na którym zamieszczane były pierwsze treści filmowe. Do końca roku 2023 roku wszystkie 16 WIJHARS założyło indywidualne profile na platformie Facebook i sukcesywnie zwiększało swoje zasięgi.

Oficjalne kanały mediów społecznościowych IJHARS (Facebook, X, LinkedIn) w pierwszym roku działalności, odnotowywały jeszcze relatywnie niewielkie zasięgi organiczne – w sensie ilościowym, jednak pod względem jakościowym ich dotarcie dało powody do satysfakcji, bowiem wśród obserwujących strony/profile IJHARS w mediach społecznościowych lub też udostępniających publikowane na nich treści znalazło się wielu przedstawicieli istotnych interesariuszy Inspekcji, takich jak: MRiRW, urzędy wojewódzkie i centralne, uczelnie wyższe, media, jednostki certyfikujące, organizacje branżowe, ODR-y, inne inspekcje, firmy z branży rolno-spożywczej. W kolejnych latach, wraz z rozwojem działań w tym obszarze, można się zatem spodziewać istotnego wzrostu zasięgu tych kanałów.

Publikowane w mediach społecznościowych informacje dotyczyły

- działalności ustawowej IJHARS, w tym wyników kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych
- ciekawostek na temat produktów spożywczych, obchodzonych świąt nietypowych, dni okolicznościowych
- prowadzonych rekrutacji do poszczególnych komórek organizacyjnych GIJHARS
- obchodów jubileuszu 60-lecia KKŻ FAO/WHO-seria 60 postów

Dodatkowo na stronie Wikipedii została zaktualizowana i uzupełniona polska wersja językowa treści pod hasłem „Codex Alimentarius”. Powyższy serwis internetowy jest jednym z popularniejszych źródeł informacji dla społeczności sieciowej. GIJHARS zapewnia rzetelność prezentowanych tam treści związanych z Kodeksem Żywnościowym.

Współpraca z mediami/ Cooperation with the media

Priorytetem współpracy jest bieżące informowanie mediów na temat działalności IJHARS oraz przekazywanie informacji dotyczących przeprowadzanych kontroli artykułów rolno-spożywczych.

Informacje przekazywano między innymi poprzez:

- organizację spotkań prasowych, w tym śniadań i briefingów,
- wywiady z przedstawicielami IJHARS – Kierownictwem i ekspertami z biur merytorycznych,
- komentarze i opinie przygotowane przez przedstawicieli IJHARS.

Główne tematy poruszane w mediach:

- jakość handlowa (w tym prezentacje wyników kontroli planowych i doraźnych przeprowadzanych przez IJHARS):
  - polskiej żywności,
  - produktów ekologicznych,

- mięsa i jego przetworów,
- świeżych owoców i warzyw,
- żywności w obrocie detalicznym,
- serów,
- piwa,
- zmiany w przepisach,
- produkcja ekologiczna,
- analiza wyroków sądu,
- znakowanie żywności,
- fałszowanie żywności,
- produkty tradycyjne i regionalne,
- paszportyzacja polskiej żywności,
- zboże z Ukrainy,
- Polska Wódka,
- uprawy chmielu,
- klasyfikacja tusz wołowych,
- pasze dla zwierząt,
- pomoc dla producentów jabłek, malin i truskawek.

Działania realizowane przez Inspekcję

- 119 opublikowanych materiałów informacyjnych na stronie www.gov.pl/web/ijhars,
- 2 śniadania prasowe – polskie tłumaczenie najnowszej wersji systemu HACCAP, publikacja o stanie rolnictwa ekologicznego w Polsce w latach 2021-2022,
- briefing prasowy w Warszawie z okazji Jubileuszu 20-lecia IJHARS z udziałem MRiRW,
- briefing prasowy w Tarnowie z okazji uruchomienia lokalnego oddziału WIJHARS w Krakowie,
- 2 briefingi prasowe – współorganizacja z MRiRW, kontrole warzyw i owoców z ITD,
- wypowiedzi radiowe, nagrania telewizyjne i wywiady na temat wyników kontroli artykułów rolno-spożywczych, świadomych wyborów konsumenckich na bieżąco prezentowanych opinii publicznej (Polsat, Radio Plus, Polskie Radio Olsztyn, Radio RMF, Teleexpress TVP1, TVN, TVN24, TVP3 Bydgoszcz, TVP3 Olsztyn).

W 2023 roku Główny Inspektor JHARS objął patronatem

- IX edycję Ogólnopolskiego Konkursu Pszczelarz Roku
- FoodFakty Summit 2023, w ramach obchodów Światowego Dnia Żywności
- FoodFakty Safety Week, w ramach obchodów Światowego Dnia Bezpieczeństwa Żywności FAO/WHO
- 2 kongresy: „Produkty regionalne wczoraj, dziś i w przyszłości” oraz „Rolnictwo ekologiczne – perspektywy rozwoju”
- XXX Krajowe Dni Ziemniaka – Potato Poland 2023

2.4 Monitoring mediów/ Media Monitoring

W 2023 roku Inspekcja odnotowała istotny wzrost obecności w ogólnopolskiej przestrzeni medialnej. Przyczyniły się do tego:

- bieżąca współpraca z dziennikarzami mediów ogólnoinformacyjnych i branżowych,
- zwiększenie liczby publikacji na stronie internetowej GIJHARS,
- rozwój kanałów komunikacji w mediach społecznościowych – Facebook, X, LinkedIn, YouTube.

Potwierdzają to wyniki monitoringu mediów, prowadzonego przez wyspecjalizowaną firmę NEWSPOINT.

IJHARS w mediach

- 3,9 tys. publikacji, materiałów, postów, wzmianek lub cytowań
- zasięg ponad 140 mln osób
- ekwiwalent reklamowy przekraczający 19 mln zł

Największy udział w ogólnej liczbie publikacji miały w 2023 roku portale internetowe (83,5%).

2.5 Wydawnictwa i publikacje AFQI publications

Biuletyn „Wiedza i Jakość”/ „The Knowledge and Quality” Bulletin

Biuletyn informacyjny „Wiedza i Jakość” wydawany jest od 2005 roku. Głównym celem tej publikacji jest szeroko pojęte informowanie środowisk sektora rolno-spożywczego o aktualnych, a także systematycznych działaniach Inspekcji.

W 2023 roku ukazały się 4 numery biuletynu, przedstawiające 48 artykułów, autorstwa pracowników komórek organizacyjnych IJHARS, dotyczących różnych aspektów działalności Inspekcji. Biuletyny udostępniono na stronie internetowej GIJHARS, aktywnie promowano w mediach społecznościowych IJHARS oraz przekazano elektronicznie do szerokiego grona odbiorców – zarówno indywidualnych, jak i instytucjonalnych, w tym do: MRiRW, KOWR, CDR, PIORIN, GIS, GIW, ARiMR, GUS, IERiGŻ, SGGW, PIWET, IUNG, IBPRS, PCA, KPRM, ITD, NIZP-PZH. Z okazji jubileuszu 20-lecia IJHARS, szata graficzna oraz formuła redakcyjna biuletynu zostały unowocześnione i rozszerzone, dzięki zakupowi dostępu do profesjonalnego banku zdjęć.

firmowe/

Sprawozdanie roczne z działalności IJHARS/ Annual Report of activities of the Agricultural and Food Quality Inspection (AFQI)

Sprawozdanie Roczne z działalności IJHARS jest regularnie publikowane od 2003 roku, prezentując w sposób szczegółowy działania, jakie podjęła IJHARS w określonym czasie. Publikacja z 2024 roku stanowi podsumowanie realizacji zadań ustawowych poprzez zamieszczanie informacji o wynikach pracy Inspekcji w 2023 roku. Mając na względzie interes społeczny oraz zasadę jawności i przejrzystości działania organów władzy publicznej, treść.

Sprawozdania Roczne z działalności IJHARS jest rozpowszechniana od 2006 roku za pośrednictwem strony internetowej IJHARS.

Polskie tłumaczenie najnowszej, międzynarodowej edycji „Ogólnych zasad higieny żywności” z rozdziałem obejmującym system HACCP/ Polish translation of the latest edition of the international “General Principles of Food Hygiene” with a chapter covering the HACCP system

Wychodząc naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom przedsiębiorców z branży spożywczej, gastronomicznej i handlowej, Inspekcja przygotowała polskie tłumaczenie najnowszej, międzynarodowej edycji „Ogólnych zasad higieny żywności” z rozdziałem obejmującym system HACCP. Wszyscy zainteresowani mogą znaleźć i bezpłatnie pobrać polską wersję tego dokumentu na stronie internetowej IJHARS.

Raport o Stanie Rolnictwa Ekologicznego w latach 2021-2022/ Report on the State of Organic Agriculture in 2021-2022

Po raz jedenasty Inspekcja opublikowała raport przedstawiający podstawy prawne, system kontroli, strukturę, skalę oraz dynamikę rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce.

Przewodnik o znakowaniu miodu/ Honey marking guide

Opracowany przez WIJHARS w Opolu przewodnik w formie wskazówek (stan na listopad 2023 roku) wyjaśnia i ułatwia interpretację treści przepisów regulujących zasady znakowania miodu.

Znakowanie miodu – przewodnik

Więcej na stronie:

<https://www.gov.pl/web/wijhars-opole/znakowanie-miodu--przewodnik>

Poradniki dla konsumenta/ Guide for consumer

Wychodząc naprzeciw potrzeb konsumentów opracowano broszurki informacyjne, mające na celu zwrócenie uwagi konsumentów na najważniejsze aspekty jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych:

- „Jak wybierać produkty spożywcze spełniające nasze oczekiwania? Produkty, po które sięgamy przed świętami wielkanocnymi.”
- „Słodki przerywnik wakacyjnych wędrówek.”

- „Wrzuc coś na ruszt! – jak wybierać produkty spożywcze na grilla?”
- „Jaki wybierać produkty spożywcze spełniające nasze oczekiwania? Catering Świąteczny.”

Główne publikacje IJHARS

Więcej na stronie:

<https://www.gov.pl/web/ijhars/opracowania-i-publikacje2>

2.6 Działalność edukacyjna/ Educational activities

Ważnym elementem pozakontrolnym z zakresu działalności IJHARS jest propagowanie wiedzy dotyczącej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz prowadzenie rzetelnej polityki informacyjnej, kierowanej zarówno do konsumentów, jak i przedstawicieli branż, stowarzyszeń oraz producentów i przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego. Celem działań informacyjnych, promocyjnych i edukacyjnych jest wzmocnienie pozytywnego wizerunku Inspekcji (budowanie długotrwałych relacji z mediami, inicjowanie spotkań z mediami, uczestniczenie w spotkaniach branżowych i naukowych), edukowanie producentów oraz konsumentów.

Przykładowe inicjatywy podjęte przez IJHARS

- pilotażowe lekcje w szkołach podstawowych na temat czytania etykiet „Etykieta żywności źródłem mądrości”
- lekcje w szkołach ponadpodstawowych na temat jakości handlowej żywności
- wykłady dla Uniwersytetu III wieku „Co warto wiedzieć o produktach i jak czytać etykiety?”
- praktyki i staże zawodowe dla studentów
- pikniki edukacyjne, stoiska tematyczne na targach branżowych
- udział w konferencjach, sympozjach branżowych, lokalnych jarmarkach okolicznościowych, piknikach i spotkaniach lokalnych społeczności

Jednym z ważniejszych działań w 2023 roku było rozpoczęcie pilotażowego programu edukacyjnego dla szkół podstawowych. Opracowano scenariusz i materiały edukacyjne do lekcji pokazowej dla uczniów klas siódmych i ósmych w zakresie czytania etykiet produktów żywnościowych

pod nazwą „Etykieta żywności źródłem mądrości”. Pokazowe lekcje odbyły się w szkołach w województwie mazowieckim, świętokrzyskim i małopolskim.

Główne publikacje IJHARS

Więcej na stronie:

<https://www.facebook.com/share/p/YbpGPeZUud1YF7cL/>

2.7 Konkurs Maskotka IJHARS/ Competition for AFQI mascot

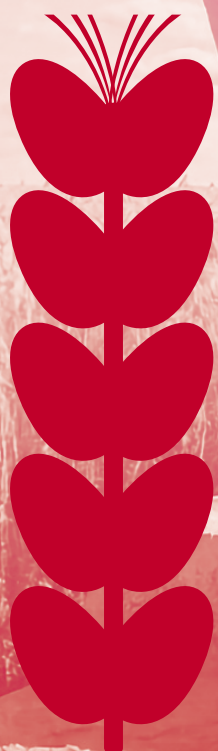
W sierpniu 2023 roku został zorganizowany ogólnopolski Konkurs „MASKOTKA IJHARS” dla pracowników IJHARS i ich rodzin. Celem konkursu był wybór pomysłu na maskotkę zwiększającą rozpoznawalność i budującą pozytywny wizerunek IJHARS. Wyłoniony w konkursie zwycięski pomysł – **KŁOS ZŁOTOWŁOS** będzie wykorzystywany do promocji działalności IJHARS, zarówno w formie fizycznej (maskotka), jak i graficznej.

IV.

**KIERUNKI DZIAŁANIA
IJHARS W 2024 ROKU/
COURSE OF ACTIONS
FOR 2024**

Rok 2024 jest kolejnym w działalności IJHARS, która w ramach urzędowej kontroli żywności w Polsce, w profesjonalny i bezstronny realizuje ustawowe zadania, chroni interesy konsumentów i producentów oraz zapobiega nieuczciwym praktykom rynkowym.

Główne kierunki działań w zakresie realizacji ustawowych zadań IJHARS

- realizacja zadań kontrolnych ujętych w Rocznym ramowym planie kontroli
- realizacja pozaplanowych zadań kontrolnych
- wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym oraz nadzoru nad produkcją ekologiczną
- wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS
- aktywność IJHARS na forum międzynarodowym
- działalność laboratoryjna GIJHARS

Realizacja zadań kontrolnych wskazanych w Rocznym ramowym planie kontroli/ Implementation of control activities indicated in the Annual Framework Control Plan

Roczny ramowy plan kontroli na 2024 roku, wyznacza kierunki działań kontrolnych IJHARS wynikające z ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz również z innych przepisów i ustaw, w których określone są kompetencje IJHARS.

Tematy kontroli planowych ustalono na podstawie analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa. Działania kontrole będą ukierunkowane na wykrywanie nieprawidłowości w zakresie jakości handlowej, zafałszowań i oszustw. Będą obejmowały wszystkie aspekty jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (cechy organoleptyczne, parametry fizykochemiczne i oznakowanie) albo wybrane elementy jak na przykład oznakowanie. Kontrole będą prowadzone na różnych etapach łańcucha żywnościowego u producentów, w sklepach, w placówkach gastronomicznych – w zależności od rodzaju wytypowanych do kontroli asortymentów.

Kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w zależności od etapu kontroli będą uwzględniały również:

- produkty oznaczone znakiem jakości „Poznaj Dobrą Żywność”,
- wyroby oferowane do sprzedaży luzem, pod kątem sprawdzenia czy posiadają oznakowanie na opakowaniu zbiorczym lub w towarzyszącej dokumentacji pozwalające na identyfikację partii i właściwe oznakowanie towaru na etapie sprzedaży detalicznej,
- kontrole znakowania artykułów rolno-spożywczych z uwzględnieniem prawidłowości podawania zarówno informacji obowiązkowych (w tym pochodzenia świeżych owoców i warzyw w handlu detalicznym), jak i dobrowolnych odnoszących się do sposobu produkcji lub dodatkowej deklaracji „Produkt polski” czy wolne od GMO,
- sprawdzenie czy oznakowanie wyrobów konwencjonalnych nie sugeruje, że są to produkty ekologiczne lub posiadające oznaczenia ChNP, ChOG lub GTS.

IJHARS będzie wykonywała także inne zadania, których obowiązek realizacji wynika z przepisów określających jej kompetencje, dotyczące między innymi: certyfikacji chmielu i produktów chmielowych, klasyfikacji EUROP, nadzoru nad jednostkami certyfikującymi (rolnictwo ekologiczne oraz produkty posiadające ChNP, ChOG lub GTS), nadzoru nad wykonywaniem czynności przez rzeczoznawców (ustalanie klas jakości świeżych owoców i warzyw, pobieranie próbek różnych artykułów rolno-spożywczych), prawidłowości raportowanych cen z rynku wołowiny, wieprzowiny, drobiu, jaj i zbóż.

Działania kontrolne w 2024 roku będą obejmowały również:

- kontrole importowanych artykułów rolno-spożywczych, których wykaz określony został w rozporządzeniu MRiRW w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej oraz kontrole importowanych i eksportowanych świeżych owoców i warzyw, dla których określone zostały normy handlowe UE,
- nadzór nad prawidłowym wprowadzaniem do obrotu i znakowaniem materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- czynności podejmowane na wniosek przedsiębiorców, między innymi certyfikację wina lub moszczu winogronowego z określonego rocznika i/lub wina lub moszczu winogronowego z określonej odmiany winorośli czy ocenę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Realizacja pozaplanowych zadań kontrolnych Inspekcji/ Implementation of ad hoc control tasks

Poza kontrolami planowymi, IJHARS na bieżąco będzie realizowała kontrole doraźne w zakresie podejrzenia wystąpienia niezgodności, informacji otrzymanych z innych inspekcji i instytucji oraz skarg/wniosków na podmioty.

W ramach realizacji pozaplanowych zadań kontrolnych IJHARS będzie podtrzymywać współpracę z Komisją Europejską oraz innymi Państwami Członkowskimi w zakresie powiadomień wymienianych za pomocą systemu iRASFF natomiast na szczeblu krajowym z organami urzędowej kontroli w Polsce oraz z organami ścigania w zakresie wykrywania i zwalczania oszustw żywnościowych.

Organy IJHARS będą kontynuowały zaangażowanie w prace legislacyjne celem zdefiniowania pojęcia oszustwa żywnościowego oraz innych koniecznych dla zwiększenia efektywności działań kontrolnych IJHARS.

Wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym i nadzoru na produkcją ekologiczną/ Strengthening control system of certification bodies in organic farming and supervision of the organic production

W 2024 roku, działania IJHARS w zakresie rolnictwa ekologicznego, będą skierowane na odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego, aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie systemu kontroli rolnictwa ekologicznego. W ramach nadzoru szczególnie istotne będzie eliminowanie nieuczciwych praktyk produkcyjnych i handlowych, które negatywnie wpływają na wizerunek polskich produktów ekologicznych.

W 2024 roku IJHARS zakłada prowadzenie intensywnych działań w zakresie:

- ochrony oznaczeń ekologicznych poprzez eliminowanie znakowania produktów nie-ekologicznych terminami takimi jak „eko”, „bio”, sugerującymi ekologiczną metodę produkcji,
- nadzoru nad jednostkami certyfikującymi poprzez audyty i kontrole sprawdzające u producentów ekologicznych.

Wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS/**Strengthening of protection for products with names registered as PDO, PGI and TSG**

W 2024 roku działania IJHARS w zakresie systemu ChNP, ChOG, GTS będą ukierunkowane szczególnie na eliminowanie nieuczciwych praktyk produkcyjnych i handlowych, które negatywnie wpływają na wizerunek produktów posiadających zarejestrowane nazwy.

Zostaną zakończone prace nad nowym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie znaczeń geograficznych oraz gwarantowanych tradycyjnych specjalności produktów rolnych i środków spożywczych, win lub napojów spirytusowych. IJHARS będzie prowadził prace mające na celu dostosowanie zadań do zmian wynikających z przepisów.

Kontynuacja aktywności na forum międzynarodowym/**Continuation of activities on the international forum**

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) Nr 178/2023²⁷ państwa członkowskie uczestniczą w opracowywaniu międzynarodowych norm technicznych w dziedzinie żywności i pasz oraz norm sanitarnych i fitosanitarnych. Utrzymanie wysokiej aktywności przedstawicieli Polski, w tym pracowników GIJHARS, na forach organizacji międzynarodowych to stały element działalności GIJHARS. Dzięki temu Polska uczestniczy w kształtowaniu międzynarodowych wymagań w zakresie jakości i bezpieczeństwa żywności oraz uczciwych praktyk w handlu żywnością. GIJHARS śledzi i popularyzuje wiedzę o nowych technologiach oraz światowych trendach stanowiących wyzwanie dla bezpieczeństwa i jakości żywności w celu – między innymi – edukowania przedsiębiorców, konsumentów oraz ukierunkowania urzędowych kontroli na obszary wrażliwe.

²⁷ Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności, DZ.U. L 031, 01/02/2002

Aktywność IJHARS na forum międzynarodowym:

- utrzymanie wysokiej aktywności przedstawicieli Polski, w tym pracowników GIJHARS, na forach organizacji międzynarodowych działających w sferze standaryzacji wymagań dla artykułów rolno-spożywczych oraz uczciwych praktyk w handlu żywnością zarówno na poziomie UE, jak i globalnym,
- zapewnienie udziału w spotkaniach Komitetów KKŻ FAO/WHO, Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych – Kodeks Żywnościowy, Grupy Roboczej EKG/ONZ do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych oraz w innych spotkaniach na szczeblu międzynarodowym związanych z zakresem kompetencji IJHARS, w tym zapewnienie wartości merytorycznej komentarzy Polski, przygotowywanych w ramach opiniowania projektów norm organizacji międzynarodowych w celu zwiększenia ich skuteczności,
- podnoszenie świadomości na temat znaczenia przyjmowania przez KKŻ FAO/WHO światowych norm dla produktów rolno-spożywczych; kontynuacja rozpowszechniania informacji na temat KKŻ FAO/WHO i jej prac w tym stała współpraca z mediami branżowymi w zakresie publikacji artykułów na temat KKŻ FAO/WHO oraz innymi partnerami.

Rok 2024 będzie okresem przygotowań do przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej oraz do sprawowania funkcji Prezydencji w zakresie kompetencji GIJHARS jako instytucji wiodącej dla Grupy Roboczej Rady UE do spraw Międzynarodowych Kwestii Żywnościowych i Rolnych (F.22) – Kodeks Żywnościowy, EKG/ONZ w zakresie norm jakościowych dla produktów rolnych oraz OECD w zakresie Systemu stosowania międzynarodowych norm na owoce i warzywa.

Działalność laboratoryjna GIJHARS/ Activites of AFQI laboratories

Priorytety działalności laboratoriów GIJHARS w 2024 roku:

- realizacja wytycznych procedury w zakresie koordynacji działalności laboratoriów,
- przygotowanie i przeprowadzenie Centralnego Przeglądu Zarządzania dla laboratoriów GIJHARS,
- uczestnictwo w laboratoryjnych przeglądach zarządzania oraz ocenach PCA w laboratoriach GIJHARS,
- weryfikacja i doskonalenie ujednoliconej dokumentacji systemu zarządzania w laboratoriach GIJHARS zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17025,
- prowadzenie działań koordynacyjnych w zakresie uwspólniania możliwości analitycznych laboratoriów GIJHARS,
- wypracowywanie wspólnych stanowisk w zakresie zagadnień analitycznych/ merytorycznych dotyczących działalności laboratoriów GIJHARS,
- działania w obszarze zakupów inwestycyjnych finansowanych ze środków KPO,
- zainicjowanie procesu zmian przepisów prawa w odniesieniu do zakresu referencyjności laboratoriów GIJHARS, cennika opłat za czynności urzędowe oraz możliwości stosowania odstępstw od obowiązku wykonywania badań metodami akredytowanymi,
- aktywizacja działań laboratoriów w obszarze strategii komunikacji GIJHARS,
- udział w pracach grup roboczych i zespołów projektowych,
- realizacja zadań wynikających ze współpracy z KOWR i ARiMR.

Cele IJHARS na rok 2024/ AFQI targets for 2024

Najwyższe Kierownictwo IJHARS zdefiniowano na rok 2024 pięć celów, to jest:

1. Doskonalenie działań w zakresie kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

Poprzez skupienie się na doskonaleniu działań, lepszej współpracy i wymiany informacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi, organami Inspekcji i innymi instytucjami, w celu podniesienia poziomu realizacji podstawowych zadań instytucji.

2. Wdrożenie opracowanych procedur zarządzania projektami

Poprzez wdrożenie zarządzania projektami zgodnie z opracowaną metodologią w tym między innymi nabór zgłaszanych przez pracowników Inspekcji inicjatyw projektowych, prowadzenie szkoleń dla pracowników z zakresu metodologii zarządzania projektami, wdrożenie narzędzi informatycznych do wspierania zarządzania projektami, monitorowanie i ewaluację wdrożonego systemu zarządzania projektami, w celu zwiększenia satysfakcji z pracy, umożliwienia rozwoju pracownikom, wsparcie sensownej modernizacji instytucji.

3. Realizację strategii komunikacji

Poprzez wykorzystanie różnych kanałów komunikacji do dotarcia do wszystkich interesariuszy instytucji, budowanie i pielęgnowanie relacji z mediami, prowadzenie kampanii informacyjnych

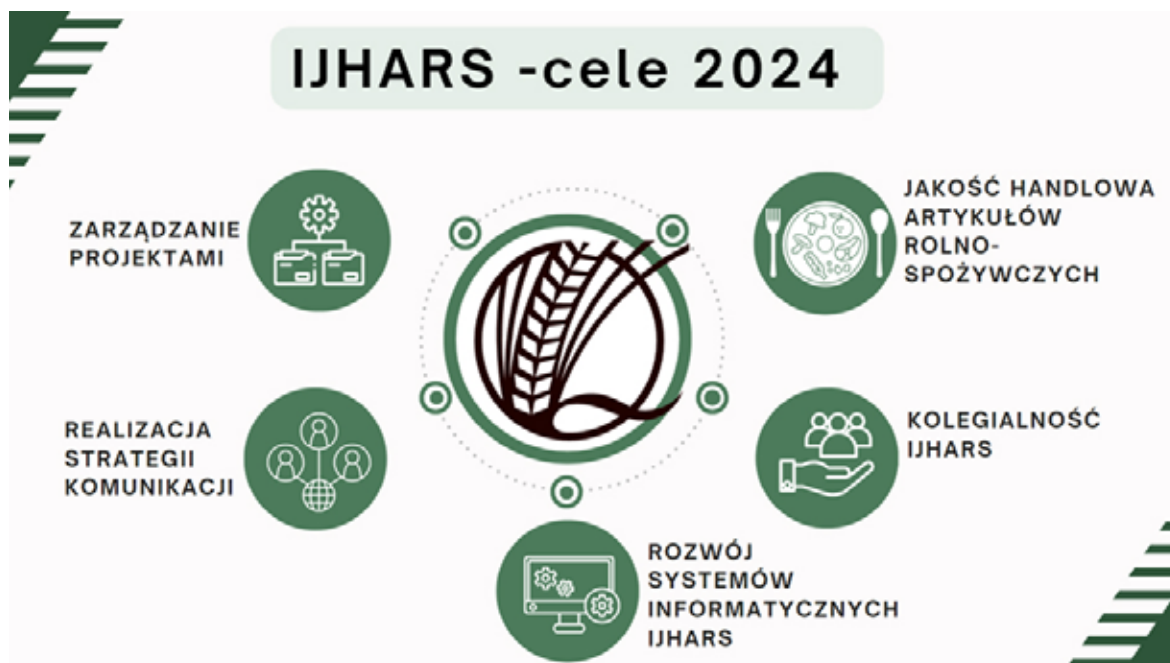
na temat działalności instytucji, monitorowanie i ewaluację efektywności prowadzonych działań komunikacyjnych w celu poprawy przepływu informacji w instytucji, zwiększenia świadomości interesariuszy na temat działalności instytucji, wzmocnienia pozytywnego wizerunku instytucji, lepszych relacji z interesariuszami instytucji oraz zwiększenia zaangażowania interesariuszy w działalność instytucji.

4. Rozwój systemów informatycznych

Poprzez modernizację istniejących systemów informatycznych, wdrożenie nowych rozwiązań, podniesienie kwalifikacji personelu oraz opracowanie planu rozwoju nowych narzędzi oraz e-usług w celu poprawy dostępności danych dla pracowników, zwiększenia bezpieczeństwa danych, automatyzacji procesów biznesowych, usprawnienia komunikacji i współpracy w ramach instytucji, zwiększenia efektywności pracy pracowników.

5. Zarządzanie kolegialne

Poprzez utworzenie zespołów roboczych na różnych szczeblach zarządzania, opracowanie i wdrożenie konsultacji z pracownikami kluczowych decyzji dotyczących instytucji, prowadzenie regularnych spotkań z pracownikami, zapewnienie pracownikom dostępu do informacji o działalności instytucji w celu zwiększenia zaangażowania pracowników w życie instytucji, poprawy komunikacji i współpracy pomiędzy pracownikami a kierownictwem, wzrostu poczucia odpowiedzialności pracowników za losy instytucji, lepszych i bardziej przemyślanych decyzji dotyczących funkcjonowania instytucji.

IJHARS

